

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: Lekatun
Dato: 18.05.2017
Tidspunkt: 10:30 – 13:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 951 09 887. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Leka, 12.05.2017

Per Helge Johansen
ordfører

Solveig Slyngstad
rådmann

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
PS 30/17	Sammenslåing av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt Norge IKS		2010/439
PS 31/17	Barnevernstjenesten Ytre Namdal - årsrapport 2016		2013/242
PS 32/17	Godkjenning av revidert samarbeidsavtale mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag		2012/110
PS 33/17	Reglement ved partibytte		2014/295

Orienteringer:

Svein Viken, lokalisering av politikontakt i Leka kommune

Referatsak:

Forslag fra arbeidsgruppa for nytt regionråd i Namdalen

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	30/17	18.05.2017

Sammenslåing av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt Norge IKS

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 2 Beslutningsgrunnlag nytt revisjonsselskap 2017 0327
- 2 Vedlegg 3 Møteprotokoll Representantskapet KomRev Trøndelag IKS 27.03.2017

Rådmannens forslag til vedtak

1. Leka kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. Leka kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
.....
.....
4. Leka kommune vedtar at KomRev Trøndelag IKS oppløses.
5. Leka kommune godkjenner at alle aktiva og passiva i KomRev Trøndelag IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

Hjemmel for vedtak

Saksopplysninger

Det er utredet å slå sammen selskapene KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Representantskapene i begge selskap anbefaler en sammenslåing og som følge av det en oppløsning av dagens IKS selskap. Rapport om utredning med vedlegg ligger vedlagt.

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen som er gjennomført er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper. Utredningen har særlig vurdert sammenslåing i forhold til selskapsform, eierskap, økonomi og forpliktelser.

Utredningsarbeidet er gjennomført av en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to revisjonsselskapene. I tillegg har en referansegruppe bestående av representanter fra eierkommunene og KS gitt tilbakemeldinger på arbeidet underveis. Arbeidet har vært ledet av en styringsgruppe bestående av ledergruppen i de 2 selskapene. En tillitsvalgt fra hvert av selskapene har deltatt i gruppen. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov.

KS Bedrift har bistått i utredningen om valg av selskapsform og kvalitetssikring av forslag til vedtekter.

De to selskapene er i stor grad sammenlignbare når det gjelder økonomi, eierforpliktelser og tjenestene som tilbys dagens eierkommuner. Det foreslås derfor at både aktiva og passiva flyttes med inn i nytt selskap. Honorarene for dagens kommuner foreslås også videreført på samme nivå inn i et nytt selskap. På bakgrunn av forslaget om å etablere et nytt selskap som et samvirkeforetak, er det foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. Det vises her til vedlegg 3 til rapporten. Når det gjelder antall stemmer på årsmøtet foreslås det at omsetning (honorar) er det kriteriet som legges til grunn. Dagens tjenester videreføres i nytt selskap.

Begge revisjonsselskapene har i dag KLP som sin pensjonsleverandør. Dette foreslås videreført i et nytt selskap. Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet. Det foreslås at dagens pensjonsforpliktelser også videreføres inn i et nytt selskap

I forbindelse med en mulig sammenslåing av de to selskapene har det blitt vurdert hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Tre aktuelle selskapsformer har blitt vurdert. Det er interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak. Konklusjonen er at en organisering i et samvirkeforetak i størst grad

vil ivareta de behov både eiere og selskap vil ha for styring og drift av et nytt selskap. For en nærmere gjennomgang og begrunnelse for dette valget vises det til rapporten om sammenslåing og vedlegg 1 og 2. I forslaget til vedtekter, som følger med rapporten, er lagt vekt på å videreføre gode hensyn som ligger i dagens lov om interkommunale selskap. Vedtektene er derfor utvidet i forhold til samvirkelovens minimumskrav, bl.a. for å ivareta større grad av kontroll for kommunene med foretaket. Det er også lagt vekt på KS sin veileder for kommunalt eierskap.

Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer kommune. I dagens selskaper er ikke administrative eller faglige stillinger (ledelse) eller funksjoner bundet til forretningssted eller hovedkontor. Det er god erfaring i begge selskapene med en fleksibel organisering, der styret til enhver tid vurderer kontorer, ansatte og funksjoner til beste for selskapet. Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres i et nytt selskap.

Ved etablering av selskapet legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. Arbeidstakerorganisasjonene i begge selskapene har gitt sin tilsluttende uttalelse.

Avtaler knyttet til leverandører og kunder overføres til nytt selskap, og reforhandles i nytt selskap.

Det er ikke lovhjemmel for å omdanne IKS til SA selskap. Ved et positivt vedtak å etablere Revisjon Midt-Norge SA gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper, vil det derfor være nødvendig å oppløse Revisjon Midt-Norge IKS og Kom Rev Trøndelag IKS. Oppløsning av IKS krever godkjenning av departementet og må vedtas av alle eierkommunene.

K.sak 61/15 ble ordfører oppnevnt som kommunens representant til rep.skapet i både KomRev og KomSek, Bjørn Arne Laugen ble oppnevnt som vararepresentant.

Vurdering

Som følge av sammenslåingen til ett Trøndelag er det på mange områder startet arbeid med sammenslåing av ulike IKS, forbund mm som tidligere var etablert i begge fylkene.

Leka kommunestyre behandlet sist i møte 23.03, sak 19/17 likedan sammenslåing av KomSek Trøndelag IKS og Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS til nye Konsek Trøndelag IKS fra og med 01.01.2018.

Her ble ordfører og varaordfører valgt som hhv representant og vararepresentant til rep.skapet i nye Konsek Trøndelag IKS.

Konklusjon / tilråding

I hht innstilling.

Leka, 19.04.2017

Solveig Slyngstad
rådmann

Revisjon Midt-Norge SA

UTREDNING
SAMMENSLÅING AV SELSKAPENE

REVISJON MIDT-NORGE IKS
KOMREV TRØNDELAG IKS

REVISJON MIDT-NORGE SA

Utredning om Sammenslåing av selskapene Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS

Forord

Dette er en utredning om sammenslåing av de 2 revisjonsselskapene Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS. Utredningen er foretatt etter vedtak i representantskapene i april/mai 2016. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper.

Utredningsarbeidet er gjennomført av en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to revisjonsselskapene. I tillegg har en referansegruppe bestående av representanter fra eierkommunene og KS gitt tilbakemeldinger på arbeidet underveis.

Arbeidet har vært ledet av en styringsgruppe bestående av ledergruppen i de 2 selskapene. En tillitsvalgt fra hvert av selskapene har deltatt i gruppen. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov.

Styringsgruppen vil rette en stor takk til alle ansatte og tillitsvalgte som har bidratt positivt i det store omstillingsprosjektet.

Steinkjer/Orkanger, 31.01.2017

Arnt Robert Haugan og Inge Storås

Prosjektledelse

FORORD	1
1. SAMMENDRAG	3
2. BAKGRUNN OG MANDAT.....	4
3. MULIGHETER OG UTFORDRINGER.....	6
4. VURDERING AV SELSKAPSFORM	7
5. ØKONOMI OG EIERFORPLIKTELSER.....	10
6. ORGANISERING OG LOKALISERING	11
7. FORHOLDET TIL DE ANSATTE.....	12
8. TJENESTER	12
9. HVORDAN GJENNOMFØRE EN PROSESS MED ETABLERING AV NYTT SELSKAP?.....	13

1. Sammendrag

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene uten noe spesifikt mandat. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper. Utredningen har særlig vurdert sammenslåing i forhold til selskapsform, eierskap, økonomi og forpliktelser.

I forbindelse med en mulig sammenslåing av de to selskapene har det blitt vurdert hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Tre aktuelle selskapsformer har blitt vurdert. Det er interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak. Konklusjonen er at en organisering i et samvirkeforetak i størst grad vil ivareta de behov både eiere og selskap vil ha for styring og drift av et nytt selskap. For en nærmere gjennomgang og begrunnelse for dette valget vises det til vedlegg 1 og 2 i tillegg til rapporten.

De to selskapene er i stor grad sammenlignbare når det gjelder økonomi, eierforpliktelser og tjenestene som tilbys dagens eierkommuner. Det foreslås derfor at både aktiva og passiva flyttes med inn i nytt selskap. Honorarene for dagens kommuner foreslås også videreført på samme nivå inn i et nytt selskap. På bakgrunn av forslaget om å etablere et nytt selskap som et samvirkeforetak, er det foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. Det vises her til vedlegg 3. Når det gjelder antall stemmer på årsmøtet foreslås det at omsetning (honorar) er det kriteriet som legges til grunn. Dagens tjenester videreføres i nytt selskap.

Begge revisjonsselskapene har i dag KLP som sin pensjonsleverandør. Dette foreslås videreført i et nytt selskap. Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet. Det foreslås at dagens pensjonsforpliktelser videreføres inn i et nytt selskap.

Navnet på nytt selskap blir Revisjon Midt-Norge SA. Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer. Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres i et nytt selskap. Ved etablering av selskapet legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse.

2. Bakgrunn og mandat

I 2014 -2015 vedtok Stortinget kommunereformen med drøfting av nye oppgaver og større kommuner. Endringer i kommune- og fylkesstruktur har stor betydning for selskapenes rammebetingelser, både i forhold til eierstruktur og økonomi. En utløsende faktor for å vurdere sammenslåing av de to selskapene, er prosessen og vedtaket om sammenslåing av de to fylkeskommunene i Trøndelag. Den nye Trøndelag fylkeskommune skal være etablert fra 01.01.2018 og fellesnemda/fylkestinget skal formelt velge revisor for den nye fylkeskommunen i oktober/ desember 2017.

I april/mai 2016 fattet representantskapene i Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS likelydende vedtak om å utrede sammenslåing av de to selskapene uten noe spesifikt mandat. I vedtaket fra Revisjon Midt-Norge ble det tilføyd en vurdering av selskapsform for det nye selskapet. I utredningen er det fokusert på hvordan et nytt selskap kan etableres på en best mulig måte, gjennom en sammenslåing av dagens to selskaper.

Kommunene blir stadig mer profesjonelle og tjenestene blir mer komplekse og spesialiserte. Det tas i bruk ulike organisasjonsformer og samarbeidsmodeller i den kommunale virksomhet. Dette krever økt kompetanse og kapasitet også i revisjonsenhetene.

Opprettelsen av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS var begge framtidsrettet og riktig i forhold til de utfordringene man sto ovenfor i 2004. Selskapene var og er blant de største interkommunale selskapene innenfor revisjon i Norge. Kommuneloven ble endret i 2004 og åpnet blant annet opp for konkurranse innenfor kommunale revisjonstjenester. Det ble etablert et tydelig skille mellom bestiller og utfører av revisjonstjenester og vi fikk opprettelsen av nye kontrollutvalgssekretariat.

KomRev Trøndelag IKS ble stiftet 25.6.2004 av 21 kommuner samt Nord-Trøndelag fylkeskommune. Selskapet har i dag geografisk tilhørighet i Nord-Trøndelag, i tillegg til sørlig og indre del av Helgeland og er valgt revisor i 30 kommuner. Selskapet har 29 ansatte, med kontorsteder i Steinkjer (hovedkontor), Stjørdal, Namsos, Brønnøysund og Mosjøen.

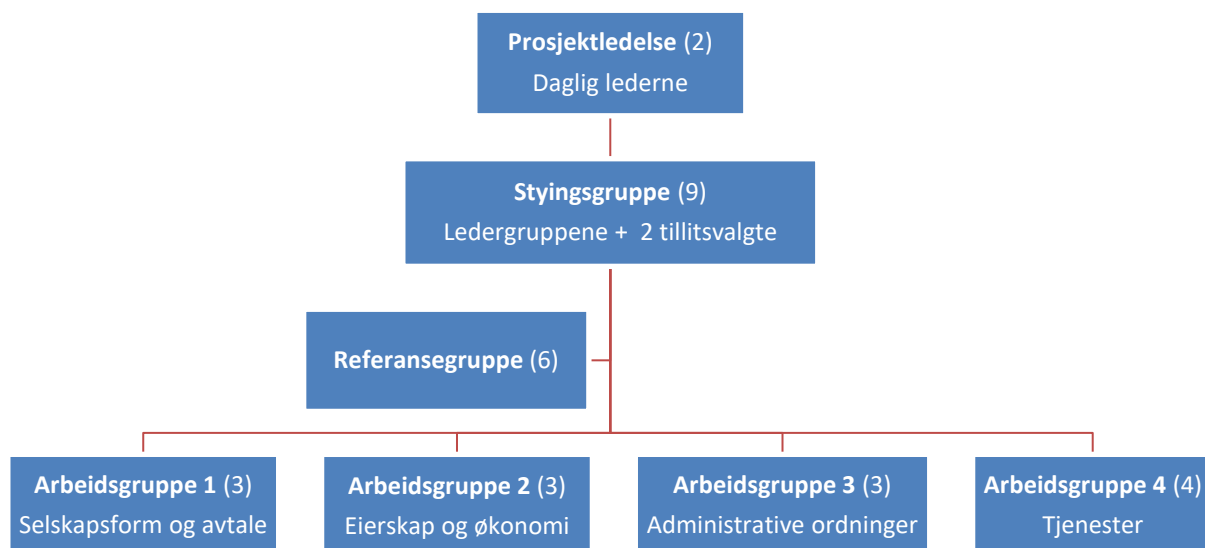
Revisjon Midt-Norge IKS ble stiftet 01.01.2005 og har 15 kommuner inkludert Sør-Trøndelag fylkeskommune. Selskapet har geografisk tilhørighet i Sør-Trøndelag, med unntak av Trondheim, Fjellregionen og Fosen. Selskapet har 15 ansatte, med kontorsteder på Orkanger (hovedkontor) og i Trondheim.

De siste 10 årene har det skjedd en rivende utvikling innen kommunal revisjon i Norge med økt bruk av forvaltningsrevisjon og selskapskontroller. Det er tatt ut synergier ved bedre metodebruk i regnskapsrevisjonen, samtidig som revisjonsenhetene er blitt utfordret på sin faglighet på

metodebruk og kommunikasjon. I tillegg ble begge selskapene pålagt økonomiske effektiviseringskrav i oppstarten som er innfridd.

Nord-Trøndelag fylkeskommune har største eierandel i KomRev Trøndelag IKS med 15 %. I Revisjon Midt-Norge er Sør-Trøndelag fylkeskommune den største eieren med eierandel på 30 %.

I august 2016 ble det i allmøte med ansatte etablert en prosjektorganisasjon sammensatt av deltakere fra de to selskapene;

Styringsgruppen har bestått av ledergruppene i de to selskapene pluss en tillitsvalgt fra hvert selskap. Det ble etablert nødvendige arbeidsgrupper ut fra behov. I tillegg ble det etablert en referansegruppe bestående av ordførere/rådmenn fra eierkommunene.

I referansegruppen deltok følgende:

Rådmann i STFK
Rådmann i Melhus
Leder i fylkestyret KS Sør-Trøndelag
Rådmann i Levanger
Fylkesordfører i NTFK
Leder i fylkestyret KS Nord-Trøndelag

Odd Inge Mjøen
Katrine Lereggen
Ståle Vaag
Ola Stene
Pål Sæther Eiden
Marit Voll

3. Muligheter og utfordringer

KS la i januar 2003 fram rapporten *Omorganisering av kommunale revisjon*. Her ble det anbefalt en modell med fylkesvise eller regionale enheter med en nasjonal overbygning. I utredningene som lå til grunn for opprettelsen av dagens to selskap i 2004, ble det både i Nord og Sør Trøndelag pekt på en trøndelagsenhet som en aktuell løsning. Den gang ble det et for stort steg å gå for ett selskap i Trøndelag, og man konkluderte med at det fikk være opp til det nye selskapet å vurdere en større enhet.

Argumentene for sammenslåing den gangen fokuserte på at utvikling og endring i kommunal forvaltning medførte nye utfordringer for kommunerevisjonen. En større enhet ga større kompetansemiljø, bedre mulighet for faglig spesialisering og ville være mer robust i forhold til vakanser og turnover. Dette er fortsatt aktuelle argument for en sammenslåing. I tillegg vil det også være økonomiske stordriftsfordeler innenfor de administrative områdene i en sammenslått enhet.

Det er vedtatt kommunesammenslåinger blant eierkommunene både i KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS. Endringene vil komme fra 2018 ved fylkeskommunenes sammenslåing, og fra 2020 når det gjelder de kommunesammenslåingene som nå er vedtatt. Når det gjelder kommunesammenslåinger kan det være at noen av disse kommer tidligere enn 2020. Stortinget vil i løpet av året og kommende år drøfte «nye runder» med kommunesammenslåinger. Færre kommuner betyr reduserte inntekter. Et større selskap vil lettere kunne tilpasse seg endrede rammebetingelser i form av reduserte inntekter enn hva de enkelte selskapene kan hver for seg. Reduksjon i antallet kommuner krever også færre ressurser. Dette gjør det nødvendig for selskapene å se på mulighetene for å samordne ressurser og kompetanse.

Sammenslåing av kommuner vil også gi noe merarbeid til revisjonen i forkant og etterkant av sammenslåingstidspunktet. En større enhet vil lettere kunne håndtere denne arbeidsøkningen innenfor de ressursene man har til rådighet.

Det er også utfordringer knyttet til en sammenslåing av de to revisjonsselskapene. En utfordring vil være å knytte sammen to kulturer til en felles bedriftskultur. Dette vil ta noe tid og må jobbes aktivt med for at det skal lykkes. Et sammenslått selskap vil dekke et stort geografisk område. En desentralisert kontorstruktur som det nye selskapet vil få, gir også noen styringsutfordringer internt. Dette handler om kommunikasjon og informasjonsflyt mellom kontorene.

Det er også et spørsmål om større geografiske enheter og eventuelt nye selskapsformer utfordrer eierfølelsen kommunene har til selskapet.

Målsettingen er å bevare og videreutvikle en offentlig revisjonsenhet som har høy kompetanse innen kommunal revisjon, kommunalt regnskap og kommunal forvaltning. Selskapet skal levere kostnadseffektive tjenester til eierkommunene.

For å kunne gi et best mulig beslutningsgrunnlag for en eventuell sammenslåing, er det særlig nødvendig å utrede temaene selskapsform, eierskap og økonomi. For disse temaene utgjør vedleggene som følger med rapporten en viktig del av vurderingene. KS Bedrift har bistått i utredningen om valg av selskapsform og kvalitetssikring av forslag til vedtekter.

4. Vurdering av Selskapsform

Dagens to selskap er begge organisert som interkommunale selskap. I forbindelse med en eventuell sammenslåing er det viktig å vurdere hvilken selskapsform som er mest hensiktsmessig for et nytt selskap. Utredningen følger som vedlegg 1 til denne rapporten. En oppsummering og anbefaling er gjengitt nedenfor. For en mer utfyllende vurdering anbefales det å lese vedlegget.

Denne utredningen tar utgangspunkt i følgende tre aktuelle selskapsformer¹: Interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirkeforetak (SA). Her følger en kort, generell redegjørelse for de ulike selskapsformene.

Interkommunalt selskap. Begge selskapene driver i dag sin virksomhet i tråd med lov om interkommunale selskap av 29.1.1999 nr. 6. Selskapsformen kjennetegnes ved at den har deltagere framfor eiere, og at det kun er kommuner, fylkeskommuner og andre IKS som kan være deltagere. Deltagerne har til sammen ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og selskapet kan ikke gå konkurs. Selskapsformen er tilpasset en tett, offentlig eierstyring, ved blant annet at selskapsavtalen (tilsvarer vedtekter i AS) og endringer av denne, skal vedtas i alle deltageres kommunestyre, medlemmer i representantskapet (som tilsvarende generalforsamling i AS) velges personlig av kommunestyrene, og at representantskapet har enkelte oppgaver som i et AS ligger til styret.

Aksjeselskap reguleres av lov om aksjeselskaper 13.6.1997 nr. 44 og lov om allmenaksjeselskaper 13.6.1997 nr. 45. Eierne betegnes som aksjonærer (eier av aksjer), som skyter inn kapital i selskapet ved stiftelsen (aksjekapital). Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser er begrenset til kapitalinnskuddet, og aksjeselskaper kan gå konkurs. Eierandeler skifter eier ved salg av aksjer.

Samvirkeforetak opprettes etter reglene i lov om samvirkeforetak 29.6.2007 nr. 81. Eierne av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer i foretaket. Samvirkeforetaksformen kjennetegnes av at den typisk brukes der medlemmer ønsker å *løse en oppgave i fellesskap*.

¹ Et samvirkeforetak er strengt tatt ikke et selskap, men et foretak. Vi bruker likevel gjennomgående begrepene «selskap» og «selskapsform» i denne utredningen.

Samvirkeforetaksformen kjennetegnes videre ved at medlemskapet er fleksibelt, ved at medlemskap som utgangspunkt er åpent for alle som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av foretaket, og at det er kort frist for utmelding. Begge deler kan imidlertid, med visse begrensninger, reguleres i vedtektene.

Forenklet oversikt – aktuelle selskapsformer:²

	Interkommunalt selskap (IKS)	Aksjeselskap (AS)	Samvirkeforetak (SA)
Eierskap	Deltagere - eierandeler	Aksjonærer - aksjer	Medlemmer - medlemskap
Begrensninger i hvem som kan delta/eie?	Kommuner, fylkes-kommuner og andre IKS	Styret samtykker – nektelse ved saklig grunn	Kan begrenses i vedtekter - saklig grunn
Hvordan avgjøres innmelding?	Likelydende vedtak i samtlige kst.	Kjøp/salg av aksjer	Styret godkjenner innmelding etter søknad
Lovens utmeldingsfrist	Ett års skriftlig varsel	Ingen.	Tre måneder.
Eiernes ansvar og risiko	Ubegrenset - konkursforbud	Begrenset til aksjeinnskudd	Begrenset til andelsinnskudd
Styringsdokument	Selskapsavtale	Vedtekter	Vedtekter
Øverste styringsorgan	Representantskap	Generalforsamling	Årsmøte
Hvem vedtar/ endrer styringsdokumentet?	Alle kst ³ «selv»	Generalforsamling	Årsmøte
Krav til beslutnings-dyktig eierorgan	2/3 av alle	Flertall av de møtende	Flertall av de møtende
Hvem representerer i eierorgan?	Personlig valgte medlemmer.	Fullmakt/valgt av kst.	Fullmakt/valgt av kst.
Hvem vedtar budsjett og økonomiplan?	Representantskap	Styret	Styret

Oppsummering og anbefaling om selskapsform

Utredningen om selskapsform viser at det er fordeler og ulemper med alle de aktuelle selskapsformene. Det er likevel noen fordeler og ulemper som veier tyngre enn andre.

² Denne oversikten er svært forenklet, og det er nyanser på flere av områdene. Disse framkommer av utredningen i det følgende. Oversikten er kun ment å gi en oversikt.

³ Kommunestyre

For en del av punktene som er vurdert er det arbeidsgruppas syn at disse ikke har særlig betydning for valg av selskapsform. Dette gjelder ansattrettigheter, virkeområdet for offentligrettslig lovgivning, revisors uavhengighet, og eierkommunenes økonomiske ansvar.

Arbeidsgruppa mener at kommunenes adgang til å kjøpe tjenester fra selskapet i egenregi kan opprettholdes uavhengig av selskapsform. IKS-loven er likevel i seg selv klart best egnet til å oppfylle kravene kjøp i egenregi, og SA er bedre egnet enn AS.

Med kommende endringer innenfor kommunestruktur har det vært viktig å se på hvordan fleksibilitet på eiersiden kan ivaretas på en hensiktsmessig måte. For aksjeselskapsformen ligger en særlig ulempe i at inn- og uttreden forutsetter et fungerende marked for kjøp og salg av aksjer.

Arbeidsgruppa er skeptisk til hvordan dette vil fungere for en interkommunal revisjonsenhet, og dette er alene et argument som gjør at vi anser aksjeselskapsformen for å være lite aktuell.

For IKS er det en kjensgjerning at reglene for inn – og uttreden kan oppleves som tungvinte. Det gjelder særlig kravet om likelydende vedtak i alle kommunestyre. For et selskap som vil få over 40 eiere, sier det seg selv at det vil være hensiktsmessig med en mer fleksibel ordning.

Arbeidsgruppas klare vurdering er at samvirkeforetaksformen er best egnet til å ivareta fleksibilitet på eiersiden, ved at en kommune enkelt kan melde seg inn og et medlem kan gå ut av foretaket ved utmelding innen en gitt frist. Vi mener at det er grunnlag for å sette en lengre utmeldingsfrist enn samvirkelovens hovedregel om tre måneder for dette selskapet, og at vedtektene bør sette begrensninger på hvem som kan bli medlemmer.

Arbeidsgruppen har lagt betydelig vekt på at man ikke kjenner utfallet av det pågående lovarbeidet i EU angående regelverket om offentlig støtte i tilknytning til selskapsformen IKS.

I vurderingen er det også tatt hensyn til at det i IKS stilles krav om personlig oppmøte av minst 2/3 av representantskapsmedlemmene, mens det i SA ikke stilles tilsvarende krav. Dette gir SA-formen en fleksibilitet som vil komme til nytte i et nytt selskap med mange eiere spredt over et stort geografisk område.

Arbeidsgruppa ser i all hovedsak ett tydelig argument mot samvirkeforetaksformen, og det er rett og slett at den er relativt lite utprøvd som foretaksform for revisjonsvirksomhet, eller andre tjenester som kan sammenlignes med kommunal revisjon. Det er en risiko for at det kan oppstå problemstillinger som ingen har tenkt på. Vi mener likevel at fordelene ved å velge denne selskapsformen er så store, at dette momentet har mindre betydning i avveiningen. KS advokatene har gjort en vurdering av om samvirkeforetak kan være en aktuell organisasjonsform når kommuner skal drive en virksomhet i samarbeid med andre (oktober 2014). Konklusjonen i denne utredningen er at samvirke er en mulig organisasjonsform for kommunal revisjon.

Styringsgruppas anbefaling er derfor at det nye selskapet etableres som et samvirkeforetak (SA).

I vedtektene som er foreslått er det forsøkt ivarettatt de behov vi mener eierne (kommunene) har når det gjelder styring av et selskap av denne type, og som ikke er ivarettatt i selve samvirkeloven. Se vedlegg 2 for forslag til vedtekter med utfyllende kommentarer. Vedtektene er gjennomgått av advokatene i KS for kvalitetssikring.

5. Økonomi og eierforpliktelser

Selskapene har i dag etablert avtaler og honorar for de tjenestene kommunene får utført. Denne oversikten viser at det ikke er store forskjeller mellom selskapene når det gjelder honorar for sammenlignbare kommuner. Et nyetablert selskap må innrette sin driftsmodell slik at alle relevante kostnader ved driften reflekteres i selskapet og dermed i honoraret kommunene betaler. Organiseringen vil dermed ikke være i strid med støtteregele i EØS-avtalen. Dette er også tilfellet for dagens organisering. Forslagene som følger i vedlegget om fordeling av eierandel og stemmerett er basert på samvirkeforetak som selskapsform for et nytt selskap.

I vedlegg 3 gis en samlet oversikt på økonomi og eierforpliktelser.

Selskapenes regnskaper

Status for selskapenes driftsinntekter/utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital i regnskapet for 2015 er gjengitt i en tabell i vedlegg 3.

KomRev Trøndelag IKS følger kommunale regnskapsprinsipper, mens Revisjon Midt-Norge IKS følger regnskapsloven. Regnskapsloven gjelder for samvirkeforetak.

Det foreslås at både aktiva og passiva flyttes med fra begge selskapene og inn i nytt selskap.

Kostnadsfordeling

Det foreslås at honorarene for dagens kommuner videreføres på samme nivå inn i et nytt selskap.

Ut fra forslaget om å etablere selskapet som et samvirkeforetak er det i vedlegg 3 foreslått en fordeling av eierandel, andelsinnskudd og stemmerett. I forslaget til vedtekter er det foreslått at omsetning (honorar) er det kriteriet som skal legges til grunn for antall stemmer på årsmøtet. Her er det lagt inn 6 ulike intervall for omsetning og fordeling av stemmer basert på dette. Denne modellen gir flere stemmer til medlemmer (kommuner) som har en forholdsvis større andel av omsetningen enn medlemmer som har en mindre andel av omsetningen.

Innskudd

Innskuddskapitalen i begge selskapene overføres til nytt selskap som en del av den generelle overføringen av aktiva og passiva.

Dagens innskuddskapital i de to selskapene utgjør samlet kr 2.844.000. I et nytt sammenslått selskap foreslås det et andelsinnskudd fra deltakerne som i sum gir en kapital på kr 2.800.000. Andelsinnskuddet foreslås fastsatt med 6 ulike intervall med bakgrunn i innbyggertall. Basert på denne fordelingen er det behov for en justering av innskuddet for den enkelte kommune i forhold til dagens situasjon. Av praktiske årsaker foreslås det at denne endringen, som gjelder økning og reduksjon av eksisterende innskudd, løses med de aktiva som i dag er i selskapene. Se vedlegg 3 for forslag til ny fordeling av innskudd. Differansen for den enkelte kommune, mellom dagens innskudd og forslag til nytt innskudd, utlignes mot honoraret i løpet av en treårs periode.

I et samvirkeforetak hefter eierne eller medlemmene for innskutt andelsinnskudd. I tillegg har medlemmene og foretaket en gjensidig rett til å gjøre opp kontraktrettslige retter og plikter som har oppstått i tilknytning til medlemskapet.

Pensjon

Begge revisjonsselskapene har KLP som sin pensjonsleverandør. Ansattes pensjonsordning er en ytelsesbasert pensjonsordning som gir en avtalt utbetaling ved oppnådd pensjonsalder. Det foreslås at medlemskapet i KLP videreføres i et nytt selskap.

Dagens eierkommuner hefter for pensjonsforpliktelsene i forhold til sin eierandel i selskapet.

KLP har beregnet engangspremien i de to selskapene til sikringsordningen ved en eventuell avvikling. Ut fra en beregning per 1 oktober 2016 utgjør dette for KomRev Trøndelag IKS et premiebeløp på netto kr 18 627 155, mens for Revisjon Midt-Norge IKS er nettobeløpet kr 10 805 332. For virksomheter som er tilsluttet avtalen om overføring og samordning av pensjonsrettigheter (overføringsavtalen), skal det i forbindelse med avvikling kreves en engangspremie for forventede framtidig tilleggspremie til sikringsordningen.

Det foreslås at dagens forpliktelser videreføres i et nytt selskap.

6. Organisering og lokalisering

Navnet på nytt selskap blir Revisjon Midt-Norge SA. Forretningssted for det nye selskapet legges til Steinkjer. I dagens selskaper er ikke administrative eller faglige stillinger (ledelse) eller funksjoner bundet til forretningssted eller hovedkontor. Det er god erfaring i begge selskapene med en fleksibel organisering, der styret til enhver tid vurderer kontorer, ansatte og funksjoner til beste for selskapet.

Dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres inn i det nye selskapet.

7. Forholdet til de ansatte

I utredningen har tillitsvalgte fra begge selskapene sittet i den interne styringsorganisasjonen for prosjektet. Dette for å sikre en best mulig prosess mellom arbeidsgivere og arbeidstakere.

Arbeidstakerorganisasjonene i begge selskapene har gitt sin uttalelse, jf. vedlegg 4.

Ved etablering av et nytt selskap legges det til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse kommer til anvendelse. En virksomhetsoverdragelse gir alle ansatte tilbud om stilling i den nye revisjonsenheten med samme lønns- og arbeidsvilkår som de har i dag. De ansatte beholder sine individuelle arbeidsavtaler. Eventuelle behov for harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår mellom ansatte må skje gjennom prosesser mellom arbeidstakere og arbeidsgiver i nytt selskap. Eksisterende pensjonsordninger gjøres gjeldende for de overførte arbeidstakerne.

Det nye selskapet meldes inn i arbeidsgiverorganisasjonen KS Bedrift, slik tilfellet er for de to selskapene i dag. Dette sikrer at dagens avtaleverk på selskapsnivå også kan videreføres i nytt selskap.

8. Tjenester

Innholdet i de tjenestene eierkommunene får fra dagens to selskapene er i all hovedsak sammenfallende. Utgangspunktet er derfor at de tjenestene som selskapene i dag utfører for sine eierkommuner videreføres i nytt selskap. Dette betyr at eierkommunene vil få levert tjenester innenfor regnskapsrevisjon, attestasjoner, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgivning innenfor de avgrensninger som gjelder.

En arbeidsgruppe bestående av representanter fra begge selskapene har sett nærmere på tjenester og arbeidsform i de to selskapene. Innenfor alle arbeidsområdene er oppgaver, praksis og arbeidsverktøy kartlagt. Ut fra denne kartleggingen vil det arbeides videre med å bestemme beste praksis og samordning av tjenesteproduksjonen. Kartleggingen viser at det i arbeidsmetodikk og arbeidsverktøy er mye som er felles for begge selskap.

Tiltak for å bidra til en bedre samhandling er allerede iverksatt i form av et tettere samarbeid. Dette handler om gjensidig kvalitetskontroll av hverandres arbeid, samarbeid om prosjekter og bistand til oppgaveløsning ved behov.

Dagens leveranseavtaler som de to selskapene har med sine eierkommuner videreføres inn i nytt selskap. En eventuell gjennomgang og vurderinger av innholdet i leveranseavtalene er det naturlig å foreta etter en sammenslåing.

9. Hvordan gjennomføre en prosess med etablering av nytt selskap?

Forutsatt positive vedtak i favør av forslaget om sammenslåing av de to selskapene vil prosessen for gjennomføring av sammenslåingen se slik ut:

1. Stiftelse av et nytt SA

Stiftelse av foretaket følger reglene i samvirkeloven kap 2. Det skal vedtas et stiftelsesdokument, med forslag om styremedlemmer, vedtekter og åpningsbalanse.

Styret må deretter ansette en daglig leder. Det er en klar fordel om ansettelsen skjer i god tid før 1.1.2018.

2. Avtale om overføring av aktiva og passiva («innmat»)

Det må utferdiges en avtale om overføring av de to selskapers aktiva og passiva til det nye selskapet.

Der overføringen innebærer et debitorskifte, må det sikres samtykke fra kreditor. For avtaler om leie av lokaler gjelder husleieloven § 8-4, om samtykke fra utleier.

Ift de ansatte bør det klargjøres virkningen av at overføringen går inn under reglene i arbeidsmiljøloven kap 16 om virksomhetsoverdragelse.

3. Det nye selskapet må velges som revisor hos kundene.

Det nye selskapet er et nytt rettssubjekt, og må formelt velges som revisor hos sine kunder/medlemskommuner.

4. Avvikling av de gamle IKS-selskapene

De gamle selskapene oppløses i tråd med reglene i IKS-loven.

VEDLEGG:

1. Utredning om valg av selskapsform for nytt, felles revisjonsselskap
2. Forslag til vedtekter med kommentarer
3. FaktaArk – andelsinnskudd – stemmerett
4. Uttalelsene arbeidstakerorganisasjonene
5. Vedtekter

NOTATER

Utredning fra KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS:

Valg av selskapsform for nytt, felles revisjonsselskap

Rapport fra den interne arbeidsgruppa

Forord

Denne rapporten oppsummerer en intern arbeidsgruppes utredning av selskapsform/organisasjonsform for et nytt, felles revisjonsselskap for eierkommunene og -fylkeskommunene (heretter «eierkommunene») i KomRev Trøndelag IKS (KRT) og Revisjon Midt-Norge IKS (RMN).

Rapporten er del av et større, pågående utredningsarbeid i anledning sammenslåing av de to selskapene, og er utarbeidet på oppdrag fra styringsgruppa for denne utredningen.

Rapporten er skrevet av Johannes Nestvold (KomRev Trøndelag IKS), Gard S. G. Lyng (Revisjon Midt-Norge IKS) og Frode Singstad (Revisjon Midt-Norge IKS) høsten 2016.

Rapporten er bygget opp etter følgende struktur: Først en presentasjon av mandatet vi har jobbet etter, og en generell gjennomgang av aktuelle selskapsformer (kapitlene 1 og 2). Deretter følger en redegjørelse for de fleste punktene i mandatet (kapittel 3-10), der målet er å vurdere hvilken betydning selskapsformen har for disse punktene. På bakgrunn av dette kommer arbeidsgruppas anbefaling for valg av selskapsform (kapittel 11).

Som vedlegg ligger en redegjørelse for prosessen med etablering av nytt selskap og nedlegging av de gamle, samt vårt forslag til vedtekter for det nye selskapet.

Innhold

1. Mandat	3
2. Aktuelle selskapsformer	4
3. Fleksibilitet på eiersiden	5
4. Gjennomføring av møter i eierorgan	8
5. Økonomisk ansvar og risiko som eier	10
6. Kommunenes muligheter til å kjøpe revisjonstjenester i egenregi	12
7. Ansattes rettigheter	15
8. Revisors uavhengighet – og betydningen av dette ved valg av selskapsform	16
9. Forbudet mot offentlig støtte	18
10. Betydning for diverse offentligrettslige regler	21
11. Oppsummering og arbeidsgruppens anbefaling	24
Vedlegg 1: Gjennomføring av prosessen	25

1. Mandat

Arbeidsgruppen har jobbet ut fra følgende mandat, gitt av styringsgruppen:

Det nye selskapet vil ha fylkeskommunen og mange kommuner som eiere, og det må utredes alternative selskapsformer. Det anses som strategisk viktig å velge en selskapsform som gir fleksibilitet på eiersiden. Det er videre en pågående debatt om forvaltningens mulighet til å drive i markedet og hvordan dette skal håndteres i forhold til lov om offentlige anskaffelser.

I utredningen må følgende forhold drøftes:

- *gjennomføring av prosessen: nedlegging og nyetablering eller fusjon og omdannelse?*
- *en fleksibilitet med hensyn til inn- og uttreden av eiere*
- *ansattrettigheter*
- *pensjon og skatt (må avgrenses mot gruppe 2)*
- *gjennomføring av møter i eierorgan:*
- *har selskapsform betydning for virkeområde til offentlighetslova, forvaltningsloven eller regler om taushetsplikt?*
- *har selskapsform betydning for hvordan revisors uavhengighet vurderes eller oppfattes?*
- *hvordan skal en «kjøpe seg inn» i det nye selskapet, innskutt kapital*
- *økonomisk ansvar og risiko som eier*
- *økonomisk oppgjør ved uttreden*
- *en vurdering av egenregi vs næringsrettet virksomhet, sett i lys av forslag til endringer i lov om offentlige anskaffelser*
 - *i samme selskap*
 - *i eget selskap*
- *Utarbeide forslag til selskapsavtale. Viktig at det foreligger en kortversjon av utredningen som eventuelt kan ligge som vedlegg til beslutningsdokumentet.*

Selskapsavtalen kan og bør kvalitetssikres av eksterne ressurser, gjerne KS Bedrift eller KS Advokatene. Frist til prosjektledergruppa: 31.12.2016.

2. Aktuelle selskapsformer

Denne utredningen tar utgangspunkt i følgende tre aktuelle selskapsformer¹: Interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS) og samvirkeforetak (SA). Her følger en kort, generell redegjørelse for de ulike selskapsformene.

Interkommunalt selskap. Begge selskapene driver i dag sin virksomhet i tråd med lov om interkommunale selskap av 29.1.1999 nr. 6. Selskapsformen kjennetegnes ved at den har deltagere framfor eiere, og at det kun er kommuner, fylkeskommuner og andre IKS som kan være deltagere. Deltagerne har til sammen ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og selskapet kan ikke gå konkurs. Selskapsformen er tilpasset en tett, offentlig eierstyring, ved blant annet at selskapsavtalen (tilsvarer vedtekter i AS) og endringer av denne skal vedtas i alle deltagernes kommunestyre, medlemmer i representantskapet (som tilsvarende generalforsamling i AS) velges personlig av kommunestyrene, og at representantskapet har enkelte oppgaver som i et AS ligger til styret.

Aksjeselskap reguleres av lov om aksjeselskaper 13.6.1997 nr. 44 og lov om allmennaksjeselskaper 13.6.1997 nr. 45. Eierne betegnes som aksjonærer (eier av aksjer), som skyter inn kapital i selskapet ved stiftelsen (aksjekapital). Eiernes ansvar for selskapets forpliktelser er begrenset til kapitalinnskuddet, og aksjeselskaper kan gå konkurs. Eierandeler skifter eier ved salg av aksjer.

Samvirkeforetak opprettes etter reglene i lov om samvirkeforetak 29.6.2007 nr. 81. «Eierne» av et samvirkeforetak betegnes som medlemmer. Samvirkeforetak velges ofte der stifterne har en oppgave de vil løse i fellesskap. For at en virksomhet skal være et samvirkeforetak, må den oppfylle tre sentrale vilkår i samvirkeforetakslovens § 1: vilkåret om økonomisk hovedformål (formålskriteriet), vilkåret om omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet), og vilkåret om at avkastningen kan fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet).

Forenklet oversikt – aktuelle selskapsformer:²

	Interkommunalt selskap (IKS)	Aksjeselskap (AS)	Samvirkeforetak (SA)
Eierskap	Deltagere - eierandeler	Aksjonærer - aksjer	Medlemmer - medlemskap
Begrensninger i hvem som kan delta/eie?	Kommuner, fylkeskommuner og andre IKS	Styret samtykker – nektelse ved saklig grunn	Kan begrenses i vedtekter - saklig grunn
Hvordan avgjøres innmelding?	Likelydende vedtak i samtlige kst.	Kjøp/salg av aksjer	Styret godkjenner innmelding etter søknad
Lovens utmeldingsfrist	Ett års skriftlig varsel	Ingen	Tre måneder
Eiernes ansvar og risiko	Ubegrenset - konkursforbud	Begrenset til aksjeinnskudd	Begrenset til andelsinnskudd
Styringsdokument	Selskapsavtale	Vedtekter	Vedtekter
Øverste styringsorgan	Representantskap	Generalforsamling	Årsmøte
Hvem vedtar/ endrer styringsdokumentet?	Alle kst ³ «selv»	Generalforsamlingen	Årsmøtet
Krav til beslutningsdyktig eierorgan	2/3 av stemmene	Flertall av de møtende	Flertall av de møtende
Hvem representerer i eierorgan?	Personlig valgte medlemmer med vara	Fullmakt/valgt av kst.	Fullmakt/valgt av kst.
Hvem vedtar budsjett og økonomiplan?	Representantskap	Styret	Styret

¹ Et samvirkeforetak er strengt tatt ikke et selskap, men et foretak. Vi bruker likevel gjennomgående begrepene «selskap» og «selskapsform» i denne utredningen.

² Denne oversikten er svært forenklet, og det er nyanser på flere av områdene. Disse framkommer av utredningen i det følgende. Oversikten er kun ment å gi en innledende oversikt.

³ Kommunestyre

3. Fleksibilitet på eiersiden

Bakgrunn

Begge dagens selskaper er organisert som IKS; en selskapsform som av mange er opplevd å være lite fleksibel når det gjelder muligheten for at en kommune kan melde (kjøpe) seg inn i selskapet eller melde (selge) seg ut. Problemstillingen er aktualisert gjennom kommunereformen og de strukturendringene som kommer. I en situasjon med et kommunelandskap i endring, vil det være en stor fordel for både eierkommuner og selskapet med en noe enklere ordning for inn- og utmelding av kommuner. Dette er bakgrunnen for at fleksibilitet på eiersiden er et av punktene denne utredningen skal drøfte.

Ulike selskapsformer

Her redegjøres det for ulikheter knyttet til reglene for inn- og uttreden for de ulike selskapsformene.

IKS

I et IKS er det kun kommuner, fylkeskommuner eller andre IKS som kan være deltagere, jf. IKS-loven § 1. Inntreden forutsetter endring av selskapsavtalen.⁴ For kommuner er myndigheten til å godta endringer av selskapsavtalen lagt til kommunestyret. Det innebærer at inntreden av et nytt medlem i et IKS betinger positivt og likelydende vedtak i kommunestyrene til samtlige eierkommuner.⁵

Uttreden skjer normalt med ett års skriftlig varsel, med mindre annet er regulert i selskapsavtalen, jf. § 30 første ledd. Ifølge forarbeidene er det ikke anledning til å avtale en lenger alminnelig oppsigelsesfrist, men i tredje punktum er det åpnet for at det kan avtales at avtalen i en viss tid kan gjøres uoppsigelig.⁶

Også ved uttreden må selskapsavtalen endres, noe som innebærer at kommunestyrene i de gjenværende deltakerkommunene må vedta den på nytt.

AS

Utgangspunktet i et aksjeselskap er at enhver kan bli aksjonær, med mindre annet er bestemt i vedtektene. Man blir aksjonær ved å delta ved stiftelsen av selskapet, eller ved senere kjøp av aksjer fra andre aksjonærer. Kjøp av aksjer betinger selvsagt at noen ønsker å selge. Kjøpet betinger videre samtykke fra selskapets styre, med krav om saklig grunn for ev. å nekte å godta aksjonæren, jf. § 4-16 annet ledd. Generalforsamlingen kan også vedta nytegning av aksjer ved kapitalforhøyelse, slik at nye eiere kan komme til, jf. aksjeloven § 10-1.⁷

SA

Samvirkeforetaksformen kjennetegnes ved at medlemskap er fleksibelt. I et samvirkeforetak skal medlemskap være åpent for *de som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt* av foretaket.⁸ Det kan inntas begrensninger for medlemskap i vedtektene, såfremt det er saklig grunn for dette. I et SA

⁴ Andeler i selskapet kan bare overdras dersom det foreligger samtykke fra de øvrige deltagerne, jf. § 26 første ledd.

⁵ Et alternativ til inntreden er eierskifte av eierandel hvor ny eier trer inn i tidligere eiers rettsstilling med hensyn til rettigheter og forpliktelser, jf. § 26 andre ledd. Dette vil si at ny eier vil måtte akseptere den allerede etablert rettsstilling og et eventuelt forutgående gjeldsansvar som står i forhold til dennes eierandel. Dette er erfaringsmessig mindre aktuelt for dette type selskap.

⁶ Ot.prp. nr. 53 (1997-98), avsnitt 9.1

⁷ Aksjeloven har bestemmelser om forkjøpsrett og fortrinnsrett til nye aksjer, jf. §§ 4-19 flg og 10-4 flg. Bestemmelsene om forkjøpsrett ved eierskifte kan settes til side i vedtektene, mens fortrinnsretten ved nytegning som hovedregel ikke kan det, se. imidlertid § 10-5.

⁸ I forarbeidene er det uttrykkelig sagt at kommuner kan være medlemmer i et samvirke.

skjer innmelding ved en søknad til og behandling av styret. Styret kan nekte innmelding ved saklig grunn.

Uttreden av selskapet skjer skriftlig og det kan som utgangspunkt ikke fastsettes en lengre frist i vedtektene enn tre måneder. Fristen kan forlenges utover tre måneder, dersom det foreligger «*tungtveiende, saklige grunner*». jf. § 22 andre ledd. Se nærmere om denne problemstillingen under «drøfting og anbefaling».

Drøfting og anbefaling

Inntreden

En hovedforskjell mellom selskapsformene er at det i et AS og SA er styret som avgjør spørsmål om innmelding, mens det i et IKS krever positivt og likelydende vedtak i samtlige eierkommuners kommunestyre.

Sett fra eiersiden vil inntreden i et IKS derfor fremstå som en tynge prosess enn inntreden i et AS eller et SA, og slik begrense fleksibiliteten på deltagersiden.

Når man skal veie hensynet til fleksibilitet, bør man ikke glemme at deltagernes medbestemmelse i spørsmålet om hvem som skal være eiere, trolig styrker deltagernes eierfølelse.

For inntreden i AS forutsetter det at aksjer er å få kjøpt. For SA foreligger det ingen tilsvarende begrensning. Arbeidsgruppas syn er derfor at SA er den selskapsformen som i størst grad ivaretar hensynet til fleksibel inntreden i foretaket.

Uttreden

Som aksjonær i et AS trer man ut av selskapet ved å selge aksjene. Øvrige aksjonærer har forkjøpsrett, altså rett til å tre inn i salgsavtalen.

Ved salg av aksjer i et kommunalt revisjonsselskap får man fort spørsmål om det foreligger et fungerende marked for kjøp og salg av disse aksjene. Det kan vise seg vanskelig å få solgt aksjene, hvilket indikerer at selskapsformen er mindre fleksibel med tanke på uttreden.

Uttreden fra et SA og et IKS har ikke samme begrensning som AS. For disse selskapsformene vil utmeldingen som hovedregel anses gjennomført ved utløpet av utmeldingsfristen. For IKS kommer det i tillegg krav om at alle gjenværende kommuner må vedta ny selskapsavtale, som i praksis vil gjøre at utmeldingsprosessen kan oppleves som tungvint for øvrige eiere.

Særlig om utmeldingsfristen for SA

Samvirkeloven har som utgangspunkt at det skal være enkelt å melde seg ut og inn i foretaket. Derfor er utmeldingsfristen som hovedregel satt til 3 måneder. Om foretaket ønsker å ha en lengre frist, forutsetter det «*tungtveiende, saklige grunner*». Spørsmålet her er om hva som kreves for å sette lengre frist for utmelding av et kommunalt revisjonsselskap enn det hovedregelen tilsier.

Det er her to hensyn som må veies opp mot hverandre: Medlemmets ønske om fleksibel og rask uttreden, mot selskapets behov for stabile forhold og effektiv ressursutnyttelse i markedet. Stabilitet i denne forbindelse indikerer trygghet for omsetning av tjenestene som foretaket skal levere. Også sett fra arbeidstakersiden vil behov for stabilitet, i form av kontinuitet på eiersiden, være viktig.

Selskapets behov for «*stabile leveranser og en viss kontinuitet på medlemssiden*», er relevant ved vurderingen av fristens lengde, og er i lovens forarbeider trukket fram som et tungt argument for å forlenge fristen.

Forarbeidene peker også på at forholdet til utmeldingsfristen kan være viktigere for mindre selskaper enn for større – igjen fordi en utmelding i et lite selskap kan ramme «*urimelig hardt*». I vårt tilfelle vil det sammenslåtte selskapet bli å anse som et av Norges største kommunale revisjonsselskaper, men sammenlignet med foretak som Coop, Tine og Felleskjøpet, er det åpenbart likevel snakk om et

mindre selskap. Hovedregelen om tre måneders utmeldingsfrist vil også kunne ramme mellomstore selskap tungt dersom en gruppe medlemmer bestemmer seg for å melde seg ut i samme periode.

Forarbeidene åpner opp for at fristen i enkelte tilfeller bør kunne utvides eller settes til en bestemt dato i året ut fra et «*planleggingshensyn*». Dette er svært relevant for et revisjonsselskap som i stor grad baserer sin produksjon på et fast årshjul, med avleggelsen av revisjonsberetninger om våren som en sentral milepæl. Et tilleggs argument er at private selskaper som hovedregel velger revisor på den ordinære generalforsamlingen om våren (en gang per år). Også dette taler for at utmeldingsfristen bør tilpasses revisjonens årshjul, slik at en unngår utmeldinger for eksempel midt i årsoppgjøret (februar-april).

Etter arbeidsgruppas vurdering viser denne gjennomgangen at mange av de hensynene departementet vektlegger som argument for å forlenge fristen utover lovens regel, i høyeste grad er til stede for vår virksomhet. Med andre ord foreligger det tungtveiende, saklige grunner for å legge til grunn en lengre utmeldingsfrist en samvirkelovens utgangspunkt. Arbeidsgruppas syn er at en utmeldingsfrist på 12 måneder, eventuelt konkretisert til en fast dato på forsommeren, harmonerer godt med de planleggingshensynene forarbeidene viser til.

Arbeidsgruppas vurdering er derfor at SA også er den selskapsformen som i størst grad ivaretar hensynet til fleksibel uttreden.

4. Gjennomføring av møter i eierorgan

Bakgrunn

Bakgrunnen for at gjennomføring av møter i eierorgan er tatt opp som et eget punkt i mandatet, er at mange IKS har opplevd at IKS-lovens krav til personlig oppmøte kan gjøre det utfordrende å sikre at representantskapet er beslutningsdyktig. Her vil vi derfor redegjøre for hvordan dette stiller seg for de ulike selskapstypene.

Ulike selskapsformer

IKS

IKS-loven § 9 bestemmer at representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdelen av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredeler av stemmene. Møter i representantskap kan kun gjennomføres ved fysisk oppmøte fra de valgte representantene,⁹ og bruk av fullmakt til stedfortreder er i strid med IKS-loven.¹⁰

AS

Aksjelovens hovedregel er at generalforsamlingen treffer beslutninger ved alminnelig flertall av de fremmøtte/avgitte stemmene, jf. asl. § 5-17. Loven oppstiller ingen nedre grense for hvor stor andel av aksjene som må være representert for at organet skal være beslutningsdyktig, såfremt innkalling er lovlig eller godkjent. En aksjonær har anledning til å bemyndige en annen, ved fullmakt, til å møte og stemme for seg i generalforsamlingen, jf. asl. § 5-2.

Endring av vedtekter krever to tredjedeler av de avgitte stemmer og av aksjekapitalen som er representert, jf. § 5-18 første ledd.

Aksjeloven åpner for at det kan vedtektsfestes andre flertallskrav, jf. § 5-17 tredje ledd.

SA

For samvirkeforetak er reglene tilsvarende som for aksjeselskap. Hovedregelen er alminnelig flertall av de avgitte stemmene, men dette kan endres i vedtektene, jf. samvirkeloven § 53 første og tredje ledd.

Også for samvirkeforetak krever vedtektsendring to tredjedeler av de avgitte stemmene, jf. § 54.

Et medlem har som utgangspunkt anledning til å gi fullmakt til en annen til å møte og stemme på sine vegne i årsmøtet, såfremt annet ikke er fastsatt i vedtektene, jf. samvirkeloven § 36.

Drøfting og anbefaling

IKS-modellen stiller langt større krav til deltakelse på møter i eierorgan enn AS og SA. På den ene siden kan man anse IKS-modellen som en garanti for at eierkommunene må følge opp sitt eierskap i selskapet, ved bla. å møte i eierorganet, noe som må ses på som positivt. På den andre siden er det erfaringsmessig en til dels stor utfordring å sikre at representantskapet i det hele tatt er beslutningsdyktig. Utfordringen er ofte større jo flere eiere man har, og jo større geografisk område de er spredt over.

Arbeidsgruppas vurdering er at AS og SA på dette området innebærer en fleksibilitet som det nye selskapet vil kunne ha stor nytte av. Vi begrunner dette særlig med at det nye selskapet vil få mange eierkommuner spredt over et stort geografisk område. Den fleksibiliteten AS eller SA gir, vil sikre at

⁹ Jf. [Brev fra KMD til KS Bedrift](#), datert 01.07.2016.

¹⁰ Det skyldes at IKS-lovens ordning er at representantene skal velges personlig av kommunestyret selv, jf. iksl. § 6. Det er stadfestet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i sak 05/3032. For å sikre representasjon på møter i representantskap, velger derfor de fleste kommuner en personlig vara til kommunens representant.

eierorganet uansett er beslutningsdyktig, uavhengig av hvor mange av selskapets aksjonærer/medlemmer som møter.

Dette får som konsekvens at man ikke vil ha den samme garantien som etter IKS-loven, for at en viss andel av eierne er nødt til å møte opp. Fra selskapets side kan det være negativt, for eksempel i tilfeller der selskapet har behov for å drøfte viktige strategiske spørsmål med sine eiere/medlemmer. Etter arbeidsgruppas syn kan dette avhjelpes ved å jobbe på andre måter for å sikre at kommunene skal være representert ved politisk ledelse på de viktige møtene i eierorgan, ev. på uformelle eiermøter. Dette kan for eksempel nedfelles i en felles eierstrategi som kommunene vedtar i sine kommunestyre, og som gjennom dette forplikter kommunene i større grad enn hva som følger av loven.

5. Økonomisk ansvar og risiko som eier

Bakgrunn

Spørsmålet om eiernes ansvar og risiko for selskapets drift og forpliktelser blir satt på prøve i forbindelse med gjeldsforfølgning fra kreditorene. Der selskapets likvide midler ikke er tilstrekkelige til å gi dekning for de krav selskapet har rettet mot seg, kommer dette særlig på spissen.

Ulike selskapsformer

I dette avsnittet vil vi redegjøre for ulikheter med hensyn til reglene for eiernes økonomiske ansvar og risiko knyttet til de ulike organiseringsformene: Interkommunalt selskap, aksjeselskap og samvirkeforetak.

IKS

Interkommunale selskaper skiller seg fra aksjeselskap og samvirkeforetak når det gjelder ansvarsform. Til sammen har deltagerne i et IKS økonomisk ansvar for selskapets totale forpliktelser. På den måten er ansvaret ovenfor kreditorene ubegrenset, jf iks-loven § 3.

Derimot er den enkelte deltagers ansvar begrenset til en prosent- eller brøkdel av forpliktelsene. Det innebærer at den enkelte kreditor må forholde seg til hver enkelt deltager for den forholdsmessige del av forpliktelsen.

Det ubegrensede ansvaret deltagerne har i IKS forsterkes ved at lovens § 23 oppstiller et konkursforbud for interkommunale selskaper. Se nærmere om dette i utredningens kapittel 9.

AS

For aksjeselskap har ikke eierne (aksjonærene) ansvar for selskapets forpliktelser, jf. aksjeloven § 1-2 første ledd. Utgangspunktet er at eierne kun er økonomisk ansvarlig, og dermed kan tape sitt aksjeinnskudd (aksjekapital). Kreditorene må derfor forholde seg til selskapet for dekning av sine krav. Aksjeselskap kan gå konkurs.

SA

Medlemmene i et samvirkeforetak forplikter seg eventuelt til å betale inn et innskuddsbeløp i foretaket og vil i likhet med aksjonærer i et aksjeselskap være økonomisk ansvarlig for dette beløpet, jf. § 16 første ledd nr. 2. Utover dette har ingen av medlemmene et personlig ansvar for de forpliktelser et samvirkeforetak pådrar seg jf. samvirkeloven § 1 andre ledd nr. 2. Foretaket kan gå konkurs.

Drøfting og anbefaling

Sett fra en eiers ståsted vil fordelene ved å organisere virksomheter i et aksjeselskap eller et samvirkeforetak være at den økonomiske risikoen i større grad er forutsigbar, vurdert opp mot et interkommunalt selskap, der ansvaret er ubegrenset. Uten direkte styring og kontroll med virksomheten vil ansvarets omfang kunne være uoversiktlig.

Vurderingen av risiko må – naturlig nok – ses på bakgrunn av den virksomhet som drives og det formål denne skal tjene. Kommunal revisjon må anses som en virksomhet der den økonomiske risikoen kan anses som lav:

- lav økonomisk risiko – inntektene er i all hovedsak styrt av deltakerne
- forutsigbar drift – oppgavene er kjente og kostnadene varierer i liten grad over tid
- lite kapitalkrevende virksomhet - ikke behov for å ta opp lån ut over det som er knyttet til daglig drift

Fordi risikoen knyttet til eier- eller medlemskap i et selskap som driver med kommunal revisjon er såpass begrenset, er arbeidsgruppens syn at dette spørsmålet ikke bør ha avgjørende betydning for valg av selskapsform.

6. Kommunenes muligheter til å kjøpe revisjonstjenester i egenregi

Her redegjør vi for om valg av selskapsform har betydning for kommunenes mulighet til å kjøpe tjenester direkte fra selskapet uten å følge anskaffelsesregelverket, på grunn av unntak for såkalt utvidet egenregi (heretter bare «egenregi»)¹¹.

Bakgrunn/regelverk

Uansett selskapsform vil den nye revisjonsenheten være et selvstendig rettssubjekt, og ikke del av noen kommune. Når kommuner og fylkeskommuner går utenfor sin egen organisasjon for å få utført tjenester, er hovedregelen at de skal sikre konkurranse om det aktuelle oppdraget.

Regelverket for offentlige anskaffelser har imidlertid et viktig unntak fra denne regelen: Utvidet egenregi. Dette unntaket kommer til anvendelse når oppdragsgiver og leverandør er så tett knyttet opp til hverandre, ofte gjennom eierskap og omsetning, at det er naturlig å anse leverandøren som en forlengelse av oppdragsgivers virksomhet.

For at det nye selskapet skal kunne utføre revisjonstjenester i utvidet egenregi, altså uten konkurranse, må følgende kriterier være oppfylt:¹²

- a) oppdragsgiver må utøve en kontroll over selskapet som svarer til den kontroll han utøver over sin egen virksomhet
- b) selskapet må utføre mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiver eller andre rettssubjekter som oppdragsgiver kontrollerer
- c) det kan ikke være privat deltakelse i selskapet

Relevante særtrekk ved de ulike selskapsformene

IKS

Det er flere kjennetegn ved IKS-formen som gjør at den er meget godt egnet til å oppfylle vilkårene for egenregi. Det skyldes at IKS i sin form er tilpasset offentlig sektor, med særregler for å ivareta hensynene til en tett, offentlig eierstyring, og har nær sammenheng med at deltakerne i et IKS er ansvarlige for selskapets forpliktelser fullt ut.

Blant særreglene for IKS kan vi nevne at det er eierne, gjennom representantskapet, som vedtar selskapets budsjett, der dette ligger til styret i aksjeselskap og samvirke. Videre må endringer i selskapsavtalen i et IKS vedtas av alle kommunestyrene i deltakerkommunene, der det i et AS gjøres endringer i vedtektene i generalforsamlingen. Reglene om når eierorganet er beslutningsdyktig er et annet eksempel, fordi det medfører at kommunene i større grad er forpliktet til å møte opp og utøve eierstyring. Alt dette er forhold som medfører at kommunenes kontroll med virksomheten styrkes.

I tillegg kommer at et IKS ikke kan ha private eiere/deltakere, noe som gjør problemstillinger knyttet til vilkår c) uaktuelle.

AS

Aksjeselskapsformen har ikke de samme kjennetegn som IKS, når det gjelder eierstyring og kontroll. Derimot kjennetegnes aksjeselskap av at det typisk vil ha som formål å skaffe avkastning på innskutt

¹¹ «Egenregi» eller «klassisk egenregi» er egentlig arbeid som kommunen utfører med egne ressurser. «Utvidet egenregi» er arbeid som kommunen får utført av andre, men der visse vilkår gjør at det likevel anses som egenregi. Det er dette som er aktuelt her. For enkelhets skyld benevner vi likevel «utvidet egenregi» med «egenregi» i denne rapporten.

¹² Unntaket for utvidet egenregi har lenge vært en del av den ulovfestede EU-retten, og er mange ganger stadfestet av EU-domstolen og KOFA. Unntaket ble kodifisert ved et EUs Direktiv 2014/24/EU, og gjennomføres i norsk rett i §§ 3-1 og 3-2 i den nye forskriften om offentlige anskaffelser som vil gjelde fra 1.1.2017.

kapital. Det er likevel grunn til å tro at også et aksjeselskap, med de rette tilpasningene i vedtektene, kan oppfylle alle vilkårene for utvidet egenregi.

SA

I forarbeidene til lov om samvirkeforetak er det fremhevet at samvirkeforetak er en egen organisasjonsform, og «ikke en variant av selskap eller forening».¹³ Dette gjør at den innflytelsen medlemmene har i et SA, ikke uten videre er den samme som en eier i et selskap kan utøve. I forhold til selskaper er for eksempel deltakernes økonomiske rettigheter i et samvirkeforetak begrenset. Dette gjelder likevel først og fremst innskrenkede muligheter til å utnytte foretaket til *kapitalformål*, noe som kan gjøre det mindre interessant å utnytte foretaket for kommersielle formål. Det i seg selv bør heller være et argument for at kontrollkriteriet kan være oppfylt (på grunn av mindre markedsorientering), enn det motsatte.

Et annet kjennetegn ved SA er at det i motsetning til AS typisk ikke vil ha som formål å skaffe avkastning på innskutt kapital, men at medlemmene skal hente ut sine fordeler gjennom samhandling og omsetning med foretaket. Dette er i seg selv et moment som taler for at kontrollkriteriet kan være oppfylt.

KS-advokatene har i rapporten «Samvirkeforetak for kommuner» (2014), konkludert med at det ikke er noe til hinder for at samvirkeforetaksformen kan oppfylle kriteriene for egenregi.

Drøfting og anbefaling

Så langt vi kan se, er det liten grunn til å problematisere oppfyllelsen av vilkårene b) og c) over i relasjon til valget av selskapsform. Vilkår b) (omsetningskriteriet) vil være det samme uavhengig av selskapsform. Det sentrale for oppfyllelse av dette vilkåret er at selskapet, uavhengig av selskapsform, sikrer at det har minst 80% av sin omsetning rettet mot eierkommunene.

Vilkår c) (ingen private eiere) kan løses ved en tydelig angivelse i vedtektene for SA eller AS av at kun kommuner og fylkeskommuner kan være eiere/medlemmer. For IKS er det som nevnt ingen aktuell problemstilling.

Hva gjelder vilkår a) (kontrollkriteriet) viser vår gjennomgang at IKS-formen har noen særregler som gjør at deltakerkommuner i et IKS, uten videre regulering, må sies å ha større kontroll med IKS-et enn eierkommuner i et AS eller medlemmer i et SA. Vi ser likevel ikke at dette kan være avgjørende. I den grad det er ønskelig, kan man vedtekts regulere flere forhold som vil bidra til å styrke kommunenes kontroll også med AS eller SA.

Eksempler på forhold som kan bidra til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt (uavhengig av selskapsform), er:

- at vedtektene innskrenker styrets myndighet til fordel for eierorganet
- at kommunenes representanter i eierorgan er sentrale personer i kommunens ledelse

Det er videre et særtrekk med den virksomheten revisjonsenheten driver, som antagelig også vil bidra til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt. Det er at kommunene, gjennom kontrollutvalgene, også er gitt ansvar for en annen form for kontroll med revisjonen. Kontrollutvalget skal blant annet uttale seg om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen/fylkeskommunen, og kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyre. Videre er revisjonens tjenester, som forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, basert på bestillinger fra kommunens kontrollutvalg, gjerne med spesifisering av ressursramme og frister. Kommunene har på denne måten en relativt direkte kontroll med planleggingen og finansieringen av flere av selskapets aktiviteter. Disse forholdene bidrar til å begrense selskapets muligheter til å forfølge andre interesser enn kommunenes, og reduserer selskapets selvstendighet betraktelig

¹³ NOU 2002: 6 s. 246.

sammenlignet med andre virksomheter. Så lenge det vedtektsfestes at selskapets hovedformål er å drive revisjon av kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon, jf. kommuneloven § 78, mener vi at dette er et viktig bidrag til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt.

Arbeidsgruppas konklusjon er at valg av selskapsform ikke er avgjørende for om kommunene kan kjøpe tjenester direkte fra revisjonsenheten etter unntaket for egenregi.

Arbeidsgruppas syn er at det er visse særtrekk ved IKS-formen som gjør at den uten videre tilpasninger er bedre egnet enn de andre til å oppfylle kriteriene for egenregi, men at også AS og SA kan tilpasses på en slik måte at kriteriene blir oppfylt. Forskjellen mellom AS og SA i dette henseende er noe mindre, men antagelig kan man legge til grunn at det er større rom for å vedtekts regulere forhold som vil gi eiere tettere kontroll med virksomheten i et SA enn i et AS.¹⁴ Videre kan det være et argument at der AS typisk har som formål å skaffe avkastning på innskutt kapital, har SA som formål at medlemmene skal hente ut sine fordeler gjennom samhandling med foretaket. Det innebærer at et samvirkeforetak etter sin art sjeldnere er egnet til å forfølge andre interesser enn eiernes. Arbeidsgruppas syn er at disse forholdene til sammen gjør at SA er noe bedre egnet til å oppfylle kravet til egenregi enn AS.

Arbeidsgruppa anbefaler på grunnlag av drøftingene over å vedtekts regulere visse forhold som bidrar til å sikre at vilkårene for egenregi er oppfylt:

- selskapets hovedformål skal være å drive revisjon av kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon etter kommuneloven § 78
- begrensninger i hvem som kan være eiere/medlemmer: kun kommuner/fylkeskommuner
- begrensninger i styrets myndighet til fordel for eierorgan:¹⁵
 - årsmøtet/generalforsamling vedtar budsjett
 - årsmøtet/generalforsamling fastsetter 4-årig økonomiplan
 - årsmøtet/ generalforsamling vedtar selskapets strategier
- selskapet kan selge tjenester til andre enn sine eiere, men kun så lenge hovedaktiviteten (80%) er rettet mot eierne

I tillegg bør selskapet sikre seg at eierkommunene i størst mulig grad blir representert ved politisk ledelse i eierorgan. Dette er et viktig bidrag til å sikre at kontrollkriteriet er oppfylt.

¹⁴ Se «Samvirkeforetak for kommuner», KS advokatene på oppdrag fra KS bedrift

¹⁵ Det kan antagelig problematiseres om en slik begrensning av styrets myndighet strider med aksjelovens ansvarsdeling i en slik grad at vedtekter som går langt i så henseende må sies å ikke være i tråd med aksjeloven. På grunn av arbeidsgruppens konklusjon i kap. 11 har vi ikke vurdert dette fullt ut. For SA er de neppe noe problem, da samvirkeformen i større grad må sies å åpne for frihet til å vedtekts regulere den type forhold.

7. Ansattes rettigheter

Her redegjør vi for om valg av selskapsform har betydning for de ansattes rettigheter. Ivaretagelse av de ansatte må anses som en vesentlig forutsetning for at etableringen av et nytt felles selskap skal bli vellykket.

Bakgrunn/regelverk

Virksomhetsoverdragelse

Etableringen av et nytt felles revisjonsselskap kan enten gjennomføres som fusjon, der ett selskap overtar det andre, eller som overføring til nyetablert selskap, med påfølgende avvikling av de gamle selskapene. I begge tilfellene vil endringen innebære at arbeidsforholdet overføres til et nytt rettssubjekt (for samtlige eller for flere av de ansatte).

Arbeidsmiljøloven (aml) kap. 16 har regler om ansattes rettigheter ved virksomhetsoverdragelse. Ved fusjon innebærer fusjonsavtalen at virksomheten til det selskap som innfusjoneres, overdras til det overtagende selskap. En nyetablering forutsetter at innholdet (samtlige posisjoner) i de gamle selskapene overdras til det nye selskapet.

Aml § 16-1 fastsetter at reglene om virksomhetsoverdragelse gjelder for alle kategorier ansatte. I dette tilfellet er ikke kravet til videreføring av aktivitetens identitet problematisk, i det virksomheten skal fortsette å utføre revisjonstjenester også etter endringen. Etter aml § 16-2 overføres alle rettigheter og plikter som tilligger arbeidsforholdet til ny arbeidsgiver ved en virksomhetsoverdragelse.

Overføringen gjelder først og fremst selve arbeidsforholdet, som da videreføres på samme vilkår.

Overføringen omfatter alle rettigheter og plikter som omfattes av arbeidsforholdet, som lønn, bonus, forsikringer, feriepenger, diett/reiser. Også forhold som innvirker mer indirekte på arbeidsforholdet overføres, som ansiennitet.

Ny arbeidsgiver blir også som utgangspunkt bundet av tariffavtale som tidligere arbeidsgiver har inngått; for vår del gjelder det Hovedtariffavtalen,¹⁶ som også omfatter bestemmelser om pensjon. Pensjonsrettigheter skal som hovedregel føres videre i det nye selskapet, jf. aml. § 16-2 (3).

Ansattes medbestemmelse – og involvering i prosessen

Ansattes medbestemmelse og involvering i prosessen ved sammenslåing av de to virksomheter, hviler både på reglene i arbeidsmiljøloven kap. 16, se § 16-5, og på Hovedavtalen KS – 2016-2017, del B, § 1.4 Omstilling og utvikling.

I begge regelsett forutsettes at arbeidstakernes tillitsvalgte informeres og tas med i drøftelser om omorganiseringen som følger av virksomhetsoverdragelsen.

Arbeidsgivers styringsrett

Selv om de ansatte har rett til å delta i drøftelsen, er det likevel et rom for arbeidsgiver til å utøve sin styringsrett. Styringsretten har arbeidsgiver i kraft av nettopp å være arbeidsgiver. Blant annet omfatter styringsretten fordelingen av arbeidsoppgaver blant de ansatte, opprettelse eller nedleggelse av kontorsteder.

Ulike selskapsformer. Drøfting.

Slik arbeidsgruppen ser det vil valget av selskapsform ikke innvirke på de ansattes opparbeidede rettigheter og plikter i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen (nyetablering eller fusjon).

¹⁶ Hovedavtalen, særtrykk for bedriftene og Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter

8. Revisors uavhengighet – og betydningen av dette ved valg av selskapsform

Bakgrunn/regelverk

Det stilles krav til at revisor skal være uavhengig – og da uavhengig av den virksomhet som revideres. Andre ord som benyttes for det samme er objektiv, nøytral, saklig og upartisk. Det motsatte er gjerne betegnet som vilkårlig, partisk og subjektiv. Kravet om uavhengighet er helt sentralt for at omverdenen kan ha tillit til resultatet av revisjonen; med andre ord er revisors troverdighet helt avhengig av at revisor er uavhengig.

Kommuneloven § 79 bestemmer at en revisor ikke kan revidere noen han/hun har slik tilknytning til at det kan svekke revisorens uavhengighet eller objektivitet. Revisor kan heller ikke revidere revisjonsenheten i de tilfelle det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene.

Reglene i kommuneloven om uavhengighet, og reglene i forvaltningsloven om inhabilitet, gjelder for alle som utøver revisjon ovenfor kommuner og fylkeskommuner, uten tanke på om revisors ansettelsesforhold er direkte i kommunen selv, i et kommunalt foretak eller et kommunalt eid selskap.

Ulike selskapsformer

Spørsmålet er om valget av selskapsform vil innvirke på allmennhetens opplevelse av revisors uavhengighet, og dermed på troverdigheten av revisjonsresultatet (for eksempel en revisjonsberetning eller en forvaltningsrevisjonsrapport).

IKS

Selskapsformen IKS er ansett som kommunenes eierform og er spesialtilpasset kommunenes virksomhet. Her har regelverket lagt til rette for en mer direkte eierstyring, gjennom blant annet at det er lagt mer beslutningsmyndighet i representantskapet enn det er til en generalforsamling i et aksjeselskap. Det innebærer i teorien en mer direkte involvering fra eiernes side, samtidig som formålet for revisjonsselskapet nettopp er å revidere sine eiere. Det kan gi grunn til å stille spørsmål ved om allmenheten oppfatter at revisor i et kommunalt eid IKS er tilstrekkelig uavhengig av sine eiere.

AS

For et aksjeselskap er selskapets overlevelse i markedet avhengig av omsetning og overskudd. Selskapet vil i all hovedsak ha kommunale aksjonærer som kunder.¹⁷ Det innebærer at selskapet selv vil kunne oppfatte seg som avhengig av en «god tone» ovenfor sin eier, nettopp for å sikre videre omsetning. Dette kan noen i allmennheten oppleve som grunnlag for at revisor ikke er tilstrekkelig uavhengig.

SA

For samvirkeforetaket vil vi foreslå at omsetningen, i form av bestilling av revisjon fra medlemmenes side, fastsettes i vedtektene. Det kan da hevdes at foretaket er mindre avhengig av sine medlemmer i forhold til videre drift.

¹⁷ Det følger av kravet om at minst 80% av omsetningen må være rettet mot eiere, jf. kap 6.

Drøfting

Valget av selskapsform vil juridisk sett ikke spille noen rolle for revisors uavhengighet. Det er imidlertid vår oppfatning at både IKS og AS har elementer ved seg som av allmenheten kan oppleves som mindre uavhengig av eierne enn samvirkeforetak. Arbeidsgruppens syn er likevel at disse forskjellene neppe kan være avgjørende for valg av selskapsform.

9. Forbudet mot offentlig støtte

Bakgrunn/regelverk

EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte¹⁸ skal hindre at offentlige myndigheter gjennom ulike former for støtte gir enkelte aktører en bedre konkurranseposisjon enn aktører som ikke nyter godt av slik støtte. Støttebegrepet favner vidt, og kan omfatte alt fra direkte tilskudd til fritak fra avgifter, billig husleie eller salg av rimelige tomter.

Regelverket om offentlig støtte er generelt, og gjelder uavhengig av organisasjonsform. Men spørsmålet om offentlig støtte kan oppstå i ulike varianter, avhengig av hvordan virksomheten er organisert.

For virksomheter som er egne rettssubjekt (ikke del av en kommune), kan spørsmålet om offentlig støtte bli aktualisert i to varianter: For det første kan det være spørsmål om det er særlige trekk ved organisasjonsformen som gjør at den i seg selv er problematisk i forhold til støtteregeverket. For det andre kan det oppstå spørsmål om hvorvidt kommunen som eier opptre i tråd med det såkalte *markedsinvestorprinsippet* overfor virksomheten, eller på annen måte gir virksomheten et økonomisk gode som den ellers ikke ville fått.

Her gjennomgår vi først særtrekk ved de aktuelle organisasjonsformene, og drøfter i hvilken grad de har betydning for spørsmålet om offentlig støtte. Deretter gjennomgår vi de generelle begrensningene som følger av markedsinvestorprinsippet, og som må legges til grunn for den nye virksomheten uavhengig av valgt selskapsform.

Ulike selskapstyper

IKS

Eierne/deltagerne i et IKS har ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser, og loven inneholder et forbud mot at IKS kan gå konkurs. Ifølge departementet har EFTAs overvåkningsorgan ESA gått langt i å antyde at dagens IKS-lov er i strid med offentlig støtte-regelverket, nettopp på grunn av ansvarsreglene, og bør endres.¹⁹

Med dette som bakgrunn sendte Kommunal og moderniseringsdepartementet høsten 2014 ut et forslag på høring om endringer i IKS-loven.²⁰ Forslaget gikk ut på at ansvarsformen ble endret til begrenset ansvar og at konkursforbudet ble opphevet. De fleste høringssvarene til forslaget var negative, og departementet gikk ikke videre med det.

Departementet har i etterkant sagt at endringer i IKS-loven må ses i sammenheng med «andre pågående saker og prosesser».²¹ Blant annet har regjeringen nedsatt en arbeidsgruppe som skal utrede konkurranse på like vilkår mellom offentlige og private virksomheter, herunder fremme alternative forslag til måter det offentlige kan organisere sin økonomiske aktivitet på, slik at offentlig eid virksomhet drives i samsvar med EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Utvalget skal legge frem en rapport høsten 2017. Vi antar at det vil neppe bli fremmet forslag om endringer i IKS-loven før dette arbeidet er ferdigstilt.

I det tidligere nevnte høringsnotatet hadde KMD skissert alternative forslag til å bringe de norske reglene i samsvar med regelverket om offentlig støtte. Blant annet ble det foreslått å begrense IKS-

¹⁸ EØS-avtalen art. 61(1), jf. Lov om offentlig støtte

¹⁹ HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER, KMD, 2014

²⁰ HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER, KMD, 2014

²¹ Kommuneproposisjonen for 2017

loven til å gjelde selskaper som driver ikke-økonomisk aktivitet. I kommuneproposisjonen for 2017 skriver departementet følgende:

Departementet har vurdert innspillene fra høringsrunden (IKS-loven) og utredet nærmere løsningsalternativet om å begrense bruken av selskapsformen til såkalt ikke-økonomisk aktivitet. Ved å forby IKS-ene å drive med såkalt økonomisk aktivitet, vil ikke selskapene være omfattet av regelverket om offentlig støtte. Departementets foreløpige vurdering er at en lovendring som avskjærer IKS-ene fra å utføre økonomisk aktivitet i statsstøtterettslig forstand har flere fordeler. Dette løsningsalternativet fikk også klart mest støtte blant høringsinstansene.

Økonomisk aktivitet er i offentlig støtte-regelverket definert som all aktivitet som drives i et marked, i konkurranse med andre. Motsatsen til økonomisk aktivitet er *offentlig myndighetsutøvelse*. Dersom IKS-loven skulle bli endret slik at den beholdes ikke-økonomisk aktivitet, vil det bringe noen nye problemstillinger på banen for det nye revisjonsselskapet.

Vi legger til grunn at det nydannede selskapet uansett kommer til å drive med økonomisk aktivitet i offentlig støtte-regelverks betydning. De tjenestene selskapet selger i et marked i mer eller mindre reell konkurranse med andre, er uten tvil «økonomisk aktivitet». Et vanskeligere spørsmål er om de ordinære revisjonstjenestene selskapet yter til sine eierkommuner etter koml. § 78 er å anse som «økonomisk aktivitet». EU-retten utvikler seg stadig på dette området, og det er ikke lett å komme med noen klar konklusjon.

Hvis man kunne forutsette at hovedaktiviteten (revisjon av kommuner og fylkeskommuner) *ikke* var økonomisk aktivitet, kunne en løsning ha vært at denne aktiviteten ble beholdt i et IKS, mens de markedsorienterte tjenestene kunne ytes av et datterselskap organisert som aksjeselskap(AS). I så fall måtte man ha vært oppmerksom på krysssubsidieringsproblematikk. Etter arbeidsgruppas syn er det ikke grunn til å gå lenger i en drøftelse av slike eventualiteter per i dag, når det uansett ikke er klart hvordan en ny IKS-lov vil se ut.

AS

Det er ingen særtrekk ved aksjeselskapsformen som i seg selv skulle gjøre den mindre egnet til å drive virksomhet i tråd med forbudet mot offentlig støtte. I et aksjeselskap har ingen av eierne økonomisk ansvar for mer enn innskutt kapital, og ingen av eierne har ansvar for selskapets forpliktelser. Man kan dermed ikke sette spørsmålsteget ved om eierne gir noen form for garanti eller offentlig støtte til virksomheten gjennom selskapsformen i seg selv.

SA

Det er på samme måte som for aksjeselskap vanskelig å se at det er trekk ved samvirkeforetaksmodellen som gjør at den i seg selv skal innebære særlige problemer opp mot støtteregeverket. Heller ikke i et samvirkeforetak har noen av deltakerne økonomisk ansvar for mer enn de har skutt inn, og ingen av deltakerne har ansvar for virksomhetens forpliktelser. Det kan dermed ikke reises spørsmål ved om samvirkeforetak som foretaksform nyter godt av garantier fra kommunene som medlemmer.

Drøfting og anbefaling

Etter arbeidsgruppas syn, er den usikkerheten som hefter ved IKS-formen og forholdet til offentlig støtte-regelverket isolert sett et argument for å velge en annen selskapsform. Men som vi så vidt skisserer over, kan det godt tenkes at det vil finnes løsninger for å fortsette virksomheten også i et IKS, noe avhengig av hvilke lovendringer som eventuelt måtte komme.

I det videre redegjør vi for hvilke føringer som på grunn av offentlig støtte-regelverket uansett må ligge til grunn for opprettelsen og driften det nye selskapet, uavhengig av valgt selskapsform.

Ved avgjørelsen av om det foreligger offentlig støtte fra for eksempel en kommune til et selskap det har eierandeler i, er det i praksis lagt avgjørende vekt på det såkalte *markedsinvestorprinsippet*. I dette ligger det at dersom det offentlige yter støtte til sin egen virksomhet i større utstrekning enn en privat investor ville gjøre, kan det foreligge ulovlig offentlig støtte. Dette prinsippet vil ha betydning for hvordan kommunene kan opptre overfor selskapet som medlem, garantist, långiver osv., og dermed hvordan selskapet bør innrette sin virksomhet. Det finnes en mengde føringer for disse problemstillingene i litteratur, rettspraksis, praksis i ESA og ESAs retningslinjer. Her nøyer vi oss med å trekke opp et viktig prinsipp: det nyetablerte selskapet bør innrette sin driftsmodell slik at alle relevante utgifter ved driften reflekteres i selskapet, og slik at selskapet i minst mulig grad bør ha fordeler knyttet rimelige tjenester fra kommunene. Det gjelder alt fra lav husleie eller billig kjøp av tomt, til rimelig tilgang til tekniske tjenester (internett osv.) fra kommunene.

10. Betydning for diverse offentligrettslige regler

Bakgrunn

I det følgende vil vi se nærmere på om valget av selskapsform har innvirkning på virkeområdet for offentlighetsloven, forvaltningsloven og arkivloven.

Offentlighetsloven

Offentlighetsloven har visse bestemmelser som har relevans for alle som utfører revisjon for kommuner og fylkeskommuner, i kraft av den rollen de har som revisor. Et eksempel på det er regelen om utsatt innsyn for rapporter i lovens § 5 andre ledd. Disse bestemmelsene gjelder uavhengig av hva slags selskap revisor er ansatt i. Det som er spørsmålet her, er om valg av selskapsform har betydning for om det nye selskapet som sådan er omfattet av lovens virkeområde.

Offentlighetsloven § 2 bestemmer at loven gjelder:

- a) *staten, fylkeskommunane og kommunane*
- b) *andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift,*
- c) *sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet, og*
- d) *sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.*

Bokstavane c og d gjeld ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private. For verksemdar som etter offentleg oppkjøp eller liknande kjem inn under bokstavane c eller d, gjeld lova frå og med fjerde månadsskiftet etter den månaden da vilkåra vart oppfylte...»

Som det fremgår av kapittel 6 foran, kan det nye selskapet ikke ha innslag av private eiere. Det innebærer at selskapet vil oppfylle vilkårene c) og d) over, uavhengig av selskapsform, fordi kommuner/fylkeskommuner vil ha flertallet av stemmene på generalforsamlingen og rett til å velge samtlige medlemmer i disse organer. Dette gjelder likevel ikke hvis selskapet skal drive næring i direkte konkurranse med, og på like vilkår som, private. Etter arbeidsgruppens vurdering er kommunerevisjon, i fullt ut kommunalt eide selskap, ikke å anse som «næring i direkte konkurranse med og på like vilkår som private».²²

Arbeidsgruppen legger dermed til grunn at det nye selskapet, uavhengig av valgt selskapsform, vil omfattes av virkeområdet for offentlighetsloven.

Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder ifølge § 1 «... den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov». Som forvaltningsorgan regnes «et hvert organ for stat eller kommune.»

Utgangspunktet er at organisering av foretak som AS, SA eller IKS vil være egne rettssubjekter og at forvaltningsloven dermed ikke gjelder. Avgjørende for om virkeområdet allikevel kommer til

²² Det er i tråd med Sivilombudsmannens praksis for eksempel i sak 2998/1203 Karmøy Havnevesen

anvendelse vil være om organet utøver offentlig myndighet eller ikke. Dersom det er tilfelle vil loven komme til anvendelse for denne delen av virksomheten²³.

Som et utgangspunkt vil ikke revisjonsselskaper utøve offentlig forvaltning i form av vedtaksmyndighet. Å gjennomføre revisjon vil heller ikke komme inn under legalitetsprinsippet på en slik måte at en direkte vil gripe inn i borgernes rettigheter og plikter. Revisor har med andre ord ingen myndighet til å kunne pålegge en kommune å rette sine mangler, men bare påpeke og avdekke avvik. Arbeidsgruppen finner ut fra dette at det nye selskapet ikke kommer til å utøve offentlig myndighet og vil dermed heller ikke komme inn under virkeområdet for forvaltningsloven.

Særlig om forholdet til revisors taushetsplikt og habilitet

Kommunelovens regler om revisors taushetsplikt ble endret med virkning fra 1. januar 2015. Endringene medførte at revisor ikke lenger hadde taushetsplikt om «det de får kjennskap til i sitt oppdrag for kommunen eller fylkeskommunen», noe som ble tolket som en nokså altomfattende taushetsplikt. Bestemmelsen henviser nå i stedet til forvaltningsloven §§ 13 til 13 e, og innebærer at revisor har samme taushetsplikt som alle andre etter forvaltningsloven – altså i hovedsak begrenset til personlige forhold og forretningshemmeligheter. Uansett følger taushetsplikten rollen som revisor, og vil gjelde uavhengig av valget av selskapsform.

På samme måte vil forvaltningslovens habilitetsregler utfylle kravene til uavhengighet i kommunelovens § 79, som gjelder for revisor. For IKS gjelder i tillegg habilitetsreglene for ansatte og styret, jf. IKS-loven § 15, kommuneloven § 40 nr. 3, se forvaltningslovens kapittel II.

Arkivloven

Plikten til å etablere arkiv følger av arkivloven. Av arkivlovens § 6 fremgår det at:

«Offentlege organ pliktar å ha arkiv, og desse skal vera ordna og innretta slik at dokumenta er tryggja som informasjonskjelder for samtid og ettertid».

Kulturdepartementet har i brev av 2.1.13 til NKRF (Norges kommunerevisorforbund) fastslått at arkivloven ikke gjelder for interkommunale revisjonsselskap organisert som IKS. I brevet heter det likevel:

[S]elv om et organ ikke er omfattet av arkivloven etter gjeldende regelverk, tas det sikte på å harmonisere arkivlovens og offentlighetslovens virkeområder, slik at de rettssubjekter som har journalføringsplikt etter offentlighetsloven også skal ha arkivplikt etter arkivlova med tilhørende forskrifter.

Med andre ord er kommunale revisjonsselskaper organisert som IKS ikke å anses som arkivpliktige etter arkivlova kapittel II per i dag, men de kan komme til å bli det. Arbeidsgruppen antar at de samme hensyn gjelder for kommunale revisjonsselskap organisert som AS og SA, slik at vi kan legge til grunn den samme forståelsen for disse.

Arbeidsgruppen anbefaler at det tas stilling til om arkivlovens kapittel II på grunn av departementets uttalelser i brevet over skal legges til grunn for det nye selskapet. I en omstillingsfase hvor interne rutiner og struktur uansett skal gjennomgås, kan det være ressursbesparende å innlemme en slik

²³ Ot.prp. nr. 53 (1997-1998) avsnitt 3.1.15 og 6.8.

arkivpraksis fra begynnelsen av. Dette er også påpekt i anbefalinger gitt av NKRF, uavhengig av selskapsformen²⁴.

Arbeidsgruppa presiserer at plikten til å føre journal uansett vil gjelde for det nye selskapet, fordi denne plikten følger offentlighetslovens virkeområde.²⁵

Oppsummering og anbefaling

- Gjennomgangen viser at offentlighetsloven vil gjelde for det nye selskapet uavhengig av selskapsform. Dette medfører også at selskapet vil få journalføringsplikt.
- Forvaltningsloven vil ikke komme til direkte til anvendelse overfor kommunale revisjonsselskaper, men indirekte gjennom vurderingen av habilitet og taushetsplikt.
- Arkivplikten etter arkivlovens kapittel II får ikke anvendelse overfor noen av selskapsformene. En tilpasning kan vurderes med tanke på at nye regler vil kunne tre i kraft.

²⁴ eINFO 13/2 - *Arkivplikt og organisasjonsform*, side 2.

²⁵ Jf. arkivforskriftens § 2-6, jf. offentlighetsloven § 10

11. Oppsummering og arbeidsgruppens anbefaling

Arbeidsgruppas gjennomgang av de enkelte punktene i mandatet viser at det er fordeler og ulemper med alle de aktuelle selskapsformene. Det er likevel noen fordeler og ulemper som veier tyngre enn andre.

For en del av punktene i mandatet, er arbeidsgruppas syn at disse ikke har særlig betydning for valg av selskapsform. Dette gjelder ansattrettigheter, virkeområdet for offentligrettslig lovgivning, revisors uavhengighet og eierkommunenenes økonomiske ansvar.

Arbeidsgruppa mener at kommunenes adgang til å kjøpe tjenester fra selskapet i **egenregi** kan opprettholdes uavhengig av selskapsform. IKS-loven er likevel i seg selv klart best egnet til å oppfylle kravene kjøp i egenregi, og SA er bedre egnet enn AS.

I mandatet understrekes viktigheten av å sikre **fleksibilitet på eiersiden**. For aksjeselskapsformen ligger en særlig ulempe i at inn- og uttreden forutsetter et fungerende marked for kjøp og salg av aksjer. Arbeidsgruppa er skeptisk til hvordan dette vil fungere for en interkommunal revisjonsenhet, og dette er alene et argument som gjør at vi anser aksjeselskapsformen for å være lite aktuell.

For IKS er det en kjensgjerning at reglene for inn – og uttreden kan oppleves som tungvinte. Det gjelder særlig kravet om likelydende vedtak i alle kommunestyre. For et selskap som vil få over 40 eiere, sier det seg selv at det vil være hensiktsmessig med en mer fleksibel ordning.

Arbeidsgruppas klare vurdering er at samvirkeforetaksformen er best egnet til å ivareta fleksibilitet på eiersiden, ved at en kommune enkelt kan melde seg inn og et medlem kan gå ut av foretaket ved utmelding innen en gitt frist. Vi mener at det er grunnlag for å sette en lengre utmeldingsfrist enn samvirkelovens hovedregel om tre måneder for dette selskapet, og at vedtektene bør sette begrensninger på hvem som kan bli medlemmer.

Et punkt som arbeidsgruppen har tillagt betydelig vekt, er betydningen av det EØS-rettslige **forbudet mot offentlig støtte**. Vi kjenner ikke resultatet av det lovarbeidet som pågår, og det medfører en reell usikkerhet for IKS-formens framtid. Det ligger uløst om det blir mulig å drive revisjonstjenester i et IKS i fremtiden. Arbeidsgruppa mener at dette er et tungtveiende argument mot å benytte IKS som selskapsform for det nye selskapet.

Et annet punkt som taler mot IKS, er IKS-lovens krav til **gjennomføring av møter** i representantskapet. Der IKS-loven krever fysisk oppmøte av minimum 2/3 av de personlig valgte medlemmene for å være beslutningsdyktig, holder det etter samvirkeloven med flertall av de møtende medlemmene, og disse kan møte med fullmakt. På dette punktet innebærer samvirkeforetaksformen en fleksibilitet som vil komme til stor nytte i et nytt selskap med mange eiere spredt over et stort, geografisk område.

Arbeidsgruppa ser i all hovedsak ett tydelig argument mot samvirkeforetaksformen, og det er rett og slett at den er relativt **lite utprøvd** som foretaksform for kommunal revisjon. Det er en risiko for at det kan oppstå problemstillinger som ingen har tenkt på. Vi mener likevel at fordelene ved å velge denne selskapsformen er så store, at dette momentet har mindre betydning i avveiningen.

Samvirkeforetaksformen er skreddersydd for medlemmer som ønsker å **løse en oppgave i fellesskap**, og det er akkurat hva kommunal revisjon i egenregi handler om.

Arbeidsgruppas anbefaling er at det nye selskapet etableres som et samvirkeforetak (SA).

Vedlegg 1: Gjennomføring av prosessen

Ved den prosessen som de to IKS-selskapenes styrer og representantskap har satt i gang, vil et eventuelt positivt vedtak innebære at de to selskapene skal smeltes sammen og bli til ett. Spørsmålet i dette kapittelet er hvordan sammensmeltingsprosessen må gjennomføres. Vi tar her utgangspunkt i arbeidsgruppens forslag om at det nye selskapet organiseres som samvirkeforetak.

Ved en slik sammensmelting kan man se for seg to ulike alternativer for å komme frem til det endelige resultatet:

- A. Fusjon av to IKS-selskaper, for etterfølgende omdannelse til SA, eller
- B. Stiftelse av ett nytt SA, overføring av «innmat» fra de to eksisterende IKS, og deretter nedleggelse av de gamle IKS.

Omdannelse av selskaper krever positiv lovhjemmel. Slik lovhjemmel foreligger ikke for omdannelse fra IKS til SA (eller AS, for den del). Av den grunn er alternativ 1. ovenfor ikke aktuell.

Prosessen ved sammensmelting må derved foretas i følgende etapper:

1. Stiftelse av et nytt SA

Stiftelse av foretaket følger reglene i samvirkeoven kap 2, der stiftelsesdokument, vedtekter og åpningsbalanse er de sentrale dokumenter i prosessen. Som vedlegg til nærværende utredning ligger et forslag til vedtekter.

I stiftelsesdokumentet skal det opplyses om hvem som er medlemmer i styret i foretaket ved stiftelsen, jf samvirkeoven § 9. Det betyr at styrevalg må foretas i forbindelse med stiftelsen av foretaket. Foretaket meldes Foretaksregisteret etter stiftelse.

Styret vil deretter, som en av sine viktigste oppgave, ansette en daglig leder. Ansettelsen må komme i tid etter at foretaket er stiftet.

2. Avtale om overføring av samtlige posisjoner («innmat»)

Dagens selskaper besitter både positiv og negativ formue, og sitter i en rekke rettslige posisjoner. Det er viktig at alt det vi kaller for «innmat» overføres samlet til det nye selskapet, som er stiftet ift pkt 1.

En slik avtale baseres på ordinær avtalerett.

For de tilfeller en overføring av rettslig posisjon innebærer et debitorskifte, må det sikres samtykke fra den som innehar kreditorposisjonen.

Relatert til de ansatte bør (må) det fremgå klart av avtalen at overdragelsen er å anse som en virksomhetsoverdragelse, i tråd med reglene i aml kap 16. Grunnen til det er at prosessen har godt av klarhet i forhold til hva de ansatte har å forholde seg til og at det ikke etterlates noe tvil om at alle ansatte beholder alle de rettigheter (og plikter) som de hadde i forhold til den tidligere arbeidsgiveren.

Ved overføring er det nye selskap i drift. Det er sentralt i prosessen at det nye selskapet, som er et nytt rettssubjekt med nytt org.nr, må formelt oppnevnes som ny revisor hos samtlige kunder/medlemskommuner.

3. Avvikling av de gamle IKS-selskapene

Etter at overføringen som nevnt i pkt 2 er gjennomført, fremstår de gamle selskapene som «tomme». Selskapene har da ingen verdier tilbake, foruten det som trengs for avviklingsprosessen, og de har heller ingen avtaleposisjoner tilbake. Det ligger da an til at selskapene oppløses, jf iks-loven § 32, forutsatt enighet blant deltagerne. Oppløsningsvedtaket krever godkjenning av departementet.

Selve prosedyren mht. avvikling/ oppløsning beskrives i iks-loven §§ 33 og 34, der det valgte avviklingsstyret har kompetanse til å foreta de disposisjoner som trengs for å avvikle selskapet. Sluttført avvikling meldes Foretaksregisteret

VEDTEKTER FOR REVISJON MIDT-NORGE SA

- kommentarutgave

Om kommentarutgaven: Kommentarenes hensikt er å fremheve på hvilke områder vedtektene skiller seg fra samvirkelovens minstekrav (og standardvedtekter), og begrunne hvorfor de gjør det. Selve vedtektene står i vanlig skrift, alle kommentarer står i kursiv.

Innledende om samvirkeforetak: Valget av samvirkeforetak som foretaksform for det nye revisjonsselskapet er grundig utredet og drøftet i en egen rapport. Vedtektene er utformet med tanke på å ivareta de hensynene som melder seg ved opprettelse og drift av et kommunalt eid revisjonsselskap i denne foretaksformen. Det er også sett hen til EØS-regler og forventet utvikling for disse. Det gjelder særlig regelverket for offentlige anskaffelser og muligheten for at foretaket kan selge tjenester innenfor unntaket for utvidet egenregi, og forbudet mot offentlig støtte.

For at en virksomhet skal være et samvirkeforetak, må den oppfylle tre sentrale vilkår i samvirkeforetakslovens § 1: vilkåret om økonomisk hovedformål (formålskriteriet), vilkåret om omsetning mellom foretak og medlem (omsetningskriteriet), og vilkåret om at avkastningen kan fordeles etter omsetning (fordelingskriteriet). Formålskriteriet innebærer at samvirkeforetaket må ivareta medlemmenes interesser enten som tilbyder eller etterspørter av varer eller tjenester. Foretakets formål må være å dekke felles ønsker og behov for medlemmene. Det innebærer at det normalt er medlemmene selv som er den største kundegruppen/brukergruppen. Omsetningskriteriet innebærer at det må finne sted en form for samhandling eller aktivitet mellom samvirket og medlemmet, og at denne samhandlingen eller aktiviteten må ha en økonomisk verdi. Hvordan kravet til omsetning eller samhandling med foretaket blir realisert, bør fremgå av vedtektene. Med andre ord bør vedtektene beskrive hvordan omsetningen med foretaket skal finne sted. Fordelingskriteriet bygger på prinsippet om at former for utdeling fra foretaket skal skje etter omsetning. Det skyldes at tanken med et samvirke, er at medlemmenes økonomiske deltagelse skal komme medlemmene til gode i forhold til deres bruk av samvirket. Derfor kan utdeling enten skje ved at overskuddet forblir i samvirket, eller at det bestemmes at det skal betales utbytte til medlemmene etter deres omsetning med samvirket.

§ 1 Sammenslutningsform og foretaksnavn

Sammenslutningen er et samvirkeforetak med foretaksnavn Revisjon Midt-Norge SA. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

Kommentar: Dette punktet er som etter loven. Et samvirkeforetak er en begrenset ansvarsform. Det betyr at medlemmenes ansvar for foretakets forpliktelser begrenses seg til det andelsinnskuddet de har innbetalt, jf. § 4. Se rapporten «utredning av selskapsform» for mer om hva denne ansvarsformen innebærer sammenlignet med for eksempel IKS.

§ 2 Forretningssted

Forretningskontoret er i Steinkjer kommune.

Kommentar: Det skal alltid gå fram av vedtektene i hvilken kommune foretaket har sitt forretningskontor. Foretaket står fritt til å vedtektsfeste ev. andre kontorsteder.

§ 3 Virksomhet

Foretaket skal drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Foretaket skal fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten. Foretaket forplikter seg til å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, og medlemmene forplikter seg til å kjøpe hoveddelen av sine revisjonstjenester fra samvirkeforetaket.

Foretaket kan selge tjenester til andre rettssubjekter som eies helt eller delvis av et eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge den totale andelen av denne omsetningen ikke overstiger 20 % av foretakets totale omsetning.

Foretaket kan inngå på eiersiden i andre foretak eller selskap der dette er hensiktsmessig for oppfyllelsen av foretakets hovedformål.

Medlemskap er ikke åpent for andre enn kommuner og fylkeskommuner beliggende i Trøndelag og nærliggende områder.

Foretaket skal være medlem i KS Bedrift. Foretakets ansatte skal ha offentlig tjenestepensjon i KLP.

Medlemmenes kontrollutvalg og valgte revisor har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, fra selskapets daglige leder, styre og foretakets valgte revisor.

Kommentar: Her er det inntatt flere presiseringer sammenlignet med lovens minstekrav.

For at en sammenslutning skal kunne være et samvirkeforetak, er det et krav om en omsetning mellom medlemmene og foretaket (omsetningskriteriet). Kravet om at medlemmene kjøper hoveddelen av sine revisjonstjenester fra foretaket, sikrer en slik omsetning. Begrunnelsen for å begrense foretakets adgang til å selge tjenester til andre enn medlemmene til 20% av den totale omsetningen, er kommunenes mulighet til å kjøpe tjenester fra foretaket i egenregi (jf. ny forskrift om offentlige anskaffelser § 3-1(1) bokstav b).

Begrensningen i hvem som kan bli medlem er nødvendig fordi det i en SA-modell ellers er vid adgang til å kreve å bli medlem. For det nye revisjonsselskapet vil det være naturlig å holde medlemskapet åpent for andre kommuner enn de som er medlem på stiftelsestidspunktet, så lenge disse ligger i et geografisk område som gjør det forretningsmessig gunstig å levere revisjonstjenester til dem. Derfor er det geografiske området begrenset til Trøndelag og

områdene rundt. Det nye foretaket vil ha mulighet til å selge tjenester til både slike og andre kommuner uten at de trer inn i foretaket som medlemmer, så lenge ikke denne omsetningen overstiger 20 %.

Innmeldinger skal etter SA-loven vedtas innen 2 mnd. fra søknad er mottatt. Dette er utslagsgivende for at det ikke er foreslått å legge myndigheten til å vedta innmeldinger til årsmøtet.

Siste avsnitt om medlemskap i KS Bedrift og offentlig tjenstepensjon i KLP er tatt inn etter innspill fra arbeidstakerorganisasjonene i de to fusjonerende enhetene.

Kommuneloven § 80 fastsetter innsynsrett i interkommunale selskaper, interkommunale styrever og aksjeselskaper for kommunenes og fylkeskommunenes kontrollutvalg og revisor. Etter bestemmelsens ordlyd er det ikke fastsatt innsynsrett i samvirkeforetak. Slik rett til innsyn bør være på det rene og fastsettes her i vedtektene.

§ 4 Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale andelsinnskudd etter følgende fordeling, basert på innbyggertall:

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000-19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Årsoverskudd skal ikke benyttes til å bygge opp kapitalkonti for enkeltmedlemmer. Utover dette gjelder bestemmelsene i vedtektenes punkt 5 om anvendelse av årsoverskudd.

Medlemmene skal ikke betale medlemskontingent.

Kommentar: Loven stiller i liten grad krav om/til andelsinnskudd. En fordeling ut fra innbyggertall synes hensiktsmessig. Målet ved beregning av og fordeling av andelsinnskudd har vært å sikre en mest mulig smidig overføring og konvertering av medlemskommunenes eierandeler i de gamle IKS-ene til andelsinnskudd i det nye foretaket. I praksis vil andelsinnskuddet avregnes mot egenkapitalen i dagens IKS-er. Se beregningsgrunnlaget for fordelingen av andelsinnskudd i dokumentet «faktaark – andelsinnskudd – stemmerett».

Det er opp til foretaket om det vil kreve inn medlemskontingent. Slik kontingent anses ikke hensiktsmessig for dette foretaket.

§ 5 Anvendelse av årsoverskudd

Overskudd skal som hovedregel forbli i virksomheten og komme medlemmene til gode gjennom gode og effektive revisjonstjenester.

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret. Det kan ikke besluttet anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen innenfor følgende rammer:

1. Godskriving av foretakets egenkapital
2. Etterbetaling til medlemmene basert på omsetning, jf. samvirkeloven § 27

Kommentar: Foretakets formål er å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, ikke å aggregere inntekter til medlemmene gjennom overskudd. Medlemmene bør likevel ha anledning til å bestemme at hele eller deler av årsoverskuddet skal gå til etterbetaling til medlemmene. Etter samvirkeloven, og det såkalte omsetningsprinsippet som er redegjort for over, skal i så fall fordelingen av etterbetalingen baseres på omsetning med foretaket, ikke størrelsen på andelsinnskuddet. Utover dette blir etterbetalingen i praksis å sammenligne med utbetaling av utbytte i et aksjeselskap eller «Utdeling av selskapets midler» i et IKS.

§ 6 Årsmøtet

Årsmøtet velger fast møteleder med vara på det første møtet etter kommunevalg.

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd.
2. Budsjett for kommende år etter forslag fra styret.
3. Økonomiplan for de fire neste budsjettår etter forslag fra styret.
4. Overordnede mål og retningslinjer for driften.
5. Valg til valgkomite og styre etter vedtektenes § 8
6. Valg av revisor
7. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

Kommentar: Første ledd bestemmer at det skal velges en fast møteleder med vara for årsmøtet. Disse velges for kommunevalgperioden (altså fram til det første møtet etter neste kommunevalg), og har ansvaret for å lede årsmøtene. Etter samvirkeloven er det styret som kaller inn årsmøtet, jf. lovens § 48, men den faste møtelederen for årsmøtet vil lede det. Valg av møteleder med vara skal skje etter innstilling fra valgkomiteen, jf. § 8.

Bestemmelsens andre ledd gir årsmøtet tre oppgaver som etter loven ligger til styret: vedta budsjett, økonomiplan og strategier. (I tillegg presiseres at årsmøtet skal velge valgkomite.) Begrunnelsen for denne endringen i myndighet er at kommunenes kjøp av tjenester i egenregi forutsetter at kommunene har kontroll med foretaket (kontrollkriteriet). Kommunenes kontroll med foretaket øker når medlemmene gjennom årsmøtet blir tillagt myndighet som ellers ville ha ligget til styret.

§ 7 Stemmerett på årsmøtet

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet er basert på fjorårets omsetning med foretaket etter denne modellen:

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 -1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

Kommentar: Etter SA-loven kan stemmegivningen på årsmøtet enten baseres på én stemme per medlem, eller på omsetning med foretaket. Det er ikke adgang til å basere stemmegivning på for eksempel innbyggertall. Se beregningsgrunnlaget for denne fordelingen av stemmer i dokumentet «faktaark – andelsinnskudd – stemmerett». Ingen medlemmer kan ha flertall alene. I et samvirkeforetak kan medlemmene representeres ved fullmakt, men ingen kan være fullmektig for mer enn et medlem, jf. samvirkelovens § 36.

§ 8 Styre, valgkomite og daglig leder

Foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Styreleder og nestleder velges av årsmøtet.

Styret skal sammensettes ut fra selskapets behov for kompetanse, kapasitet og uavhengighet. Av styremedlemmene som velges av årsmøtet, skal det være tre av hvert kjønn. Styresammensetningen skal så langt som mulig gjenspeile medlemskommunenes geografi.

Foretaket skal ha en valgkomite, med 3 medlemmer. Valgkomiteen avgir en begrunnet innstilling til valg av medlemmer til styret. Årsmøtet skal fastsette retningslinjer for komiteens arbeid. Valgkomiteen innstiller også på valg av møteleder med vara til årsmøtet, jf. § 6.

Årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Styret har myndighet til å inngå tjenesteavtaler med det enkelte medlem som tjenestemottaker. Slik myndighet kan delegeres til daglig leder. Dersom denne myndigheten delegeres, skal styret fastsette prinsipper for avtalenes innhold som sikrer behandling av medlemmene i tråd med samvirkelovens likhetsprinsipp, dog slik at forskjellsbehandling er tillatt dersom dette er saklig begrunnet i tråd med samvirkeoven.

Foretaket skal ha en daglig leder som tilsettes av styret.

Kommentar: Lovens minstekrav er et styre med tre medlemmer. I foretak med mer enn 30 ansatte kan et flertall av dem kreve at styret skal ha en ansattrepresentant. Et styre med syv medlemmer, herunder én ansattrepresentant, vil være godt rustet til å ivareta foretakets

behov for kompetanse, samt legitimitet blant medlemskommuner og ansatte. Nærmere krav til rekruttering til styret vil kunne stilles i retningslinjer for valgkomiteens arbeid.

Krav til sammensetning av styret og bruk av valgkomite følger ikke av loven. Dette er likevel uttrykk for god, kommunal eierstyring, og dermed naturlig å vedtektsfeste for et slikt foretak. Det samme er kravet om at årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Samvirkelovens likhetsprinsipp krever en viss likebehandling av medlemmene som benytter seg av foretakets tjenester. Derfor bør foretaket ha rutiner som sikrer at tjenesteavtalene inngås i tråd med dette prinsippet.

§ 9 Uttreden

Uttreden kan foretas med ett års varsel. Utmelding skal skje skriftlig.

Ved utmelding har medlemmet krav på å få tilbakebetalt sitt andelsinnskudd. Innskuddet utbetales på uttredelsestidspunktet. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Ved uttreden skal det foretas en beregning av pensjonsforpliktelsen ved opphør (engangspremie) per dato. Medlemmer som trer ut av selskapet må innbetale sin andel av foretakets engangspremie.

Kommentar: Lovens hovedregel er 3 mnd. utmeldingsfrist. Ett års utmeldingsfrist er satt med begrunnelse i behovet for kontinuitet og forutsigbarhet for revisjonsselskapet, samt det årshjulet revisjon naturlig følger.

SA-loven § 22 (3) slår fast at «Medlemmene og foretaket har ved utmelding ein gjensidig rett til å gjere opp kontraktsrettslege rettar og plikter som har oppstått i tilknytning til medlemskapen.» Pensjonsforpliktelser overfor ansatte må kunne sies å være en slik plikt. Dermed er det kurant å regulere hvordan denne delen av oppgjøret skal finne sted i vedtektene. Dette er avklart med KS Bedrift.

§ 10 Fordeling av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordelingen av midlene skal skje på grunnlag av deres omsetning med foretaket de siste tre årene.

Kommentar: Som etter loven.

Generelle kommentarer:

Ansvar og oppgaver for styret og daglig leder reguleres i en styreinstruks, jf. og er derfor i liten grad regulert i vedtektene.

Etter samvirkeloven er det ikke krav om at årsmøtet skal vedta noen låneramme. Det skyldes at medlemmene i et SA ikke har ansvar for selskapets forpliktelser, og at det dermed er lite naturlig for medlemmene å regulere hvilke lån foretaket bør ta opp. I et samvirkeforetak ligger beslutninger om låneopptak naturlig til styrets ansvar. Dette skiller seg med andre ord fra et IKS, der medlemskommunene hefter fullt ut for selskapets forpliktelser, og dermed gjennom loven er gitt større innvirkning på selskapets mulighet til å ta opp lån.

Faktaopplysninger om selskapene

	Revisjon Midt-Norge	KomRev Trøndelag	Nytt selskap
Antall ansatte	15 (13)	29	42
RR revisorer	7 (6)	19	25
FR revisorer	6 (5)	8	13
Andre	2	2	4
 Sum driftsutgifter - budsjett 2017	 16 310 000	 27 210 000	 43 520 000
Skjulte kostnader	0	0	0
 Innskudd eierkapital	 1 500 000	 1 344 000	 2 844 000
Frie fond - Regnskap 2015	2 469 015	1 934 776	4 403 791
Sum egenkapital - regnskap per 31.12.2015			7 247 791
 Pensjonskostnad - budsjett 2017	 1 652 000	 3 300 000	 4 952 000
 Beregnet engangspremie KLP - per 01.10.2016	 11 011 695	 24 003 673	 35 015 368
Premiefond per 31.12.2015	206 363	5 376 518	5 582 881
Nto engangspremie per 01.10.2016	10 805 332	18 627 155	29 432 487

Beregning av andelsinnskudd

Basert på innbyggertall per 07/2016

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000-19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Intervall →	Under 2000	2000 - 4999	5000 - 9999	10000 - 19999	over 20000	Fylkeskommuner
	Agdenes	Frøya	Klæbu	Vefsn	Steinkjer	Trøndelag
	Tydal	Hemne	Midtre Gauldal	Verdal	Stjørdal	
	Snillfjord	Hitra	Skaun	Levanger		
	Høylandet	Meldal	Nærøy	Namsos		
	Lierne	Selbu	Inderøy	Orkdal		
	Namsskogan	Overhalla	Brønnøy	Melhus		
	Røyrvik	Grong		Malvik		
	Fosnes	Snåsa				
	Leka	Verran				
	Flatanger	Frosta				
	Namdalseid	Meråker				
	Bindal	Sømna				
	Vega					
	Vevelstad					
	Grane					
	Hattfjelldal					
Antall kommuner	16	12	6	7	2	1
Innskudd	15 000	30 000	60 000	120 000	200 000	600 000
Total per gruppe	240 000	360 000	360 000	840 000	400 000	600 000
					Sum	2 800 000
					Dagens kapital	2 844 000
					Endring	-44 000

Basert på budsjettet 2017-omsetning (honorar)

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 -1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

Intervall ➡	Under 0.5 mill	0.5 - 1 mill	1 - 2 mill	2 - 3 mill	3 - 5 mill	Mer enn 5 mill	
	Agdenes	Frøya	Malvik			Trøndelag	
	Snillfjord	Hemne	Melhus				
	Tydal	Hitra	Orkdal				
	Høylandet	Klæbu	Namsos				
	Lierne	Meldal	Steinkjer				
	Namsskogan	Midtre Gauldal	Levanger				
	Røyrvik	Selbu	Verdal				
	Fosnes	Skaun	Stjørdal				
	Leka	Overhalla	Brønnøy				
	Flatanger	Grong	Vefsn				
	Namdalseid	Verran					
	Snåsa	Nærøy					
	Frosta	Inderøy					
	Meråker	Bindal					
	Vega	Sømna					
	Vevelstad						
	Grane						
	Hattfjelldal						
Antall medlemmer	18	15	10	0	0	1	44
Antall stemmer	18	30	40	0	0	12	100

KomRev Trøndelag IKS

Revisjon Midt-Norge IKS

Uttalelse fra tillitsvalgte

Utredning av sammenslåing av KomRev Trøndelag IKS og Revisjon Midt-Norge IKS

Arbeidstakerorganisasjonene i KomRev Trøndelag IKS er positive til en sammenslåing med Revisjon Midt-Norge IKS. Vi ser nødvendigheten av en fusjon av revisjonsselskapene som følge av kommune- og regionreformen, og mener dette vil gi en sterkere og mer konkurransedyktig enhet.

Tillitsvalgt for Akademikerne i KomRev Trøndelag IKS har vært med i styringsgruppa for prosjektet om utredning av sammenslåing, og har i prosessen fått delta i felles møter mellom styrene i de to selskapene. På den måten har tillitsvalgte fått løpende informasjon om prosjektet, og anledning til å formidle synspunkter til både prosjektledelsen og styrene.

Vi vil i denne uttalelsen kommentere forhold ved utredningen og vedtektene som vedrører de ansatte direkte.

Selskapsform

Samvirkeforetak (SA) er en lite utprøvd selskapsform i kommunal sektor. Tillitsvalgte har ikke motforestillinger til samvirkeforetak som selskapsform for det nye selskapet, så fremt rammebetingelsene for ansatte bli ivaretatt innenfor samme tariffområde som i dag.

Ansattes rettigheter

Det er i utredningens punkt 7 vist til at det i tilfelle sammenslåing er snakk om en virksomhetsoverdragelse etter Arbeidsmiljøloven kapittel 16. Tillitsvalgte er opptatt av at de ansatte får samme lønns- og arbeidsvilkår i det nye selskapet som i dag, og er glad for at det legges opp til fortsatt medlemskap i KS Bedrift og offentlig pensjonsordning i KLP. Tillitsvalgte ønsket at arbeidsgivertilknytning til KS Bedrift og offentlig pensjonsordning i KLP skulle vedtektsfestet, og er tilfreds med at dette er tatt inn i forslaget til vedtekter. En slik vedtektsfesting vil være en viktig sikkerhet for ansatte ved overgangen til ny organisasjonsform, i og med at endring av vedtekter må foretas av årsmøtet (medlemskommunene).

I forslaget til vedtekter § 8 heter at foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Tillitsvalgte synes det er positivt at ansattvalgt i styret vedtektsfestes.

Lokalisering

Tillitsvalgte er positive til at det i utredningen er lagt opp til at dagens kontorstruktur i de to selskapene videreføres inn i det nye selskapet.

Vegen videre

I utredningens punkt 7 vises det til at eventuelle behov for harmonisering av lønns- og arbeidsvilkår mellom ansatte må skje gjennom prosesser mellom arbeidstakere og arbeidsgiver i nytt selskap. Vi forutsetter at tillitsvalgte får delta i disse harmoniseringsprosessene i tråd med lov og avtaleverk.

Stjørdal/Steinkjer, 27.01.2017

Marte Bjørnelv
Marte Bjørnelv

Tillitsvalg Akademikerne

Rune Olav Ness
Rune Olav Ness

Tillitsvalgt Akademikerforbundet

Revisjon Midt-Norge IKS
KomRev Trøndelag IKS

Høringsuttalelse om sammenslåing av selskapene

Proessen har vært preget av god informasjon og involvering av de ansatte. Vi mener det er utarbeidet en god utredning om sammenslåing, og at et fusjonert selskap vil gi en mer robust og konkurransedyktig enhet.

Fagorganisasjonene i Revisjon Midt-Norge IKS stiller seg positiv til en fusjon mellom selskapene.

Ansattes rettigheter

Vi har naturlig nok mest fokus på at ansattes rettigheter videreføres i det nye selskapet. Etablering av nytt selskap legger til grunn at kapittel 16 i Arbeidsmiljøloven om virksomhets-overdragelse kommer til anvendelse (Jfr. med punkt 7 i utredningen). Videre er det lagt til grunn at selskapet skal være medlem av KS Bedrift, slik at dagens avtaleverk kan videreføres. Det er også lagt til grunn at eksisterende pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) videreføres.

Vi er enig i at tilknytning til KS Bedrift, og ordningen med offentlig tjenestepensjon i KLP, vedtektsfestes.

Organisering av selskapet

Utredningen anbefaler at det nye selskapet organiseres som et samvirkeforetak. Vi har ikke motforestillinger til dette, i og med at det legges opp til at avtaleverket i forhold til ansatte skal være det samme som i dagens interkommunale selskaper.

Lokalisering

Det er i utredningen lagt til grunn at dagens kontorstruktur videreføres i det nye selskapet. Vi ser positivt på dette.

Veien videre

Det er viktig at det legges opp til en prosess som leder fram til at det nye selskapet er operativt fra 1.1.2018.

Dersom eierne beslutter at den nye enheten blir en realitet, ber vi om at det nye styret og ny daglig leder ivaretar de ansattes arbeidsvilkår og avtaler på en best mulig måte, og at de ansattes representanter fortsatt blir delaktig i prosessen.

Orkanger/Trondheim, 26. januar 2017

Kjell Næssvold
Tillitsvalgt Delta

Espen Langseth
Tillitsvalgt Akademikerne

VEDTEKTER FOR REVISJON MIDT-NORGE SA

§ 1 Sammenslutningsform og foretaksnavn

Sammenslutningen er et samvirkeforetak med foretaksnavn Revisjon Midt-Norge SA. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

§ 2 Forretningssted

Forretningskontoret er i Steinkjer kommune.

§ 3 Virksomhet

Foretaket skal drive revisjon av de kommuner og fylkeskommuner som har medlemskap i foretaket, i tråd med den til enhver tid gjeldende kommunelov.

Foretaket skal fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten. Foretaket forplikter seg til å dekke medlemmenes behov for revisjonstjenester, og medlemmene forplikter seg til å kjøpe hoveddelen av sine revisjonstjenester fra samvirkeforetaket.

Foretaket kan selge tjenester til andre rettssubjekter som eies helt eller delvis av et eller flere av medlemmene, eller til andre, så lenge den totale andelen av denne omsetningen ikke overstiger 20 % av foretakets totale omsetning.

Foretaket kan inngå på eiersiden i andre foretak eller selskap der dette er hensiktsmessig for oppfyllelsen av foretakets hovedformål.

Medlemskap er ikke åpent for andre enn kommuner og fylkeskommuner beliggende i Trøndelag og nærliggende områder.

Foretaket skal være medlem i KS Bedrift. Foretakets ansatte skal ha offentlig tjenestepensjon i KLP.

Medlemmenes kontrollutvalg og valgte revisor har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, fra selskapets daglige leder, styre og foretakets valgte revisor.

§ 4 Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale andelsinnskudd etter følgende fordeling, basert på innbyggertall:

Folketall	Innskudd
Under 2000	15 000
2000 - 4999	30 000
5000 - 9999	60 000
10000 - 19999	120 000
Over 20000	200 000
Fylkeskommuner	600 000

Årsoverskudd skal ikke benyttes til å bygge opp kapitalkonti for enkeltmedlemmer. Utover dette gjelder bestemmelsene i vedtektenes punkt 5 om anvendelse av årsoverskudd.

Medlemmene skal ikke betale medlemskontingent.

§ 5 Anvendelse av årsoverskudd

Overskudd skal som hovedregel forbli i virksomheten og komme medlemmene til gode gjennom gode og effektive revisjonstjenester.

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret. Det kan ikke besluttet anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen innenfor følgende rammer:

1. Godskriving av foretakets egenkapital
2. Etterbetaling til medlemmene basert på omsetning, jf. samvirkeloven § 27

§ 6 Årsmøtet

Årsmøtet velger fast møteleder med vara på det første møtet etter kommunevalg.

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd.
2. Budsjett for kommende år etter forslag fra styret.
3. Økonomiplan for de fire neste budsjettår etter forslag fra styret.
4. Overordnede mål og retningslinjer for driften.
5. Valg til valgkomite og styre etter vedtektenes § 8
6. Valg av revisor
7. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

§ 7 Stemmerett på årsmøtet

Medlemmenes stemmerett på årsmøtet er basert på fjorårets omsetning med foretaket etter denne modellen:

Fjorårets omsetning	Antall stemmer
Under 0.5 mill	1
0.5 - 1 mill	2
1 - 2 mill	4
2 - 3 mill	6
3 - 5 mill	8
Mer enn 5 mill	12

§ 8 Styre, valgkomite og daglig leder

Foretaket skal ha et styre med 6 medlemmer med numeriske varamedlemmer som velges av årsmøtet, og 1 medlem med varamedlem som velges av og blant de ansatte. Styreleder og nestleder velges av årsmøtet.

Styret skal sammensettes ut fra selskapets behov for kompetanse, kapasitet og uavhengighet. Av styremedlemmene som velges av årsmøtet, skal det være tre av hvert kjønn. Styresammensetningen skal så langt som mulig gjenspeile medlemskommunenes geografi.

Foretaket skal ha en valgkomite, med 3 medlemmer. Valgkomiteen avgir en begrunnet innstilling til valg av medlemmer til styret. Årsmøtet skal fastsette retningslinjer for komiteens arbeid. Valgkomiteen innstiller også på valg av møteleder med vara til årsmøtet, jf. § 6.

Årsmøtet skal fastsette en styreinstruks. Styret har myndighet til å inngå tjenesteavtaler med det enkelte medlem som tjenestemottaker. Slik myndighet kan delegeres til daglig leder. Dersom denne myndigheten delegeres, skal styret fastsette prinsipper for avtalenes innhold som sikrer behandling av medlemmene i tråd med samvirkelovens likhetsprinsipp, dog slik at forskjellsbehandling er tillatt dersom dette er saklig begrunnet i tråd med samvirkeloven.

Foretaket skal ha en daglig leder som tilsettes av styret.

§ 9 Uttreden

Uttreden kan foretas med ett års varsel. Utmelding skal skje skriftlig.

Ved utmelding har medlemmet krav på å få tilbakebetalt sitt andelsinnskudd. Innskuddet utbetales på uttredelsestidspunktet. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Ved uttreden skal det foretas en beregning av pensjonsforpliktelsen ved opphør (engangspremie) per dato. Medlemmer som trer ut av selskapet må innbetale sin andel av foretakets engangspremie.

§ 10 Fordeling av nettoformuen ved oppløsning av foretaket

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordelingen av midlene skal skje på grunnlag av deres omsetning med foretaket de siste tre årene.

KomRev Trøndelag IKS

Representantskapsmøte 27. mars 2017

Møteprotokoll

Møtested: Scandic Hell, Stjørdal

Møtetid: Kl. 13:30 – 14:20

Til stede: Fra deltakerkommunene:

Erik Fløan
Britt Tønne Haugan
Ida Stuberg
Bjørn Arild Gram
Stein Erik Aalberg
Steinar Lyngstad
Kari Anita Furunes
Ole Hermod Sandvik
Toril Sandvik
Trine Haug
Robert Svarva
Jostein Trøite
Bjørn Iversen
Pål Sverre Fikse
Arnhild Holstad
Amund Lein
Trygve Jonny Sandvik
Olav Jørgen Bjørkås
Rune Arstein
Skjalg Åkerøy
Bente Estil
Per Olav Tyldum
Tor-Arne Aune
Bjørn Larsen
Åshild Pettersen
Sølvi Andersen

Fra KomRev Trøndelag IKS:

Elin Rodum Agdestein
Boje Reitan
Anne Birgitte S. Sklet
Oddvar Fossum
Marit I. Holmvik

Arnt Robert Haugan
Terje Wist

Nord-Trøndelag fylkeskommune
Nord-Trøndelag fylkeskommune
Inderøy kommune
Steinkjer kommune
Steinkjer kommune
Namdalseid kommune

Meråker kommune (**Permisjon fra kl. 14.00**)

Stjørdal kommune
Stjørdal kommune
Frosta kommune
Levanger kommune
Levanger kommune
Verdal kommune
Verdal kommune
Namsos kommune
Namsos kommune
Fosnes kommune
Flatanger kommune
Nærøy kommune
Grong kommune
Lierne kommune
Overhalla kommune
Bindal kommune
Vefsn kommune
Vefsn kommune
Hattfjelldal kommune

Styreleder
Nestleder i styret
Styremedlem
Styremedlem
Ansattes repr.

Revisjonsdirektør/daglig leder
Ass. revisjonsdirektør/nestleder

Forfall:	Jan Inge Kaspersen Oddvar Vigdenes Hans Oskar Devik Bodil Haukø Britt Helstad Torstein Moe Andrine Solli Oppegard Gunder Strømberg Kai A Bøkestad Andreassen John Arne Nilssen Trude Valla	Nord-Trøndelag fylkeskommune Stjørdal kommune Røyrvik kommune Røyrvik kommune Bindal kommune Brønnøy kommune Sømna kommune Sømna kommune Vevelstad kommune Vevelstad kommune Brønnøy kommune
Forfall i dag:	Anders Lindstrøm Hege Nordheim-Viken Stian Brekkvassmo Tone Våg	Verran kommune Høylandet kommune Namsskogan kommune Snåsa kommune
Ikke møtt:	Per Helge Johansen Andre Møller Trude Valla Bjørn Ivar Lamo	Leka kommune Vega kommune Brønnøy kommune Grane kommune

Åpning av møtet

Representantskapets leder Bjørn Iversen ønsket velkommen til møtet, og foretok navneopprop.

Innkalling og saksliste ble godkjent, med følgende endring: sak 8/17 behandles etter sak 3/17.

Som referent ble valgt: Terje Wist

Til å underskrive møteprotokollen ble valgt: Bjørn Arild Gram og Bente Estil

Følgende saker ble behandlet:

01/17 ORIENTERING FRA DAGLIG LEDER OG STYRELEDER

Representantskapets vedtak:

Representantskapet tar orienteringen fra styreleder og daglig leder til etterretning.

02/17 ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING FOR 2016

Styrets innstilling:

1. Årsregnskapet for 2016 for KomRev Trøndelag IKS vedtas med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 012 920 i driftsregnskapet.
2. Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 1 012 920 avsettes til disposisjonsfond.
3. Årsberetningen for 2016 godkjennes.

Representantskapets behandling:

Revisors beretning for 2016 ble delt ut.

Representantskapets vedtak:

1. Årsregnskapet for 2016 for KomRev Trøndelag IKS vedtas med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 1 012 920 i driftsregnskapet.
2. Årets regnskapsmessige mindreforbruk på kr 1 012 920 avsettes til disposisjonsfond.
3. Årsberetningen for 2016 godkjennes.

03/17 ETABLERING AV NYTT REVISJONSSELSKAP – SAMMENSLÅING AV KOMREV TRØNDELAG IKS OG REVISJON MIDT-NORGE IKS

Styrets innstilling:

Representantskapet slutter seg til beslutningsgrunnlaget med vedlegg.

Representantskapet oversender saken til deltakerkommunene med følgende anbefaling til den enkelte kommune:

1. NN kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. NN kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
4. NN kommune vedtar at KomRev Trøndelag IKS oppløses.
5. NN kommune godkjenner at alle aktive og passiva i KomRev Trøndelag IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

Representantskapets behandling:

Det ble før representantskapsmøtet ble satt holdt en felles presentasjon av beslutningsgrunnlaget for et nytt selskap, for representanten i begge selskapene.

Det ble videre opplyst om at det i § 3 i utkast til vedtekter er lagt til et punkt om innsynsrett i selskapet.

Representantskapets vedtak:

Representantskapet slutter seg til beslutningsgrunnlaget med vedlegg.

Representantskapet oversender saken til deltakerkommunene med følgende anbefaling til den enkelte kommune:

1. NN kommune slutter seg til samvirkeforetaket med navn Revisjon Midt-Norge SA.
2. NN kommune godkjenner utkast til vedtekter.
3. Som representant og vararepresentant til årsmøtet i Revisjon Midt-Norge SA velges:
4. NN kommune vedtar at KomRev Trøndelag IKS oppløses.
5. NN kommune godkjenner at alle aktive og passiva i KomRev Trøndelag IKS overføres til Revisjon Midt-Norge SA.

04/17 AVVIKLING AV KOMREV TRØNDELAG IKS

Styrets innstilling:

Under forutsetning av at deltakerne i KomRev Trøndelag IKS vedtar oppløsning av selskapet, og departementet godkjenner oppløsning, velges det et avviklingsstyre.

Ingen innstilling foreligger, direkte valg i representantskapsmøtet.

Valgkomiteens innstilling fremmet i møte:

Styreleder	Elin Agdestein	Vara	Baard Aarnes
Nestleder	Boje Reitan	Vara	Tove Moan Andersen
Styremedlem	Jon Lennart Sellæg	Vara	Laura Sve Øie
Styremedlem	Anne Birgitte S. Sklet	Vara	Rune Wik
Styremedlem	Trude Holm	Vara	Karin Søraunet
Styremedlem	Oddvar Fossum	Vara	Per Fredrik Bang

Representantskapets vedtak:

Under forutsetning av at deltakerne i KomRev Trøndelag IKS vedtar oppløsning av selskapet, og departementet godkjenner oppløsning, velges det et avviklingsstyre.

Følgende ble valgt:

Styreleder	Elin Agdestein	Vara	Baard Aarnes
Nestleder	Boje Reitan	Vara	Tove Moan Andersen
Styremedlem	Jon Lennart Sellæg	Vara	Laura Sve Øie
Styremedlem	Anne Birgitte S. Sklet	Vara	Rune Wik
Styremedlem	Trude Holm	Vara	Karin Søraunet
Styremedlem	Oddvar Fossum	Vara	Per Fredrik Bang

05/17 VALG AV REPRESENTANTER TIL VALGKOMITE

Styrets innstilling:

Ingen innstilling, direkte valg i representantskapet.

Forslag fremmet i møte:

Jan Inge Kaspersen	Nord-Trøndelag fylkeskommune
Bjørn Arild Gram	Steinkjer kommune
Sølvi Andersen	Hattfjelldal kommune

Representantskapets vedtak:

Jan Inge Kaspersen	Nord-Trøndelag fylkeskommune
Bjørn Arild Gram	Steinkjer kommune
Sølvi Andersen	Hattfjelldal kommune

06/17 VALG AV REVISOR FOR KOMREV TRØNDELAGE IKS

Styrets innstilling:

Representantskapet velger Trondheim kommunerevisjon som revisor for KomRev Trøndelag IKS med virkning fra 01. januar 2017.

Representantskapets vedtak:

Representantskapet velger Trondheim kommunerevisjon som revisor for KomRev Trøndelag IKS med virkning fra 01. januar 2017.

07/17 BUDSJETT 2018 OG ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

Styrets innstilling:

Representantskapet tar saken til etterretning.

Representantskapets vedtak:

Representantskapet tar saken til etterretning.

08/17 VALG

Valgkomiteens innstilling:

Legges frem på møtet.

Valgkomiteens innstilling fremmet i møte:

Styret:

Styremedlem	Elin Agdestein	Vara	Baard Aarnes
Styremedlem	Boje Reitan	Vara	Tove Moan Andersen
Styremedlem	Jon Lennart Sellæg	Vara	Laura Sve Øie
Styremedlem	Anne Birgitte S. Sklet	Vara	Rune Wik
Styremedlem	Trude Holm	Vara	Karin Søraunet
Styremedlem	Oddvar Fossum	Vara	Per Fredrik Bang

Val av leder og nestleder i styret:

Som leder velges: Elin Agdestein

Som nestleder velges: Boje Reitan

Leder og nestleder i styret:

Leder: Bjørn Iversen

Nestleder: Per Olav Tyldum

De fungerer inntil avviklingsstyret trår i kraft.

Representantskapets vedtak:

Valgkomiteens forslag enstemmig vedtatt.

09/17 GODTGJØRELSE

Valgkomiteens innstilling:

Valgkomiteens innstilling til representantskapet vil bli lagt fram på møtet.

Valgkomiteens innstilling fremmet i møte:

Valgkomiteen forslår ingen endringer i godtgjørelser.

Representantskapets vedtak:

Valgkomiteens forslag enstemmig vedtatt.

Bjørn Iversen
møteleder

Stjørdal, 27. mars 2017

Bjørn Arild Gram
Bjørn Arild Gram

Bente Estil
Bente Estil

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	31/17	18.05.2017

Barnevernstjenesten Ytre Namdal - årsrapport 2016

Vedlegg:

- 1 Rapport 2016
- 2 Vedlegg til årsrapport - spørsmål fra politikere

Rådmannens forslag til vedtak

Årsrapport for barneverntjenesten i Ytre Namdal for 2016 tas til etterretning.

Hjemmel for vedtak

Saksopplysninger

Barneverntjenesten i Ytre Namdal er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Nærøy, Leka og Vikna. Det er etablert en styringsgruppe for barneverntjenesten i Ytre Namdal. Gruppen består av rådmennene i kommunene, helse- og sosialsjefene i Nærøy og Vikna og leder for barnverntjenesten.

Styringsgruppen ledes av helse- og sosialsjef i Vikna kommune. Møtefrekvensen for styringsgruppen er tre – seks ganger per år. Vedlagte rapport gjelder for perioden 01.01. – 31.12.2016.

Totalt har barneverntjenesten 9,4 årsverk, hvorav 40 % er tillagt merkantile tjenester.

Sykefraværet er redusert fra total 10,2 % i 2015 til 5,6 % i 2016. Dette til tross for at flere har valgt å slutte i tjenesten. Presset på de gjenværende øker med redusert bemanning og nye medarbeidere i opplæring. Selv om mange i tjenesten har stått i jobben over tid anses den store turnover at å jobbe i en krevende tjeneste over tid fører til slitasje for ansatte.

Økonomi 2016

Leka Kommune	Budsjett	Regnskap	Forbruk	Regnskap
	2016	pr 31.12.16	i % 2016	Pr 31.12.15
Ansvar 35001 Barnevernskontoret	349 000	283 673	81 %	273 060
Ansvar 35022 Tiltak i familien	111 000	159 053	143 %	119 920
Ansvar 35023 Tiltak utenfor familien	192 000	195 432	102%	184 285
Totalt netto utgift	652 000	638158	98 %	577 265

Regnskapet viser noe høyere utgift til hjelpetiltak og omsorgstiltak enn budsjettet, men forbruket var totalt 98 % i fht budsjett.

Fristoverskridelser er i 2016 redusert til 5,6 % mot 15 % i 2015 og 2014, og betydelig redusert fra 32 % i 2013. En del saker kan man ikke unngå fristbrudd i da for eksempel foresatte blir lagt inn på sykehus/psykiatrisk avdeling over tid, og man må «vente» på at de blir tilgjengelig for at en undersøkelse kan iverksettes. Andre grunner for fristoverskridelser kan for eksempel være saker hvor en bl.a. er avhengig av tverrfaglig samarbeid, familier som unndrar seg kontakt eller manglende kapasitet/sykemeldinger i tjenesten.

Barneverntjenesten tilbyr hjelpetiltak, som for eksempel råd og veiledning til familier ut fra vansker og utfordringer som fremkommer i undersøkelsen. I dette arbeidet inngår også samarbeid med familien sammen med andre involverte instanser. Barneverntjenesten deltar aktivt i ansvarsgrupper. Barneverntjenesten tilbyr også Circle of Security lokalt. Dette er et spe- og småbarnstiltak.

Den enkelte saksbehandler arbeider med tiltak inn i familiene hvor vi følger opp målsetningene iht tiltaksplanene som er utarbeidet for det enkelte barn. Det har vært fokus i barneverntjenesten på å utarbeide gode tiltaksplaner som skal være evaluerbare i fht målsetningene. Barneverntjenesten har revidert rutinebeskrivelsen for utarbeidelse av tiltaksplaner.

Antall barn i hjelpetiltak pr 31.12.16

<u>Barn på hjelpetiltak</u>	<u>Per 31.12.13</u>	<u>Per 31.12.14</u>	<u>Per 31.12.15</u>	<u>Per 31.12.16</u>
Vikna	33	38	35	37
Nærøy	43	50	53	55
Leka	5	3	3	7
Ytre Namdal	81	91	91	99

Oppfølging og tiltaksplaner for barn på hjelpetiltak pr 31.12.16

<u>Distriktet</u>	<u>Antall barn med tiltaksplan 2015</u>	<u>Antall barn med tiltaksplan 2016</u>	<u>Antall oppfylte evalueringer 2015</u>	<u>Antall oppfylte evalueringer 2016</u>
Vikna	71 %	81 %	10,5 %	46 %
Nærøy	58,5 %	74,5 %	13,5 %	63,6 %
Leka	66,6 %	100 %	50 %	57,1 %
Ytre Namdal	65 %	78 %	12 %	54 %

Barneverntjenesten har totalt 99 barn i hjelpetiltak per 31.12.2016. 78 % av barna har tiltaksplan og 54 % av de med tiltaksplan er evaluert for 2016. Disse tallene viser en økning i både antall barn som har tiltaksplan og antall barn som får sin plan evaluert fra 2015. Tjenesten har hatt økt fokus på å utnytte fagsystemet slik det er lagt opp til i forhold til registrering av tiltaksplaner og evalueringer.

Man anser at feilføringer i en viss grad har vært skyld i de lave tallene tjenesten hadde i 2015, og at de reelle antall saker som hadde oppfylt evaluering av plan var høyere. Dette har tjenesten fokus på månedlig for å bli bevisste på og for å rette opp feilføringene/mangelfull føring. Målet for 2017 er ytterligere å øke andelen barn med tiltaksplan og tiltaksplanevaluering og fortsatt arbeide aktivt med at alle barn skal ha gode tiltak og at tiltakene som blir iverksatt skal ha en positiv effekt for barnet og deres familier.

Vurdering

Rapporten er viktig for å sikre at kommunestyret blir orientert om situasjonen i barneverntjenesten på lik linje med øvrige tjenesteområder i kommunen.

Det er lagt ned mye arbeid i tjenesten å fylle alle formalkrav, redusere sykefravær og fristoverskridelser.

Konklusjon / tilråding

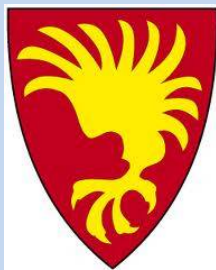
I hht innstillingen.

Leka, 02.05.2017

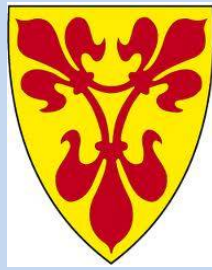
Solveig Slyngstad
rådmann

Barneverntjenesten i Ytre Namdal

Leka

Nærøy

Vikna

Rapport 2016 til kommunestyrene i Leka, Nærøy og Vikna

Innholdsfortegnelse

Innhold

1. BEMANNING.....	3
1.1 STILLINGSHJEMLER	3
2. SYKEFRAVÆR 2016	4
3. ØKONOMI 2016	4
4. BEKYMRINGSMELDINGER 2016.....	5
4.1 BESKRIVELSE:.....	5
4.2 ANTALL BEKYMRINGSMELDINGER:	5
4.3 HVEM MELDER TIL BARNEVERNTJENESTEN:	6
5. UNDERSØKELSE 2016.....	7
5.1 BESKRIVELSE AV EN UNDERSØKELSE.....	7
5.2 UNDERSØKELSER:	7
6. HJELPETILTAK § 4-4 PR. 31.12.2016	8
6.1 HJELPETILTAK ETTER LOV OM BARNEVERNTJENESTER § 4-4:	8
7. OMSORGSTILTAK JF. LOV OM BARNEVERNTJENESTER §§§§ 4-4,4, 4-12, 4-24 OG 4-26 PR. 31.12.2016:	9
8. ANTALL SAKER I FYLKESNEMNDA/TINGRETT	10
9. ÅRSPLAN 2016 YTRE NAMDAL BARNEVERNTJENESTE.....	11
9.1 EVALUERING AV ÅRSPLAN FOR 2016:.....	12
10. STYRINGSGRUPPEN	13

1. BEMANNING

1.1 Stillingshjemler

Fylkesmannen i Nord- Trøndelag gav tilskudd på kroner 1 715.000,- til styrking av Ytre Namdal barneverntjeneste i 2016. Dette inkluderte midler til ny fast 0,5 stilling fra 01.07.16. Med helårsvirkning fra 2017 vil tilskuddet til stillinger i tjenesten være på kr 1.890.000,- fra Fylkesmannen

Tilskuddet er ment å skulle dekke utgifter til 1,25 nye stillingshjemler i 2013 og 2016 og videreføring av 1,45 stilling etter satsningen 2011-12. Totalt har barneverntjenesten 9,4 årsverk, hvorav 40 % er tillagt merkantile tjenester.

Fylkesmannen har i alt tilført barneverntjenesten 2,7 stillinger siden 2011/2012. I 2010 hadde barneverntjenesten i alt 7,3 stillingshjemler i tjenesten. Dette tilsier at kommunene faktisk har redusert sin innsats i barneverntjenesten siden 2010 med 0,6 stillingshjemler.

Fig. 1 Stillingshjemler per 31.12.2016

Navn	Stilling	Stillingsstørrelse
Heidi Aune	barnevernleder (bv.ped.)	100 %
Gunn K. Clausen	merkantil	40 %
Beathe Lothe	Psyk.sykepleier	100 %
Hildegunn Nygård	barnevernspedagog	100 %
Hanne Helsø	barnevernspedagog	100 %
Elin Horven	barnevernspedagog	100 %
Kjersti Vean	barnevernspedagog	100 %
Monja Kolberg	barnevernspedagog	100 %
Ingrid Livik	sosionom	100 %
Siv Heidi Gjeseth	førskolelærer	100 %

Konklusjon:

Barneverntjenesten opplever stor «turnover» i tjenesten. 3 medarbeidere har i 2016 sagt opp sine stillinger (hvorav 1 har returnert tilbake igjen). En av de oppsagte stillingene var i utgangspunktet en permisjon som nå er besatt av 50 % vikar, 20 % tilsynskonsulent, som har sagt opp sin stilling fra 01.07.17, og 30 % ubesatt.

2. Sykefravær 2016

Fig. 2 Sykefravær

<u>Sykefravær</u>	<u>Hele året</u> <u>2014</u>	<u>Hele året</u> <u>2015</u>	<u>Hele året</u> <u>2016</u>
Korttidsfravær	1,8 %	1,2 %	1,4 %
Langtidsfravær	6,3 %	9,0 %	4,2 %
Samlet	8,1 %	10,2 %	5,6 %

Konklusjon:

Sykefraværet i 2016 har vært lavere enn på mange år. Dette til tross for at flere har valgt å slutte i tjenesten. Presset på de gjenværende øker med redusert bemanning og nye medarbeidere i opplæring. Selv om mange i tjenesten har stått i jobben over tid anses den store turn over at å jobbe i en krevende tjeneste over tid fører til slitasje for ansatte.

3. ØKONOMI 2016

Vikna kommune	Budsjett	Regnskap	Forbruk	Regnskap
	2016	Pr 31.12.16	i % 2016	Pr.31.12.15
Ansvar 35001 Barnevernskontoret	2 245 000	1 726 072	77 %	1 669 247
Ansvar 35002 Tiltak i familien	744 000	751 131	101 %	1 480 728
Ansvar 35003 Tiltak utenfor familien	4 786 000	5 311 931	111 %	5 266 847
Totalt netto utgift	7 775 000	7 789 134	100,2 %	8 416 822

Nærøy kommune	Budsjett	Regnskap	Forbruk	Regnskap
	2016	pr 31.12.16	i % 2016	Pr 31.12.15
Ansvar 35001 Barnevernskontoret	2 462 000	2 011 913	82 %	2 032 480
Ansvar 35012 Tiltak i familien	2 530 000	2 203 567	87 %	2 722 564
Ansvar 35013 Tiltak utenfor familien	3 510 000	5 176 270	147 %	3 886 874
Totalt netto utgift	8 502 000	9 391 750	110 %	8 641 918

Leka Kommune	Budsjett	Regnskap	Forbruk	Regnskap
	2016	pr 31.12.16	i % 2016	Pr 31.12.15
Ansvar 35001 Barnevernskontoret	349 000	283 673	81 %	273 060
Ansvar 35022 Tiltak i familien	111 000	159 053	143 %	119 920
Ansvar 35023 Tiltak utenfor familien	192 000	195 432	102%	184 285
Totalt netto utgift	652 000	638158	98 %	577 265

Konklusjon:

Utgiftene til barnevernskontoret har overholdt budsjetterte rammer. Det er disse utgiftene man i største grad har forutsigbarhet omkring.

I 2016 ser man at man i Nærøy hadde stort merforbruk på kr 1,6 mill. i fht tiltak utenfor heimen. Dette skyldes i hovedsak at i alt 5 barn ble plassert utenfor heimen frivillig eller med tvang. I forhold til kontor utgifter og tiltak i heimen hadde man et mindreforbruk på ca kr 780.000 slik at man samlet sett hadde et underskudd på 820.000,-.

I Vikna hadde man totalt et overforbruk på kr 14.000,- noen som må sies å være innen akseptabel margin.

I fht Leka ser man en noe høyere utgift til hjelpetiltak og omsorgstiltak enn budsjettert, men forbruket var totalt på 98 % i fht budsjett.

4. Bekymringsmeldinger 2016

4.1 Beskrivelse:

En barnevernssak starter som hovedregel med at barnevernet mottar en bekymringsmelding. Her viser melder til at en er bekymret iht. brudd på omsorgsplikten. Eksempel på meldere er: Politi, jordmor, helsestasjon, venner, familie, skole, barnehage etc. Meldeplikten er lovregulert. For eksempel så har ansatte i skolen et ansvar å melde etter opplæringsloven.

4.2 Antall bekymringsmeldinger:

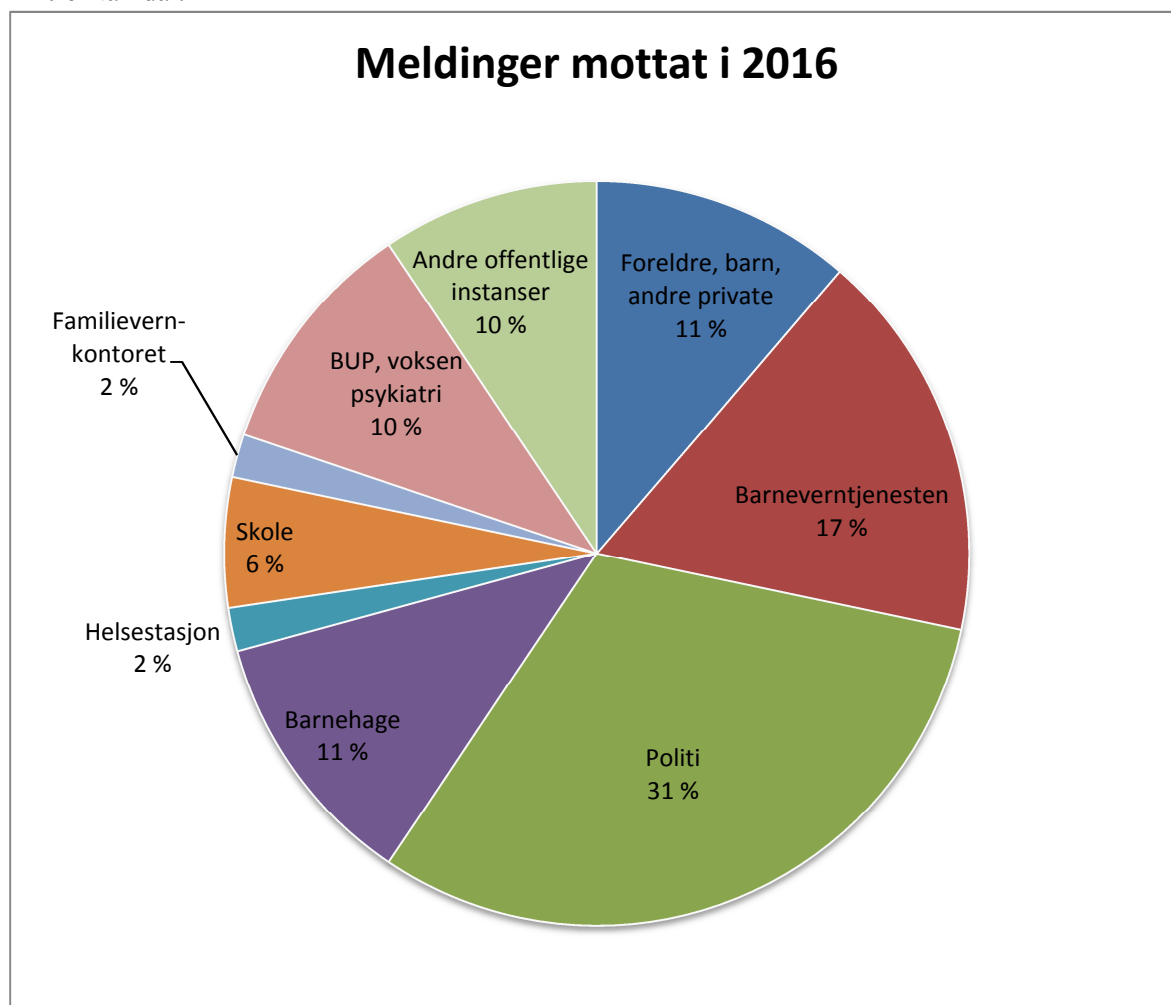
Barneverntjenesten har for 2016 mottatt 125 nye meldinger mot 125 i 2015.

Fig. 3 Antall bekymringsmeldinger 2016

<u>Antall bekymringsmeldinger</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>Antall henlagte meldinger</u>
Vikna	52	49	50	6
Nærøy	97	72	53	6
Leka	11	4	3	0
Ytre Namdal	160	125	106	12

4.3 Hvem melder til barneverntjenesten:

Fig. 4 Mottatte bekymringsmeldinger for 2016. Oversikt over hvem som melder til barneverntjenesten i Ytre Namdal.

Konklusjon:

Barneverntjenesten ser en nedgang i antall meldinger i 2016 sammenlignet med tidligere år. Hva denne nedgangen skyldes er det vanskelig å si noe konkret om, men man har blant annet tanker om at all negativ omtale av barneverntjenester generelt i media ikke nødvendigvis trenger å føre til flere meldinger. Man kan få inntrykk av en generell skepsis og mistillit til barneverntjenester som følge av dette.

Barneverntjenesten deltar i førskoleteam i både Nærøy og Vikna, og man opplever at antall meldinger fra barnehage har økt i 2016. Det oppleves positivt at tjenesten involveres tidligst mulig

I 2016 mottok barneverntjenesten i 7 meldinger i fht barn med fremmedspråklig bakgrunn. (6 i Vikna og 1 i Nærøy) Tiltak er iverksatt i 1 sak. De øvrige ble henlagt. Som kjent ble det ikke noe av mottak av enslige mindreårige i Nærøy og Vikna som ville ha ført til økt innsats overfor denne gruppen fra barneverntjenesten.

5. Undersøkelse 2016

5.1 Beskrivelse av en undersøkelse.

Når barneverntjenesten mottar en bekymringsmelding startes det en undersøkelse. Her er målet å avdekke de faktiske forhold i familien til barnet som det er sendt bekymringsmelding om. Barneverntjenesten utfører en undersøkelse etter følgende lovprinsipp etter Barnevernsloven:

- Barnets beste
- Relasjon og tilknytningskvalitet
- Det biologiske prinsipp
- Barnets medvirkning
- Det mildeste inngrepsprinsipp.

5.2 Undersøkelser:

Barneverntjenesten har for 2016 avslutta 99 undersøkelser.

Man har i tjenesten prioritert undersøkelser og hatt stort fokus på at undersøkelser ikke skal gjøres mer omfattende enn høyst nødvendig for at barnet og familien skal få hjelp.

Etter undersøkelsen er over, får vi som regel ett av følgende utfall:

- Saken henlegges
- Det fattes vedtak om frivillige hjelpetiltak
- Saken fremmes for Fylkesnemnda

Fig. 5 Fristoverskridelser ved undersøkelser i 2016, sammenlignet med overskridelser for de tre tidligere år 2013, 2014 og 2015

Fristoverskridelse	2013	2014	2015	2016	Antall avslutta saker 2016	Antall nye tiltak etter undersøkelse	Antall henlagte undersøkelser
Vikna	37 %	5,5 %	7,5 %	6,6 %	48	23	25
Nærøy	27 %	18 %	15,7 %	4,7 %	50	31	19
Leka	50 %	33 %	3 %	0 %	3	3	0
Ytre Namdal	32 %	15 %	15 %	5,6 %	101	57	44

Konklusjon:

Tjenesten har klart å redusere fristoverskridelser betydelig over tid. En del saker kan man ikke unngå fristbrudd i da f.eks foresatte blir lagt inn på sykehus/psykiatrisk avdeling over tid, og man må «vente» på at de blir tilgjengelig for at en undersøkelse kan iverksettes. Andre grunner for fristoverskridelser kan f.eks være saker hvor en bl.a. er avhengig av tverrfaglig samarbeid, familier som unndrar seg kontakt eller manglende kapasitet/sykemeldinger i tjenesten.

6. HJELPETILTAK § 4-4 pr. 31.12.2016

I tillegg til å behandle meldinger og gjennomføre undersøkelser etter Lov om barneverntjenester jobber barneverntjenesten med ulike former for tiltaksarbeid rettet mot barn og familier.

6.1 Hjelpetiltak etter Lov om barneverntjenester § 4-4:

Barneverntjenesten tilbyr hjelpetiltak, som for eks råd og veiledning til familier ut fra vansker og utfordringer som fremkommer i undersøkelsen. I dette arbeidet inngår også samarbeid med familien sammen med andre involverte instanser. Barneverntjenesten deltar aktivt i ansvarsgrupper. Barneverntjenesten tilbyr også Circle of Security lokalt. Dette er et spe- og småbarnstiltak.

Den enkelte saksbehandler arbeider med tiltak inn i familiene hvor vi følger opp målsetningene iht tiltaksplanene som er utarbeidet for det enkelte barn. Det har vært fokus i barneverntjenesten på å utarbeide gode tiltaksplaner som skal være evaluerbare i fht målsetningene. Barneverntjenesten har revidert rutinebeskrivelsen for utarbeidelse av tiltaksplaner.

Fig. 6 Antall barn i hjelpetiltak pr 31.12.2016

Barn på hjelpetiltak	Per 31.12.13	Per 31.12.14	Per 31.12.15	Per 31.12.16
Vikna	33	38	35	37
Nærøy	43	50	53	55
Leka	5	3	3	7
Ytre Namdal	81	91	91	99

Fig.7 Oppfølging og tiltaksplaner for barn på hjelpetiltak pr 31.12.2016

Distriktet	Antall barn med tiltaksplan 2015	Antall barn med tiltaksplan 2016	Antall oppfylte evalueringer 2015	Antall oppfylte evalueringer 2016
Vikna	71 %	81 %	10,5 %	46 %
Nærøy	58,5 %	74,5 %	13,5 %	63,6 %
Leka	66,6 %	100 %	50 %	57,1 %
Ytre Namdal	65 %	78 %	12 %	54 %

Konklusjon:

Barneverntjenesten har totalt 99 barn i hjelpetiltak per 31.12.2016. 78 % av barna har tiltaksplan og 54% av de med tiltaksplan er evaluert for 2016. Disse tallene viser en økning i både antall barn som har tiltaksplan og antall barn som får sin plan evaluert fra 2015. Tjenesten har hatt økt fokus på å utnytte fagsystemet slik det er lagt opp til i fht registrering av tiltaksplaner og evalueringer.

Man anser at feilføringer i en viss grad har vært skyld i de lave tallene vi hadde i 2015, og at de reelle antall saker som hadde oppfylt evaluering av plan var høyere. Dette har vi fokus på månedlig for å bli bevisste på og for å rette opp feilføringene/mangelfull føring.

Målet for 2017 er å ytterligere øke andelen barn med tiltaksplan og tiltaksplanevaluering og fortsatt arbeide aktivt med at alle barn skal ha gode tiltak og at de tiltak som blir iverksatt skal ha en positiv effekt for barnet og familiene.

7. Omsorgstiltak jf. Lov om barneverntjenester §§§§ 4-4,4, 4-12, 4-24 og 4-26 pr. 31.12.2016:

Den andre delen av tiltaksarbeid er knyttet opp mot omsorgstiltak hvor barn er plassert utenfor hjemmet i et fosterhjem eller i institusjon.

Det enkelte barn som er plassert i fosterhjem skal ha minimum 4. besøk hvert år i tillegg til at barneverntjenesten skal delta i samarbeidsmøter vedrørende barna.

Oppfølging av barn plassert i institusjon krever som regel flere møtepunkter med institusjonen og barnet (sett ifht fosterhjemsplassering), alt etter problematikk og plasseringshjemmel.

Arbeid med omsorgssaker er svært ressurskrevende med tanke på bruk av tid. Institusjonene og de fleste fosterhjemmene ligger i området Steinkjer/Levanger og krever mye reisetid ifht oppfølgingsarbeid.

Det er den enkelte kommune som har det økonomiske ansvaret ifht reiseutgifter for saksbehandlerne og reise/oppholdsutgifter knyttet til samvær mellom barn og foreldre.

Fig. 8 Antall barn i omsorgstiltak pr 31.12.2016

<u>Barn i omsorgstiltak</u>	<u>Per 31.12.14</u>	<u>Per 31.12.15</u>	<u>Per 31.12.16</u>
Vikna	10	9	9
Nærøy	14	12	16
Leka	1	1	1
Ytre Namdal	25	22	26

Nærøy har 13 barn i fosterhjem (Både §4-12 og § 4-4,4) og 1 barn i institusjon (§4-4,4). I tillegg har Nærøy 2 barn på ettervern etter fylte 18 år.

Vikna har 3 barn i fosterhjem (Både §4-12 og § 4-4,4) og 1 barn i institusjon. I tillegg har Vikna 5 barn på ettervern, ettervern både i fosterhjem, institusjon og på hybel.

Leka 1 barn i fosterhjem (§ 4-4,4)

Fig.9 Oppfølging fra barneverntjenesten av omsorgstiltak pr. 31.12.2016

Barn i omsorgstiltak	Per 31.12.15	Per 31.12.16
Vikna	0 %	75 %
Nærøy	80 %	90 %
Leka	100%	100 %
Ytre Namdal	40 %	83 %

Barneverntjenesten har i tillegg ansvar for å godkjenne og føre tilsyn med fosterhjem hvor andre kommuner har plassert barn i vårt distrikt. Barneverntjenesten har i 2016 hatt engasjert en tilsynskonsulent. Denne ordningen har man vært nødt til å omorganisere noe, da organiseringen på enkelte områder var lovstridig. Dette har man tatt tak i, og en ser at ordningen har fungert bra. Det skal fortsatt arbeides med rutiner for å bedre dette arbeidet.

Konklusjon:

26 barn har plasseringstiltak per 31.12.2016 i Ytre Namdal. En regnet tidligere ikke med de frivillige omsorgsplasseringene under barn med omsorgs-/plasseringstiltak. Dette ble endret per 31.12.13. Barneverntjenesten har økt sin lovpålagte oppfølging med barn i fosterhjem betraktelig fra 2015 til 2016. Barneverntjenesten har hatt fokus på fagsystemet og hvordan vi skal føre dette korrekt. Tidligere oppfølgingsprosent var nok noe misvisende i fht feilføringer.

8. ANTALL SAKER I FYLKESNEMNDA/TINGRETT

I 2016 har barneverntjenesten hatt saker til behandling i Fylkesnemnda i fht 4 barn. Dette har vært saker i fht 4-12 (omsorgsovertakelse). Barneverntjenesten har hatt 3 saker for tingretten i 2016. Disse sakene gjaldt samværsutvidelse for barn som har vært plassert i fosterhjem

Barneverntjenesten har ikke hatt akutt plasseringer i 2016.

Det er barneverntjenesten som utarbeider saksfremlegg for Fylkesnemnda. Fristen for å fremme slike saker er 3 måneder og i særlige tilfeller 6 måneder – lik som for en ordinær undersøkelse.

Behandling i Fylkesnemnd og Tingrett er svært ressurskrevende, både tidskrevende for hver enkelt saksbehandler og kostnadskrevende for tjenesten. Det blir i budsjettssammenheng ikke tatt høyde for evt. nye saker som måtte komme, og en sak vil da kunne medføre stor sprekk i budsjettet.

Konklusjon: Større forebyggende innsats vil kunne gi store innsparinger dersom man kan unngå plassering utenfor hjemmet.

9. Årsplan 2016 Ytre Namdal Barneverntjeneste

ÅRSPLAN 2016

YTRE NAMDAL BARNEVERNTJENESTE

<u>2016</u>	Stab.	Personal møte	Fagdag/Kurs	Avvik	Diverse
Januar	Hver tirsdag				Første tirsdag: nøkkeltall
Februar	Hver tirsdag				Første tirsdag: nøkkeltall
Mars	Hver tirsdag		Folk først- konferanse i regi av Fylkesmannen		Første tirsdag: nøkkeltall
April	Hver tirsdag		BHT, 1/2 dag i fht psykososialt arb.miljø	LOT, Evaluering til Fylkesmannen innen 01.05.16	Første tirsdag: Nøkkeltall
Mai	Hver tirsdag		2 interndager med bl.a fokus på rutiner og organisering		Første tirsdag: Nøkkeltall
Juni	Hver tirsdag				Prøvekjøring av halvårsrapport
Juli	Hver tirsdag				Første tirsdag: Nøkkeltall
August	Hver tirsdag				Første tirsdag: Nøkkeltall
September	Hver tirsdag		2 dager oppdatering med Visma på fagsystemet		Første tirsdag: Nøkkeltall
Oktober	Hver tirsdag	Personalmøte			Første tirsdag: Nøkkeltall
November	Hver tirsdag		2 interndager Oppstart leder og OU program		Første tirsdag: Nøkkeltall
Desember	Hver tirsdag				Prøvekjøring av halvårsrapport

9.1 Evaluering av årsplan for 2016:

Stabsmøtene er gjennomført iht plan hver tirsdag. Det er avholdt 1 personalmøte, men i tillegg har saker av personalkarakter har blitt tatt opp i forbindelse med stabsmøtene ved behov.

Tjenesten har planer om å gjennomføre 2 personalmøter og 2 interndager pr halvår i 2017.

Tjenesten gjennomførte 2 interndager i mai-16 med fokus på internorganisering/teaminndeling, og 2 interndager i november-16 med fokus på teamene, midlertidige mål for tjenesten og hjemkonsulentrollen.

Tjenesten har gjennomført 2 systemdager med Visma med fokus på å ta i bruk fagsystemet i større grad for registrering/rapportering.

Tjenesten deltok på «Folk først» konferanse i regi av Fylkesmannen.

Tjenesten har også hatt ½ dag med ANT i fht psykososialt arbeidsmiljø. Det må arbeides mer med psykososialt arbeidsmiljø framover, og det er gjennomført medarbeidersamtaler for å få mer tak i hvor den enkelte føler størst press både i fht miljøet og i fht arbeidssituasjonen og belastningene. Barnevernleder deltar på Vikna kommune sitt ledelse- og organisasjonsutviklingsprogram, og håper med dette å kunne bli mer bevisst og tydelig i lederrollen.

Cos-P tiltaket er tatt i bruk, og man ser tiltaket som et nyttig verktøy for arbeid opp mot de minste barna og deres familier. En medarbeider har startet opplæring i Marte-meo metoden. Dette er også et tiltak for å veilede direkte inn i familier, og som tjenesten har stor tro på vil bli et nyttig redskap i det daglige endringsarbeidet inn i familier. Denne opplæringen er ferdig våren-17. Tjenesten ønsker å ha fokus på å utvikle tiltakskjeden ytterligere i åra framover.

Tjenesten har også hatt økt fokus på å ta i bruk «familieråd» som metode i flere saker, og hadde også ½ dag med Bufetat, barnevernleder i Inderøy og en familierådskoordinator for å øke bevisstheten omkring bruken av familieråd.

Barneverntjenesten er omfattet av kommunens innføring av Compilo- et kvalitets og avvikssystem som skal forenkle og forbedre vårt arbeid i forhold til dette området. En medarbeider har fått særskilt ansvar for dette arbeidet sammen med barnevernleder.

Barneverntjenesten var med på Landsomfattende tilsyn (LOT) 2015-2016 omkring kommunens arbeid med meldinger og tilbakemelding til melder. Tilsynet ble gjennomført med egenvurdering, og tjenesten avdekket avvik i fht lovkrav. Tjenesten iverksatte på bakgrunn av dette et arbeid for å sikre at lovkravene holdes og utarbeidet rutiner for å sikre dette. Fylkesmannen avsluttet tilsynet etter kommunens redegjørelse for hva man hadde gjort og iverksatt.

10. STYRINGSGRUPPEN

Rapporten er godkjent av Styringsgruppen for barnverntjenesten i Ytre Namdal på møte 13.03.2016.

Deltakere:

Roy H. Ottesen – Rådmann i Vikna kommune (leder for styringsgruppen)

Helge Thorsen– Rådmann i Nærøy kommune

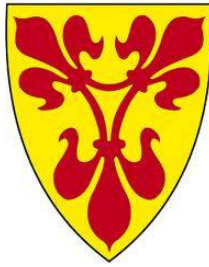
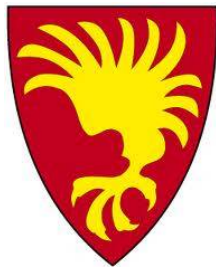
Solveig Slyngstad – Rådmann Leka kommune

Marit Pedersen – Helse- og sosialsjef i Nærøy kommune

Ivar Kvalø – Helse- og sosialsjef i Vikna kommune

Møte og talerett:

Heidi Aune – Barnevernleder i Ytre Namdal

For:

Leka, Nærøy og Vikna kommuner, _____ den 13.03.2017
Barnevernleder og styringsgruppen

Vedlegg til årsrapport 2016 fra barneverntjenesten- spørsmål fra politikere:

I forbindelse med framlegging av rapporter omkring barneverntjenestens arbeid har flere politikere i kommunestyrene i Nærøy og Vikna kommet med tilleggsspørsmål de ønsker å få belyst. Barnevernleder velger å besvare disse spørsmålene i et eget vedlegg framfor å bake det inn i rapporten da det er ønskelig fra vår side at rapporten blir så lik som mulig fra gang til gang.

1. Barneverntjenesten utfordres til å komme med kostnadsbesparende tiltak, som kan føre til redusert bruk av institusjonsplasser, dette i retning av forebyggende tiltak i kommunal regi som kan styrke foreldrekompetansen.

Svar: Barneverntjenesten forsøker alltid å unngå at barn må plasseres utenfor heimen i fosterhjem eller institusjon. Etter at Bufetat reduserte sin bistand i det forebyggende arbeidet i kommunene har barneverntjenesten gradvis forsøkt å bygge opp kompetanse lokalt bl.a gjennom COS-P terapauter og Marte-meo terapeut. Barneverntjenesten har også hatt hjemkonsulent i 50% på tiltaksbudsjettet de siste åra, noe vi anser har en svært forebyggende effekt til tross for at stillingsstørrelsen er alt for liten i fht behovet. Barneverntjenesten har også økt sin bruk av Familieråd, men vi skulle hatt egne koordinatorene for å unngå høye kostnader med reise og overnatting for koordinatorene fra Innherred. Vi mangler bl.a metoder som ICDP, DUÅ og PMTO, som alle er metoder som kunne styrket det forebyggende arbeidet.

KS arbeider nå med et prosjekt i Nord-Trøndelag for å se på bedre ressursutnyttelse i fht tiltaksutvikling i barneverntjenestene i regionen.

2. Den interkommunale styringsgruppen oppfordres til å sette ned en arbeidsgruppe som skal utrede mulighetene for evt. å bygge opp en lokal institusjon i Ytre Namdal og sett i sammenheng med evt. opprettelse av omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere.

3. Kostnadene ved å ha barn i institusjon er enorme tall, i tillegg er det en kostnad med at BV tjenesten skal følge opp disse barna 4 ganger i året, slik at reise kommer som en kostnad, samt tida det tar å reise. Og da har jeg enda ikke nevnt kostnaden det er for den enkelte familie at barnet kanskje havner i sør Norge. Langt fra sin familie. SV har etterlyst tidligere år om vi i Ytre Namdal kan bygge institusjon selv. Hvor langt har dette arbeidet kommet og kan det koples med vårt kommunestyrevedtak om å ta i mot 5 minoritetsbarn i perioden?

Svar: Barnevernleder har vært helt klar på at å iverksette et prosjekt i fht å bygge opp en egen institusjon i Ytre Namdal må legges til en ekstern prosjektleder. Barneverntjenesten er svært interessert i at et slik prosjekt blir iverksatt, men dette krever selvfølgelig både økonomiske midler og en prosess for å finne riktig prosjektansvarlig.

Når det gjelder å knytte en evt. barneverninstitusjon opp mot senter for enslige mindreårige så ble det jo som kjent ikke noe av mottak av EM, så en institusjon må pr i dag knyttes utelukkende opp mot barnevern.

4. Kun kvinner i tjenesten- hvordan få rekruttert menn?

Svar: Barneverntjenesten ser at det hadde vært en fordel å få flere menn inn i tjenesten, men realiteten er at vi har problemer nok med i det hele tatt få relevante søkere til stillingene som lyses ut.

5. Stort forbruk i Vikna og Nærøy for «tiltak i familien»- hvordan jobbes det for å få dette innenfor budsjett?

Svar: Dette spørsmålet ble stilt etter årsrapporten for 2015. I 2016 har overforbruket blitt vesentlig redusert. Barneverntjenesten har vært svært restriktiv i fht hvilke tiltak vi iverksetter og ikke, og har forsøkt etter beste evne å «spare» der det har vært mulig. Faren med denne type «sparing» er at man reduserer den forebyggende innsatsen framfor å pøse på. Man skulle hatt mulighet til å tenke at for mye tiltak er bedre enn for lite tiltak, men slik er ikke realiteten i kommunal virksomhet.

6. Antall bekymringsmeldinger har blitt redusert, spesielt i Nærøy. Hvordan kan vi tolke dette? Har vi blitt flinkere på forebyggende arbeid, eller er dette en tilfeldighet?

Svar: Bekymringsmeldingene har ytterligere blitt redusert i 2016 i fht foregående år. Tjenesten finner det vanskelig å peke på en årsaksforklaring, men vi spør oss selv om at all negativ omtale av barneverntjenester i media ikke akkurat trenger å hjelpe på. Får man hele tiden tegnet et bilde av at barneverntjenestene bryter loven og ikke gjør jobben sin kan nok dette føre til at potensielle meldere tenker at det «ikke er noen vits i» Utadrettet virksomhet kan være en årsaksforklaring, men barneverntjenesten treffer samarbeidspartnere jevnlig i ulike samarbeidsfora, og skulle gjennom disse foraene klare å gi et realistisk inntrykk av hva vi står for og hva vi kan bistå med.

7. Fortsatt urovekkende lavt antall bekymringsmeldinger fra barnehage og helsestasjon/jordmor. Jeg er svært bekymret for dette. I dag er det slik at de fleste barn går i barnehage og derfor undrer jeg meg over at det er så få saker som meldes fra disse institusjonene som har barnet hos seg hele tiden. Jeg vil derfor spørre barnevernleder om hvordan vi kan jobbe sammen for at det skal komme flere bekymringsmeldinger så tidlig som mulig. Det er enklere å hjelpe når hjelpen kommer inn tidlig.

Svar: Andelen meldinger fra barnehage har økt fra 3 % i 2015 til 12 % i 2016, og dette er svært gledelig og gir barneverntjenesten mulighet til å komme inn tidligere med forebyggende innsats. Man skulle kunne tro at dette hadde en sammenheng med de opprettede Førskoleteamene i Nærøy og Vikna, men i disse teamene sitter også helsestasjonen som i 2015 sto for 3 % av meldingene og i 2016 for 2 % av meldingene. Barneverntjenesten mener at spørsmålet kanskje like godt kan stilles til helsestasjonene og barnehagene direkte, i den grad også disse legger fram rapporter og besvarer spørsmål fra kommunestyrene.

8. Hvordan går det med barn under barnevernet?

Svar: Barneverntjenesten har ikke på selvstendig grunnlag undersøkt eller forsket på hvordan det går med barn som har vært «inne» i barnevernet. Alle barn er forskjellige, alle barn har ulike behov og det kommer an på om man her mener at det har gått «bra» eller «dårlig» om barneverntjenesten har vært inne med undersøkelse, har iverksatt hjelpetiltak i heimen eller har vært plassert utenfor heimen. Hva er bra og hva er dårlig og hvordan ville det gått dersom barneverntjenesten ikke hadde vært inne? Vi vil tro at det nok er forsket noe på disse områdene, men det er pr i dag ikke forskning tjenesten har valgt å sette seg spesifikt inn i.

9. I hht. årsmeldinga kommer det ikke klart fram det tverrfaglige samarbeidet mellom de forskjellige etatene i kommunen. Hvem blir det samarbeidet med og i hvilket omfang?

10. Hvordan samarbeider barnevernet tverretatlig og tverrfaglig?

Svar: I Vikna deltar barneverntjenesten fast i 2 ulike skoleteam i grunnskolen, førskoleteam og et team knyttet til YNVS. Alle disse har faste møtetidspunkt. Barnevernleder sitter også fast i boligfordelingsnemnda i Vikna

I Nærøy deltar barneverntjenesten fast i førskoleteamet. Øvrige team i Nærøy har blitt redusert en periode da man avventer innføring av BTI i BYN.

I Leka sitter barneverntjenesten i samarbeidsteam bestående av skole, helsestasjonen, barnehage, PPT og barneverntjenesten. Dette teamet fungerer bra, og har 2 møter pr halvår.

Barnevernleder sitter i arbeidsgruppen som skal være med på å implementere BTI i BYN samt at barnevernleder også er leder for en gruppe nedsatt i fbm innføring av Familiens Hus i Vikna.

I tillegg deltar/koordinerer barneverntjenesten i tverrfaglige/tverretatlige ansvarsgrupper omkring enkeltbarn og deres familier.

11. Hva er rotårsaken til at barn kommer inn under barnevernet?

Svar: Det finnes ikke en rotårsak til at barn meldes til barneverntjenesten. Årsakene er mange og sammensatte. Hovedkategoriene kan likevel oppsummeres i at det barnets atferd og/eller foreldres omsorgsevne som er årsak.

12. Hvordan kvalitetssikres tiltak iverksatt i hjemmet av barneverntjenesten?

Svar: Barneverntjenesten arbeider hele tiden med å bedre rutinene og arbeidet opp mot barn og deres familier. Man blir aldri ferdig med denne type arbeid og man dukker stadig opp i nye problemstillinger man tidligere ikke har måttet ta stilling til. Tjenesten benytter kommunens nye kvalitets- og avvikssystem, Compilo, og selv om vi ikke kan skryte av at vi er «oppe og går» i fht systemet ennå, så arbeides det jevnt for å bli det.

I alle saker i barneverntjenesten hvor man har fattet vedtak skal det foreligge en tiltaksplan, og denne skal evalueres jevnlig. Det er tiltaksplanen som skal kvalitetssikre at barnet får den bistand det har behov for og at tiltakene justeres med endrede behov.

13. Er det krav om individuell plan i barnevernet og hvis ja blir dette fulgt opp?

Svar: I hht Lov om barneverntjenester § 3-2 a) har barneverntjenesten plikt til å utarbeide individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester dersom det er nødvendig for å skape helhetlig tilbud for barnet, og det foreligger samtykke. I forarbeidene presiseres det at plikten begrenser seg til tilfeller der barn har behov for langvarige barneverntiltak og langvarige tiltak fra andre tjenester. Det framgår også at dersom barnet primært har behov for langvarige tiltak fra andre tjenester bør koordineringsansvaret ligge til disse.

I størst grad opplever barneverntjenesten at de barn som har behov for individuell plan primært har behov for dette som følge av sin funksjonshemming, og følgelig blir koordineringsansvaret tillagt andre tjenester enn barneverntjenesten. Barneverntjenesten inngår i ansvarsgruppe omkring barnet og har ansvar for de barnevernfaglige tiltakene omkring barnet.

14. Hvordan jobber barnevernet i fht våre nye landsmenn?

Svar: I utgangspunktet har barn med fremmedspråklig bakgrunn rett på de samme tjenestene som etnisk norske barn. Vi ser at det er mer arbeidskrevende å arbeide med disse familiene da språk, kulturforskjeller og stereotype oppfatninger av hva barnevern er kan skape vansker for å oppnå et trygt og godt samarbeid med familiene og en felles forståelse for hverandres ståsted. Her har barneverntjenesten, sammen med innvandrings- eller flyktingetjenestene, en vei å gå i fht å finne gode løsninger for informasjon/realitetsorientering og kulturforståelse. Barneverntjenesten ønsker å bli bedre på denne type arbeid slik at også barn med fremmedspråklig bakgrunn skal kunne motta de tjenester de har behov for og for å unngå en evt. forverring av situasjonen.

15. Hvordan jobber man med vold i nære relasjoner?

Svar: I saker som omhandler vold i nære relasjoner og overgrep mot barn har barneverntjenesten klare rutiner i fht arbeid opp mot politi og Barnehuset i disse sakene. Disse sakene drøftes med politi/Barnehuset uten at foresatte involveres (dersom foresatte er mistenkt i saken). Det er politiet som har ansvar for koordinering og gjennomføring av etterforskning i slike saker, og barneverntjenesten blir i første fase av en slik sak politiets medhjelper for å få saken etterforsket på mest forsvarlig vis.

16. Vyer om framtiden; hvordan skal kommunalt barnevern se ut, hvordan rigger man seg for framtiden.

Svar: Med stor økning i personell- og økonomiske ressurser som samsvarer med de krav som stilles og de behov som avdekkes håper og tror tjenesten at vi skulle kunne arbeide mer forebyggende, å involvere barnet og familiene i større grad og iverksette funksjonelle og

virksomme tiltak i fht de barna som trenger det framover. Det er vårt ønske at vi skal få ressurser nok til å klare å oppfylle lovkravene på alle områder. Vi ønsker et åpnere barnevern med en rik tiltaksportefølje som gir riktig tiltak i rett tid.

Man stiller spørsmål om ikke barneverntjenestens arbeid skulle vært to-delt. En del som arbeider forebyggende på lavest mulig nivå i samarbeid med helsestasjonene, skolene, barnehagene, PPT, BUP og NAV, og en del som arbeider med de tunge sakene hvor man vurderer om omsorgsevne er god nok, iverksetter mer omfattende tiltak for å prøve å unngå omsorgsovertakelse alternativt fremme sak om omsorgsovertakelse. Det oppleves i mange tilfeller som et paradoks at tjenesten som er satt til å hjelpe barn/familier også er de samme som skal vurdere om omsorgssituasjonen er god nok og evt. fremme omsorgssak.

Vikna 08.03.17

Heidi Aune

barnevernleder

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	32/17	18.05.2017

Godkjenning av revidert samarbeidsavtale mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag

Vedlegg:

- 1 Samarbeidsavtalen mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag godkjent i ASU 18.04.17

Rådmannens forslag til vedtak

Leka kommunestyre godkjenner revidert Samarbeidsavtale mellom kommunen og Helse Nord-Trøndelag som framlagt.

Bakgrunn for saken

Samhandlingsreformen trådte i kraft 01.01.12. Reformens formål er å sikre en framtidig helse- og omsorgstjeneste som både svarer på pasientenes behov for koordinerte tjenester, større innsats på helsefremmende og forebyggende tiltak, og på de samfunnsøkonomiske utfordringene. Bærebjelken i den norske velferdsmodellen skal fortsatt ivareta tilgang til gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester uavhengig av personlig økonomi og bosted.

De viktigste virkemidlene er omlegging av finansieringsordningene, nytt lovverk og lovfestede samarbeidsavtaler mellom helseforetak og kommunene.

14. juni 2011 vedtok Stortinget ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (HOL). Loven forplikter kommuner og helseforetak å inngå samarbeidsavtaler og stiller minimumskrav til innholdet i avtalene, jf lovens kapittel 6. Den nye loven trådte i kraft 1. januar 2012.

Saksopplysninger

Administrativt samarbeidsutvalg (ASU) har revidert Samarbeidsavtale for godkjenning og underskrift. Samarbeidsavtaler som ble inngått og signert mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag i 2012 er nå oppdatert i forhold til gjeldende praksis og lovverk.

De viktigste endringene er:

- Tjenesteavtalene er nå vedlegg til denne Samarbeidsavtalen, det betyr at det kun er samarbeidsavtalen som skal signeres.
- Elektroniske meldinger ble innført i 2014, og tjenesteavtale 3-5 er tilpasset disse endringene.
- Det er utarbeidet en del konkrete rutiner knyttet til de ulike tjenesteavtalene, og disse henvises det til elektronisk i avtalene.
- Tjenesteavtale 4 *Beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp* er fjernet da denne avtalen nå er ivaretatt gjennom særavtaler mellom Helse Nord-Trøndelag og den enkelte kommune eller kommuneregion.

Ny avtale trer i kraft fra 01.07.2012 under forutsetning av godkjenning fra avtalepartene.

Vurdering

I arbeidet med revisjonen av avtalene har det vært bred involvering av kommunene og HNT. Avtalene forplikter kommunen og HNT, og har som konsekvens at en av partene kan kreve at den andre parten oppfyller sine forpliktelser etter avtalen.

Avtalen gjenspeiler hvordan vi best kan ivareta helhetlige pasientforløp og bærekraftig utvikling av helse- og omsorgstjenesten i kommunen. Kommunen ser ingen store betenkeligheter ved å inngå avtalene, da disse samsvarer med dagens praksis på området avtalene regulerer. Revidert samarbeidsavtale innfrir formålet de lovpålagte avtalene skal ivareta, og oppfyller partenes lovpålagte plikt til å inngå samarbeidsavtale.

Konklusjon / tilråding

I hht innstilling.

Leka, 10.05.2017

Solveig Slyngstad
rådmann

Samarbeidsavtalen mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag

(Helse- og omsorgstjenesteloven § 6-1)

Revidert avtale

Gjeldende fra 01.07.2017

Innhold

1	Parter.....	4
2	Bakgrunn	4
3	Formål.....	4
4	Virkeområdet.....	5
5	Tjenesteavtaler for faglig samarbeid og særavtaler.....	5
5.1	Minimumskrav.....	5
5.2	Samarbeid ut over minimumskravet.....	5
5.3	Særavtaler	6
6	Samarbeidsformer.....	6
6.1	Politisk samarbeidsutvalg.....	6
6.2	Administrativt samarbeidsutvalg (ASU)	6
6.3	Fagråd / fagnettverk/ ad-hoc utvalg	8
6.4	Rutiner for oppnevning av representanter fra partene i forbindelse med samarbeid om prosjekt, arrangement eller arbeidsutvalg m.m.	8
7	Plikt til gjennomføring og forankring	8
8	Involvering av pasient- og brukerorganisasjoner	9
9	Avvik og forbedringsarbeid	9
10	Håndtering av uenighet - tvisteløsning	9
11	Mislighold	10
12	Varighet, revisjon og oppsigelse.....	10
13	Innsending av avtaler til Helsedirektoratet.....	10

Vedlegg - Tjenesteavtaler

Tjenesteavtale nr.	Tema	Side
1	Ansvarsavklaring mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag	11
2	Samarbeid om tilbud til pasienter med behov for koordinerte tjenester	13
3 og 5	Samarbeid om pasienter som legges inn på døgnopphold i helseinstitusjon omfattet av spesialisthelsetjenesteloven og samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester.	17
4	Samarbeid om kommunale øyeblikkelig hjelp døgntilbud er ivaretatt gjennom særavtaler med den enkelte kommune / kommuneregion	
6	Samarbeid om kunnskapsoverføring, informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering	22
7	Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid	24
8	Samarbeid innen svangerskapsomsorg, fødselshjelp og barselomsorg	25
9	Samarbeid om IKT – løsninger og elektronisk samhandling	27
10	Samarbeid om helsefremmende og forebyggende helsearbeid	30
11	Samarbeid om beredskapsplaner og akuttmedisinsk kjede	32
12	Samarbeid om pasientsikkerhet, avvikshåndtering og forbedringsarbeid	35

Samarbeidsavtalen

1 Parter

Avtalen er inngått mellom kommunen og Helse Nord-Trøndelag HF (HNT), heretter nevnt kommunen og HNT.

2 Bakgrunn

Partene er etter lov 24.6.2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester §§ 6-1 følgende og lov 2.7.1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 e) pålagt å inngå samarbeidsavtale. Øvrig helselovgivning ligger også til grunn for avtalene.

Ved inngåelse av samarbeidsavtale og tjenesteavtaler, oppfyller partene sin lovpålagte plikt til å inngå samarbeidsavtale.

Når partene i denne samarbeidsavtalen bruker uttrykket *avtale* omfatter det både samarbeidsavtalen og de fastsatte tjenesteavtaler som omtalt i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2.

Særavtaler er avtaler mellom enkeltkommuner eller grupper av kommuner og helseforetak, som kommer i tillegg til avtalene og tjenesteavtalene i minimumskravene.

Tjenesteavtalene skal inngå som vedlegg til samarbeidsavtalen, og er på samme måte som samarbeidsavtalen rettslig bindende mellom partene.

I tilfelle motstrid mellom Samarbeidsavtalen og tjenesteavtalene, skal denne Samarbeidsavtalen ha forrang.

3 Formål

Formålet er å konkretisere oppgave- og ansvarsfordelingen mellom kommunen og HNT, samt å etablere gode samarbeidsrutiner slik at pasienter og brukere mottar et helhetlig tilbud om helse- og omsorgstjenester.

Samarbeidsavtalen skal angi overordnede bestemmelser om samarbeidsformer, generelle bestemmelser som gjelder uavhengig av tjenesteområder, samt fastsette en prosess for vedtak av tjenesteavtaler mellom partene.

Partene skal i tjenesteavtalene gi mer detaljerte bestemmelser.

Det er partenes intensjon at samarbeidet skal preges av en løsningsorientert tilnærming og prinsippet om at avgjørelser tas så nært brukeren som mulig. Det er partenes intensjon at pasientene/ brukerne som følge av partenes etterlevelse av avtalen skal kunne forvente at tjenestene:

- a) er faglig forsvarlige
- b) er samordnet og helhetlige
- c) preges av kontinuitet
- d) blir utført på en god måte på tvers av kommunegrensene og forvaltningsnivåene
- e) ivaretar pasientenes og brukernes rett til informasjon og medvirkning
- f) tjenestene er utformet slik at samiske pasienters språklige og kulturelle behov blir ivaretatt

Samarbeidet og avtalene skal bygge på likeverdighet mellom partene, og dialog skal være et viktig fundament for samhandlingen.

4 Virkeområdet

Kommunen og HNT er gjennom lovverket tillagt hver sine kompetanse- og ansvarsområder. Virkeområdet for samarbeidsavtalen er de områder hvor loven pålegger partene å inngå samarbeidsavtale, områder hvor partenes ansvar overlapper hverandre, og hvor det er behov for samordning mellom partene.

5 Tjenesteavtaler for faglig samarbeid og særavtaler

5.1 Minimumskrav

Partene er enig om at minimumskravet fastsettes i egne tjenesteavtaler som vedlegg til samarbeidsavtalen. Partene har selv fastsatt form, arbeidsmåte, innhold og organisering av samarbeidet i tjenesteavtalene ut fra de krav loven til enhver tid stiller.

Tjenesteavtalene skal inngå som vedlegg til samarbeidsavtalen, og er på samme måte som samarbeidsavtalen rettslig bindende mellom partene med mindre annet fremgår.

Første gangs tjenesteavtaler 1-11 er vedtatt av kommunestyrene og styret for Helse Nord-Trøndelag og videreføres. Nye tjenesteavtaler vedtas av kommunene og Helse Nord-Trøndelag. Utfyllende rutiner/prosedyrer knyttet til tjenesteavtalene kan vedtas i Administrativt Samarbeidsutvalg (ASU) og gjøres tilgjengelig på felles samhandlingsside¹ på HNT sine nettsider.

5.2 Samarbeid ut over minimumskravet

I tillegg til områdene som følger av minimumskravene i helse- og omsorgstjenestelovens § 6-2 er partene enige om en tjenesteavtale 12, *Samarbeid om kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet og rutiner for avvikshåndtering og forbedringsarbeid*.

Partene er pliktig å gjøre sine ansatte kjent med avtale- og avvikssystemet slik at avvik blir registrert.

Partene har en intensjon om at det skal utvikles et felles elektronisk avvikssystem, primært bør dette skje på nasjonalt nivå.

¹ [Samhandlingssidene](#)

Politisk samarbeidsutvalg (PSU) og Administrativt Samarbeidsutvalg (ASU) skal holdes løpende orientert om avvik og forbedringsarbeid.

5.3 Særavtaler

Særavtaler kommer i tillegg til tjenesteavtalene i minimumskravene.

Særavtaler kan for eksempel gjelde mer detaljerte bestemmelser for avgrensede tjenesteområder, blant annet om konkrete pasientforløp, ansvars- og rollefordeling, partenenes informasjons- og veiledningsansvar, finansiering, organisering, eventuelt behov for avklaring av arbeidsgiveransvar. Særavtalene skal ha referanse til øvrig avtaleverk. ASU skal være orientert om særavtaler.

6 Samarbeidsformer

Det er inngått intensjonsavtale mellom Helse Midt-Norge RHF og KS Midt- Norge. Dagens regionale samarbeidsutvalg mellom Helse Midt-Norge RHF og KS i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord Trøndelag videreføres med faste møter.

Partene er enige om at følgende samarbeidsformer skal etableres:

6.1 Politisk samarbeidsutvalg (PSU)

Det er etablert samarbeidsutvalg på politisk nivå, der partene gis mulighet til å drøfte strategiske og politiske spørsmål av betydning for implementering av samhandlingsreformen.

6.1.1 Oppgaver

Politisk samarbeidsutvalg skal være en arena for å sikre og utvikle samhandlingsklimaet mellom partene slik at kommunene og helseforetaket ivaretar sitt felles ansvar for helhetlige behandlingsforløp, og sikre tilbud om og kvalitet på nødvendige helsetjenester.

6.1.2 Sammensetning

Utvalget består av 4 representanter fra kommunene (fortrinnsvis ordførere) oppnevnt av fylkesstyret i KS, og 4 representanter oppnevnt fra styret i HNT. Representantene oppnevnes for 4 år av gangen.

6.1.3 Arbeidsform

Utvalget konstituerer seg selv og fastsetter sin egen møteplan. Administrasjonen ved helseforetaket og KS deltar i møtene og skifter på å være tilretteleggere og sekretariat for møtene i dette utvalget. Leder og nestleder i ASU har møterett i det politiske samarbeidsutvalget.

6.2 Administrativt samarbeidsutvalg (ASU)

Administrativt samarbeidsutvalg (ASU) er et partssammensatt samarbeidsutvalg mellom HNT og de kommunene i Nord-Trøndelag som har inngått samarbeidsavtale med HNT.

6.2.1 Oppgaver

ASU har ansvar for:

- a) følge opp og vedlikeholde samarbeidsavtalen og de inngåtte tjenesteavtaler
- b) drøfte saker av prinsipiell administrativ, faglig og økonomisk karakter vedrørende samhandling om pasienter/ brukere
- c) opprette fagråd/ fagnettverk/ad-hoc utvalg for ulike områder
- d) drøfte uenighetssaker som ikke kan løses på annet nivå
- e) drøfte rutiner og prosedyrer vedrørende samhandling om felles pasienter etter forslag fra fagråd/kliniske samarbeidsutvalg/ad-hoc utvalg eller en eller flere av partene
- f) arrangere årlig samhandlingskonferanse
- g) fokusere på erfaringsutveksling, kompetanseoverføring og felles møteplasser
- h) bidra til utvikling og spredning av gode modeller for samhandling
- i) ha en oppdatert oversikt over ulike samhandlingsprosjekter i Nord-Trøndelag
- j) utarbeide forslag til tiltak basert på politisk samarbeidsutvalgs strategier
- k) for en felles overordnet informasjons- og kommunikasjonsstrategi i forhold til avtalene
- l) utfyllende rutiner/prosedyrer knyttet til tjenesteavtalene kan vedtas i Administrativt Samarbeidsutvalg (ASU) jfr.5.1

6.2.2 Sammensetning

- a) Utvalget består av 6 representanter fra kommunene og 6 representanter fra HNT.
- b) Det oppnevnes vararepresentanter.
- c) Utvalgets representanter oppnevnes av KS Nord-Trøndelag og HNT v/direktøren og representerer kommunenes administrative ledelse og administrerende direktør i HNT. Representantene som er oppnevnt av KS Nord-Trøndelag er selv ansvarlig for kontakten med den kommuneregionen de representerer. Kommunene vil sikre at kommuneregionene er representert. Kommuneregionene er Indre Namdal, Ytre Namdal, Midtre Namdal Samkommune, Inn-Trøndelag og Innherred Samkommune med Frosta samt Værnes-regionen. Medisinskfaglig kompetanse bør tilstrebes å være representert fra begge parter.
- d) Brukerrepresentant har møte og talerett
- e) Ansatterrepresentanter, to fra kommunesektoren og to fra spesialisthelsetjenesten med møte og talerett.
- f) Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har møte- og talerett.
- g) KS i Nord-Trøndelag har møte- og talerett
- h) Leksvik kommune har møte og talerett

6.2.3 Arbeidsform

- a) Utvalget konstituerer seg selv
- b) Leder ivaretas av kommunene, og HNT har sekretærfunksjon
- c) Saker fremmes av partene gjennom representantene, som har et selvstendig ansvar for å bringe fram temaer/saker til saksutredning og drøfting
- d) Vedtak om opprettelse av fagråd/fagnettverk/ad-hoc utvalg forutsetter kvalifisert flertall
- e) Utvalget møtes minimum 5 ganger pr. år og møteplan for funksjonsperioden avtales
- f) Utvalget legger frem årsrapport i 1. kvartal
- g) Partene bærer selv sine egne kostnader
- h) Partsrepresentantene oppnevnes for 4 år. For å sikre kontinuitet skal halvparten av partsrepresentantene skiftes ut hvert annet år

6.2.4 Arbeidsutvalg (AU) for ASU

Sammensetning:

AU skal bestå av minst 2 representanter for partene, samt sekretær for ASU. Leder av ASU kan delta på møtene. Partene utnevner representanter til AU for minimum 2 år av gangen.

AU konstituerer seg selv og velger leder. Ledelse går på omgang mellom partene.

Mandat for arbeidsutvalget (AU):

- a) Følge opp vedtak fra ASU
- b) Motta og forberede saker til ASU
- c) Sette opp saksliste til ASU i samarbeid med ASU`s leder og sekretær
- d) Sørge for at ASU får en tema-sak til hvert møte
- e) Være bindeledd mellom ASU og PSU (politisk samarbeidsutvalg)
- f) AU har ansvar for oppfølging/koordinering av saker PSU ønsker tatt opp i ASU og vice versa.
- g) Forberede evt. uenighetssaker som skal behandles av ASU
- h) Følge opp tjenesteavtalene ved å utvikle forslag til implementering av disse ved hjelp av arbeidsgrupper, fagråd og nettverk, samt utarbeide mandat for disse.
- i) Bidra til iverksetting og utvikling av felles rutiner og prosedyrer i tråd med samarbeidsavtalene.
- j) Utarbeide, vedlikeholde og publisere årshjul for ASU, PSU, dialogmøter etc.

6.3 Fagråd / fagnettverk/ ad-hoc utvalg

- a) Det kan opprettes fagråd/fagnettverk/ad-hoc utvalg etter behov på ulike tjenesteområder
- b) Mandat og tidsramme for arbeidet fastsettes av ASU
- c) Fagråd/fagnettverk/ad-hoc utvalg rapporterer til ASU
- d) Fagråd/fagnettverk/ad-hoc utvalg er partssammensatte og følger som hovedregel de samme prinsippene for representasjon og arbeidsform som ASU
- e) Oppnevning skjer etter forslag fra partene, og det skal være brukerrepresentasjon
- f) Partene bærer selv sine egne kostnader

6.4 Rutiner for oppnevning av representanter fra partene i forbindelse med samarbeid om prosjekt, arrangement eller arbeidsutvalg m.m.

Representanter fra kommuneregionene skal alltid gå via KS / kommunegruppenettverket og fra HNT via samhandlingssjefen. Det er viktig å være tydelig på oppgaven det forespørres om.

7 Plikt til gjennomføring og forankring

Partene forplikter seg til å gjøre avtalen kjent for egne ansatte, private tjenesteytere med avtale, og brukere. Partene skal også sette av nok ressurser knyttet til medvirkning i de avtalte former for samarbeid.

Partene forplikter seg til å holde hverandre informert og sørge for gjensidig veiledning innenfor det enkelte ansvarsområdet. Partene skal også bidra til forpliktende samhandling mellom helsepersonell, for å ivareta forpliktelsene i avtalen. Prosedyre for dette skal beskrives nærmere i tjenesteavtaler innenfor det enkelte ansvarsområde.

Partene forplikter seg til å:

- a) gjøre avtalen kjent og iverksatt innenfor eget ansvarsområde og for private tjenesteytere med avtale
- b) orientere hverandre om endringer i rutiner, organisering og lignende som kan ha innvirkning på de områdene avtalen omfatter.
- c) gjennomføre konsekvensutredninger ved planlegging av tiltak som berører den annen part
- d) involvere den annen part før det treffes vedtak om tiltak som berører den annen part
- e) opprette én klar adressat i egen virksomhet, som har et ansvar for å veilede og hjelpe ved samhandlingsbehov mellom tjenesteyterne

8 Involvering av pasient- og brukerorganisasjoner

Etter helse og omsorgstjenesteloven § 6-1 tredje ledd skal pasient- og brukererfaringer inngå i vurderingsgrunnlaget ved utarbeidelse av avtalen. Pasient og brukerorganisasjoner skal også medvirke i forbindelse med utarbeidelse, praktisering, oppfølging og endring av avtalen.

Partene er enige i at synspunkter og tilbakemeldinger som kommer frem gjennom brukerundersøkelser, brukerutvalget ved HNT, eldrerådet og rådet for mennesker med funksjonshemming i kommunen skal tas med i vurderingen.

Det er utarbeidet egen rutine² for oppnevning av brukerrepresentanter.

9 Avvik og forbedringsarbeid

Det er utarbeidet egen tjenesteavtale for håndtering av avviksmeldinger, og skjema³ for avvik og forbedringsforslag, jfr tjenesteavtale 12.

10 Håndtering av uenighet - tvisteløsning

Uenighet mellom partene etter denne avtalen gir ingen av partene rett til å holde igjen ytelser som er pålagt partene etter lov og/eller forskrift, jf. punkt 3.

Partene er enige om følgende prinsipper for håndtering av uenighet knyttet til denne avtalen:

- a) Uenighet mellom partene om tolkingen eller rettsvirkningen av denne avtalen skal først søkes løst gjennom forhandlinger.
- b) Dersom uenighet/tvist ikke blir løst gjennom forhandlinger innen 2 måneder, kan partene bringe tvist inn for Nasjonal Tvisteløsningsnemnd. Ved innsending av sak til tvisteløsningsnemnda skal partene bli enige om hvorvidt nemndas avgjørelse skal være endelig.
- c) Dersom partene ikke ønsker at avgjørelse av Nasjonal Tvisteløsningsnemnd skal være bindende mellom partene, kan tvist reises for de ordinære domstoler.
- d) Inntrøndelag tingrett er vernetting for tvist etter denne avtalen.

² [Rutine for oppnevning av brukerrepresentanter](#)

³ [Skjema for avviksmelding](#)

- e) Dersom partene er enige om det kan tvist løses ved voldgift etter bestemmelsene i lov 14.5.2004 nr. 25 om voldgift.
- f) Partenes kontaktpersoner ved spørsmål omkring samarbeidet og avtalens bestemmelser er rådmann fra kommunen og direktør fra HNT

11 Mislighold

Alminnelige erstatningsrettslige og kontraktsrettslige regler gjelder.
Avtalen kan ikke sies opp på grunn av mislighold.

12 Varighet, revisjon og oppsigelse

Denne reviderte avtalen trer i kraft fra 01.01.2017, og gjelder frem til en av partene sier opp avtalen med ett års oppsigelsesfrist, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 6-5 andre ledd.

Partene er enige om å gjennomgå avtalen årlig. Hver av partene kan kreve avtalen revidert dersom vesentlige forutsetninger for avtalen endres.

Forslag til endringer i Samarbeidsavtalen skal behandles i ASU i eget saksframlegg.
ASU avklarer om endringene er vesentlige eller ikke. Når det er vesentlige endringer i Samarbeidsavtalen eller tjenesteavtalene, må endringene godkjennes av avtalepartene.

13 Innsending av avtaler til Helsedirektoratet

Etter avtale er signert av begge parter, skal HNT sende kopi av samarbeidsavtalen og tjenesteavtalene jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 6-4 til Helsedirektoratet, med kopi til Helse Midt-Norge RHF. Dette skal skje innen en måned etter at avtalen er inngått, og senest en måned etter utgangen av frist fastsatt med hjemmel i samme lov § 6-3.

Dato

Dato

_____ kommune

Helse Nord-Trøndelag HF

Vedlegg

Tjenesteavtale 1

Enighet mellom kommunen og Helse Nord-Trøndelag HF om partenes ansvar for helse- og omsorgsoppgaver og tiltak partene skal utføre

er hjemlet i lov 24.6.2011 nr. 30 om helse- og omsorgstjeneste med mer § 6-2 nr. 1 og lov 2.7.1999 nr. 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Formål

Kommunen og HNT har som mål å utvikle en effektiv samhandling for å bidra til at den enkelte pasient får et helhetlig tjenestetilbud. Diagnostikk, øvrig kartlegging, behandling, habilitering/ rehabilitering, pleie og omsorg skal skje slik at enkelttiltak forberedes og iverksettes i et samarbeid mellom pasient, nærmeste pårørende, primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, i en sammenhengende tiltakskjede. Avtalen omfatter alle omsorgsnivå og tjenesteområder.

2 Generelt om lovgrunnlaget

Ansaret mellom tjenestenivåene må fortolkes på bakgrunn av de lovbestemmelser og tilhørende forskrifter som er gitt.

Partene kan ikke ved denne eller andre avtaler, innskrenke ansvar eller plikter som partene er tillagt etter lov og forskrifter.

3 Oppgavefordeling

Oppgavefordelingen slik den praktiseres ved avtaleinngåelsen, skal legges til grunn i denne avtale og eventuelt være retningsgivende for tvistebehandling.

3.1 Endring i oppgavefordelingen

Dersom kommunen og HNT skal avtale å endre oppgavefordelingen skal følgende oppfylles i henhold til faglig forsvarlighet:

- a) Partene skal være likeverdige.
- b) Dialog og høringer skal være gjennomført og endringer planlagt i god tid.
- c) Helhetlige pasientforløp skal være utviklet mellom partene på forhånd for å sikre kvalitet i pasientbehandlingen.
- d) Oppgavefordelingen skal avspeile likhet i tjenestetilbudet til hele befolkningen.
- e) Ressurser skal følge endringer i oppgavefordelingen i form av kompetanse, utstyr og økonomi.
- f) Det skal være enighet mellom partene.

4 Områder for samarbeid

Helhetlige pasientforløp skal være en metode for å beskrive forløp og oppgavefordeling mellom de involverte samarbeidsparter. Pasientforløp skal bidra til felles forståelse av hvordan behandlingen gis, hva som er gjeldende ansvars- og rollefordeling, og ulike samarbeidsformer.

Enkelte pasientgrupper kan profitere på en annen oppgavefordeling mellom HNT og kommunen; disse gruppene har jevnlig behandling i HNT og kommunen. Partene tar initiativ til å få beskrevet helhetlige forløp til pasientgrupper som krever stor grad av samarbeid og koordinering, for å kunne gi et helhetlig og fleksibelt tilbud til pasientene.

Partene skal også legge til rette for samarbeid med andre instanser som yter tjenester til bruken av helse- og omsorgstjenesten, bl.a. NAV (Norsk arbeids- og velferdsetat), Bufetat (Barne-, ungdoms- og familieetaten) og Kriminalomsorgen.

Tjenesteavtale 2

Samarbeid i tilknytning til innleggelse, utskrivning, habilitering, rehabilitering og lærings- og mestringstilbud for å sikre helhetlige og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester

er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14.6.2011 § 3-5 tredje ledd, § 6-2 siste ledd og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Formål

Formålet med tjenesteavtalen er å sikre at:

- a) pasienter og brukere som har en tilstand og/eller en funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helse, rus og somatikk med behov for koordinerte tjenester får et helhetlig, sammenhengende og faglig forsvarlig tjenestetilbud innbefattet en forsvarlig beslutningsprosess, herunder brukermedvirkning,
- b) det alltid er tydelig hvem som skal yte tjenestene
- c) tjenestene stimulerer til egen læring, motivasjon, økt funksjons- og mestringsevne, likeverdighet og deltakelse

Formålet skal oppnås gjennom å konkretisere ansvars- og oppgavefordelingen mellom HNT og kommunen, samt å etablere samarbeidsrutiner for å ivareta en forsvarlig beslutningsprosess og nødvendig informasjonsflyt.

2 Virkeområde

Tjenesteavtalen gjelder alle pasienter og brukere som har en tilstand og/eller en funksjonsnedsettelse med behov for koordinerte tjenester som strekker seg ut over ordinære rutiner for inn- og utskrivninger, jfr tjenesteavtale 3 og 5.

Tjenesteavtalen omfatter også informasjonsutveksling i forbindelse med:

- a) mindreårige barn som pårørende
- b) pasient/bruker som ivaretar bistands- og omsorgsbehov hos pårørende, og ikke er i stand til å ivareta behovene

3 Samhandlingsverktøy og informasjonsutveksling

3.1 Forsvarlig beslutningsprosess

Partene er enig om å sette fokus på bestemmelsene i pasient- og brukerrettighetsloven om informasjon, medvirkning, samtykke, samtykkekompetanse og vedtak om helsehjelp, dette på system- og individnivå.⁴

⁴ [Felles begrepsavklaringer](#)

3.2 Individuell plan

Tjenesteyterne skal samarbeide med hverandre om individuell plan (IP) ⁵for å bidra til et helhetlig tilbud for den enkelte pasient/bruker, jf pasientrettighetsloven § 2-5, spesialisthelsetjenesteloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1, helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1 og forskrift om habilitering og rehabilitering.

Partene arbeider videre med å utvikle gode samhandlingsverktøy gjennom arbeidet med konkretisering av helhetlige pasientforløp.

Kommunen og HNT skal avklare bruk av felles elektronisk verktøy, for å sikre at IP benyttes, jfr Tjenesteavtale 9.

3.3 Samarbeid om komplekse pasientsaker

HNT og kommunen skal foreta skriftlige ansvarsavklaringer i komplekse pasientsaker⁶, jfr Tjenesteavtale 1

3.4 System for informasjonsutveksling om pasienter som er til dagbehandling og polikliniske konsultasjoner i sykehus

Når pasienter som er til dagbehandling / poliklinisk konsultasjon får endrede behov for kommunale tjenester, skal kommunen informeres.

3.5 Informasjonsutveksling når mindreårige barn er pårørende

HNT og kommunen har ansvar for å avklare om pasient/bruker har mindreårige barn som pårørende, og om barnets situasjon er vurdert og ivaretatt.

Partene skal ha et system for å gi nødvendig støtte og oppfølging til barn og ungdom som er pårørende av psykisk syke, rusmiddelavhengige eller alvorlig somatisk syke eller skadde pasienter. Relevante instanser skal varsles så tidlig som mulig om bistands-/omsorgsbehov som mindreårige barn har, dette dokumenteres i journal.

3.6 Informasjonsutveksling når pasients/brukers pårørende trenger bistand

HNT og kommunen har ansvar for å avklare om pasient/bruker har pårørende som trenger bistand/omsorg når pasienten/brukeren mottar behandling i HNT og/eller kommunen.⁷

Partene skal ha et system for å gi nødvendig støtte til pårørende som trenger bistand/omsorg når pasienten/brukeren mottar behandling i HNT og/eller kommunen. Relevante instanser skal varsles så tidlig som mulig om bistands-/omsorgsbehov som pårørende har, dette dokumenteres i journal.

3.7 Ambulant virksomhet

Partene er enige om følgende definisjon av ambulant virksomhet:

"Ambulant virksomhet er tverrfaglig behandling på spesialisert nivå gitt av et team i eller nært hjemmet."

⁵ [Retningslinjer for informasjon og utarbeidelse av individuell plan](#)

⁶ [Skriftlig avtale mellom kommunen og HNT i komplekse pasientsaker](#)

⁷ [Rutine for ledsagerbehov under innleggelse](#)

Ambulant virksomhet kan gis pasienter med langvarige behov for spesialisert behandling når det av faglige grunner bør skje i egen kommune. Dette gjelder både oppfølging av pasienten, og ved nødvendig kompetanseoverføring. Ambulant virksomhet gis i nært samarbeid med kommunen. Etter avklaring med pasienten skal kommunen informeres om tilbudet som gis, og motta poliklinisk notat fra relevante konsultasjoner.

4 Ansvarsavklaringer

4.1 Felles ansvar

- a) Partene er enig om å avholde samarbeidsmøter for å planlegge nødvendige tiltak etter utskriving
- b) Partene har ansvar for at nødvendige hjelpemidler installeres og tilpasses før utskriving⁸
- c) Partene er enige om å utarbeide felles tjenesteavtaler for IP, og for koordinator på systemnivå. Koordinatoransvaret og samarbeidet mellom koordinator i kommunen og HNT skal avklares. Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering i HNT og i kommunen har ansvar for å initiere dette arbeidet. Det skal tilstrebes at partene koordinerer sine tjenester. Pasienten skal ha et kontaktpunkt både i HNT og i kommunen.
- d) Partene er enig om å legge rapport IS-1947 2011 fra Helsedirektoratet til grunn i arbeidet med å utvikle felles forståelse av habilitering og rehabilitering på individ og systemnivå. Det vises også til Tjenesteavtale 1.
- e) Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering i HNT og i kommunen skal ha oversikt over pasientforløp i egen organisasjon for å oppnå samhandling på system- og individnivå.
- f) Partene har etablert fagråd⁹ for samarbeid og kompetanseutvikling jfr.tjenesteavtale 6 og 7

4.2 HNTs ansvar:

- a) Utrede, undersøke og gi habiliterings- og rehabiliteringstilbud til pasienter med behov for tverrfaglig spesialisert habilitering og rehabilitering
- b) Starte habiliterings- og rehabiliteringstiltak så snart som mulig under institusjonsopphold
- c) Melde fra til koordinerende enhet i kommunen ved behov for individuell plan og/eller kommunal koordinator
- d) Innkalle til samarbeidsmøter før utskriving når pasient/bruker har behov for omfattende kommunale tjenester
- e) Kartlegge pasienten/brukerens behov for nødvendige hjelpemidler etter utskrivning i samarbeid med kommunen
- f) Kartlegge pasienten behov for behandlingshjelpemidler, eventuelt behov for opplæring og iverksette bestilling
- g) Delta i ansvarsgrupper både før, under og etter pasient/brukers sykehusopphold når det er faglig behov for det
- h) I samsvar med helsepersonelloven, gi relevant informasjon til helsepersonell i kommunen i forbindelse med pasienter/brukere som har behov for koordinerte tjenester
- i) I komplekse saker skal HNT sikre at det opprettes kontakt mellom pasient, fastlege og eventuelt andre kommunale tjenester før utskrivning fra sykehuset

4.3 Kommunens ansvar:

- a) Etablere koordinerende enhet, og gi kontaktinformasjon om denne til HNTs koordinerende enhet
- b) Sørge for å utarbeide individuell plan, tilby koordinator og vurdere å opprette ansvarsgrupper ved behov

⁸ [Rutine for samarbeid ved behov for tekniske hjelpemidler](#)

⁹ [Fagråd for tjenesteavtale 2 - Koordinerende enheter](#)

- c) Tilby habiliterings- og rehabiliteringstilbud
- d) I samsvar med helsepersonelloven, gi nødvendig og relevant informasjon til helsepersonell i HNT i forbindelse med pasienter/brukere som har behov for koordinerte tjenester
- e) Følge opp bestilling av nødvendige hjelpemidler i samarbeid med HNT, og sikre nødvendig opplæring

4.4 Lærings- og mestringstilbud

Partene skal samarbeide om:

- a) lærings- og mestringstilbud der dette er hensiktsmessig
- b) å etablere møteplasser for samhandling, kompetanseutvikling og brukerrepresentasjon

4.5 Bruk av tvang og makt

Følgende lover regulerer bruk av tvang og makt:

- Lov om psykisk helsevern
- Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 og 10
- Lov om pasient- og brukerrettigheter kapittel 4A

Kommunene og HNT erkjenner at det er behov for kompetanseheving når det gjelder dette regelverket.

Tjenesteavtale 3 og 5

Samarbeid om pasienter som legges inn på døgnopphold i helseinstitusjon omfattet av spesialisthelsetjenesteloven og samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester.

er hjemlet i lov 24.6.2011nr 30 om helse- og omsorgstjeneste med mer § 6-2 nr 3 og 5 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e. og forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter¹⁰¹¹

1 Formål

Avtalen skal sikre at alle pasienter får et faglig forsvarlig og helhetlig behandlingstilbud i overgangen mellom helse og omsorgstjenesten i kommunen og HNT.

Kommunen og HNT skal tilrettelegge tjenestene slik at helsepersonell som utfører tjenestene, blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og har tilstrekkelig opplæring i, og er kjent med disse.

2 Samarbeid om pasientforløp ved innleggelse i HNT

2.1 Henvisning til HNT ved øyeblikkelig hjelp

2.1.1 Kommunens ansvar:

- a) Vurdering av hastegrad ved henvisning til HNT, skal skje på grunnlag av vurdering gjort av helsepersonell med henvisningsrett.
- b) Henvisning til HNT skal inneholde nødvendige og relevante opplysninger. Med dette forstås opplysninger om funksjonsnivå, nåværende kommunale tjenester og opplysninger om medikamenter i tillegg til henvisnings-skrivet fra lege. Dette skal sikre riktig vurdering og et forsvarlig behandlingstilbud i HNT. Opplysninger om pasientens funksjonsnivå og nåværende kommunale tjenester, kan i en øyeblikkelig hjelp situasjon ettersendes.
- c) Pasienten skal sikres forsvarlig transport til HNT ut fra en helhetsvurdering gjort av henvisende instans. Behov for ambulansetransport meldes til AMK.
- d) Ved livstruende situasjoner kan ambulansepersonell i samarbeid med henvisende instans og AMK, transportere pasienten direkte til HNT. Melding til HNT for klargjøring av mottak med relevant personell, skal gjøres uten ugrunnet opphold.
- e) Helsepersonell skal sikre at informasjon om pasientens helsetilstand, og den helsehjelp som ytes, blir gitt til nærmeste pårørende dersom pasienten samtykker til det eller forholdene tilsier det. Barn som pårørende skal ivaretas og få relevant informasjon og oppfølging.

¹⁰ [Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter](#)

¹¹ [Forskrift om endring forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter](#)

2.1.2 HNTs ansvar:

- a) Bistå når henvisende instans ringer for råd og veiledning om behandling
- b) Pasienten er definert innlagt fra det tidspunkt avgjørelsen om innleggelse er journalført i pasientens journal
- c) Innhente supplerende opplysninger fra pasient, nærmeste pårørende, og kommunal helse- og omsorgstjeneste, når dette er nødvendig
- d) Helsepersonell skal sikre at informasjon om pasientens helsetilstand, og den helsehjelp som ytes, blir gitt til nærmeste pårørende dersom pasienten samtykker til det eller forholdene tilsier det, og hvis dette ikke allerede er gjort av henvisende instans. Barn som pårørende skal ivaretas og få relevant informasjon og oppfølging.
- e) Når pasientforløpet krever avtale om åpen innleggelse til HNT, kan pasienten selv eller helse- og omsorgstjenesten avtale innleggelse direkte med oppfølgende klinikk. Kommunens kontaktperson skal informeres.

2.2 Henvisning til HNT ved planlagte innleggelser

2.2.1 Kommunens ansvar:

- a) Henvisning til aktuell klinikk i HNT skal skje på grunnlag av vurdering gjort av helsepersonell med henvisningsrett.
- b) Henvisning til HNT skal inneholde nødvendige og relevante opplysninger. Dette sikrer riktig vurdering og et forsvarlig behandlingstilbud i HNT. Fagspesifikke henvisningsmaler eller innhold tilsvarende disse, bør benyttes der slike finnes.
- c) Opplysninger om pasientens funksjonsnivå, gjennomførte utredninger, nåværende kommunale tjenester og spesiell tilrettelegging, skal fremgå av henvisningen eller ettersendes i god tid før innleggelse.
- d) Henvisende instans avgjør om det er medisinsk nødvendig med ledsager under transport.

2.2.2 HNT's ansvar:

- a) Når pasienten får behandlingsdato, skal HNT ved behov kontakte kommunen for videre samarbeid.
- b) Ved behov skal det innhentes supplerende opplysninger fra pasient, nærmeste pårørende og kommunal helse- og omsorgstjeneste.

3 Behandling i HNT

- a) HNT foretar utredning og behandling med utgangspunkt i problemstillingene i henvisningen
- b) Planlegging av utskriving starter så snart som mulig når den kliniske situasjonen er avklart
- c) Begge parter kan ta initiativ til dialog og deltar i møter ved behov. Ansvarlige representanter for kommunen og HNT avklarer videre oppfølging i samarbeid med pasient og nærmeste pårørende. Det skal tilrettelegges for dialog uavhengig av geografiske avstander.
- d) Ved behandling skal HNT ta initiativ til og være i dialog med den kommunale helse- og omsorgstjenesten når den er involvert i behandlingen
- e) Dersom pasienten viderehenvises i spesialisthelsetjenesten skal dette fremgå av epikrisen. Dette gjelder også kontrollpasienter.

4 Samarbeid om pasientforløp ved utskriving fra HNT

4.1 Vurdering av pasient som legges inn på sykehus

For å sikre faglig forsvarlige pasientforløp mellom HNT og helse- og omsorgstjenesten i kommunen, er det viktig med tidlig varsling og samarbeid mellom nivåene.

Når en pasient legges inn på sykehus, skal spesialisthelsetjenesten gjøre en vurdering av om pasienten kan ha behov for hjelp av den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter utskriving fra sykehuset. Vurderingen skal gjøres innen 24 timer etter innleggelsen. Gjennomført vurdering dokumenteres i pasientens journal.

4.2 Varsling til kommunen om innlagt pasient med antatt kommunalt hjelpebehov etter utskriving

4.2.1 HNTs ansvar:

Dersom det antas behov for hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter utskriving, skal følgende prosedyrer følges av HNT:

- a) Ved innleggelse varsles kommunene om innlagt pasient. Jfr. rutiner for elektronisk meldingsutveksling.¹²
- b) Dersom det antas en langvarig behandling i HNT, eller det på grunn av pasientens tilstand ikke er mulig å foreta en vurdering innen 24 timer etter innleggelse, skal kommunen varsles så snart det foreligger en avklaring. Gjennomført varsling til kommunen dokumenteres i pasientens journal.
- c) Pasientens antatte hjelpebehov etter utskriving varsles til kommunen så snart dette er avklart. Dette omfatter også antatt behov for tekniske hjelpemidler. Gjennomført varsling til kommunen dokumenteres i pasientens journal.
- d) HNT skal sørge for at kommunen informeres så raskt som mulig om behov for hjelpemidler som er nødvendige ved utskriving.
- e) HNT bistår pasienten ved søknad om hjelpemidler. HNTs rolle er å vurdere, beskrive pasientens funksjonsnivå og forventet hjelpebehov.
- f) HNT skal ikke gi løfter eller tilsagn om tjenester på kommunens vegne. Det er kommunens ansvar å beslutte hvilke tjenestetilbud pasienten skal ha.
- g) Dersom hjelpebehovet endrer seg i løpet av sykehusoppholdet, vil 24 timers fristen for varsling av endret hjelpebehov starte fra det tidspunkt det blir klart at et slikt endret behov foreligger. Endring i utskrivningsklar dato registreres i pasientens journal.
- h) Ved dødsfall informeres kommunen umiddelbart i de tilfellene pasienten mottar kommunale tjenester.

4.2.2 Kommunens ansvar

- a) Kommunen skal rapportere til spesialisthelsetjenesten om hvem som er kommunens kontaktperson til enhver tid. Dette gjelder ikke dersom det foreligger omstendigheter utenfor kommunens kontroll som ikke gjør det mulig å avgi svar.

¹² [Rutiner for elektronisk meldingsutveksling](#)

- b) Kommunen har ansvar for å legge til rette for at pasienten skal overføres til kommunen til avtalt utskrivningstidspunkt.

4.3 Når pasienten er utskrivningsklar

Definisjon av utskrivningsklar pasient:

En pasient er utskrivningsklar når lege i HNT vurderer at det ikke er behov for ytterligere behandling i spesialisthelsetjenesten. En individuell helsefaglig vurdering skal ligge til grunn, og følgende punkter skal være vurdert og dokumentert i pasientjournalen:

- a) Problemstillingen(e) ved innleggelse, slik disse var formulert i henvisningen, skal være avklart
- b) Øvrige problemstillinger som har fremkommet, skal være avklart
- c) Dersom enkelte spørsmål ikke avklares, skal dette redegjøres for
- d) Det skal foreligge et klart standpunkt til diagnose(r), og videre plan for oppfølging av pasienten
- e) Pasientens samlede funksjonsnivå, endring fra forut for innleggelsen, og forventet framtidig utvikling skal være vurdert
- f) HNTs syn på hva som kan forventes oppfulgt av helse og omsorgstjenesten i kommunen skal fremgå tydelig. Dette skal gjøres individuelt og ta høyde for eventuelle forandringer som kan oppstå

4.3.1 HNTs ansvar

- a) Utskriving av pasient med behov for kommunale tjenester skal planlegges sammen med pasienten og kommunen, og pasienten skal til enhver tid være informert og kunne medvirke til planen for utskrivning
- b) Når en pasient er definert utskrivningsklar, skal HNT varsle kommunen så tidlig som mulig. Jfr. rutiner for elektronisk meldingsutveksling.
Varsling skal tilstrebes på dagtid mellom 08.00 og 15.00 (mandag – fredag)
- c) HNT kan ikke skrive ut en pasient med behov for hjelp av kommunen, før HNT har fått tilbakemelding fra kommunen om at det foreligger et kommunalt tilbud til pasienten
- d) For utskrivningsklare pasienter som får behov for spesialisert behandling i ventetiden før utskrivning, informeres kommunen uten ugrunnet opphold. Beregningen av antall utskrivningsklare døgn stoppes inntil pasienten er utskrivningsklar igjen. Dette dokumenteres i pasientens journal
- e) Transport: Pasienten skal sikres forsvarlig transport ut fra en helhetsvurdering gjort av behandler

4.3.2 Kommunens ansvar

- a) Når HNT har varslet om at pasienten har behov for kommunale helse- og omsorgstjenester, skal kommunen forberede og iverksette nødvendige tiltak for å kunne ta imot pasienten
- b) Kommunen beslutter hvilke tjenester pasienten skal ha
- c) Når kommunen har mottatt melding fra HNT om utskrivningsklar pasient, skal kommunen straks gi tilbakemelding (e-melding) om kommunen kan ta imot pasienten

4.4 Utskriving av pasient fra spesialisthelsetjenesten til kommunens helse- og omsorgstjeneste

4.4.1 HNTs ansvar - Rutiner ved utskriving

- a) Informasjon:
 - Ved utskriving fra sykehuset skal epikrise eller tilsvarende informasjon sendes det helsepersonell som trenger opplysningene for å kunne gi pasienten forsvarlig oppfølging, jfr forskrift om pasientjournal § 9
 - Informasjon fra lege eller klinisk farmasøyt med medikamentopplysninger, og det skal spesifiseres hvilke medisiner som er endret/seponert med begrunnelse.
 - Ved utskriving til hjemmet skal melding til pasient inkludere medikamentopplysninger
 - Informasjon med anbefalinger om videre forløp
- b) Utstyr / medikamenter
 - Utstede resept og eventuelt få sendt med medikamenter
 - Utstyr slik at pasienten har nødvendig medikamenter og utstyr inn til dette kan skaffes, eller der annen avtale er inngått med helsepersonell i kommunen
- c) Transport:
 - HNT skal sørge for forsvarlig transport ved utreise

4.4.2 Kommunens ansvar:

Kommunen har ansvar for å legge til rette for at pasienten kan overføres til kommunen når pasienten er utskrivningsklar

5 Kommunens betalingsplikt

Det vises til Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

Kommunal betalingsplikt inntreffer ikke når helseforetaket ikke velger å skrive ut pasient når denne er definert som utskrivningsklar, og kommunen har varslet om at den kan ta imot pasienten.

Tjenesteavtale 6

Gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering

er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14.6.2011 § 3-5 tredje ledd, § 6-2 nr 6 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Formål

Hensikten med denne tjenesteavtalen er å oppnå helhetlige pasientforløp som er forsvarlige.

2 Virkeområde

Tjenesteavtalen gjelder gjensidig kunnskapsoverføring, kompetanseheving, dialog og informasjonsutveksling mellom partene for eksempel gjennom avtalte rutiner, faglige nettverk, hospiteringsordninger, felles møteplasser, bruk av ambulante team og praksiskonsulentordningen.

3 Tiltak for gjensidig kunnskapsoverføring, informasjonsutveksling, faglige nettverk og hospitering

3.1 Gjensidig kunnskapsoverføring

- a) Partene skal utvikle handlingsstrategier for kompetanseoverføring som en følge av oppgave og ansvarsforskyvning.
- b) Det er utarbeidet en felles forståelse av hva veiledning skal innebære¹³, med avgrensninger mot:
 - Den enkelte pasient
 - Grupper av pasienter
 - Behov for overføring av ny kunnskap, metoder og prosedyrer¹⁴
- c) Systematisk vedlikehold av kunnskap til grupper av helsepersonell
- d) Partene plikter å gjøre kjent for hverandre ulike kurs og fagdager som avholdes
- e) Partene er enige om å bruke et lett tilgjengelig og forståelig språk i alle former for dokumenter og informasjonsmateriell som har betydning for pasienter, pårørende og helsepersonell

HNT har veiledningsplikt overfor kommunale helse- og omsorgstjenester. Plikten er både generell og klinisk rettet mot individuelle pasientforløp, jf. spesialisthelsetjenesteloven §6.3. Form, innhold, omfang og vilkår for veiledningen avtales mellom partene.

¹³ [Informasjon om veiledningsplikten](#)

¹⁴ [Mal for veiledningskontrakt](#)

3.2 Informasjonsutveksling

Partene er enig om å bruke det avtalte avvikssystemet som grunnlag for kvalitetsforbedring av informasjonsutveksling, slik at forsvarlig informasjonsutveksling sikres i alle helhetlige pasientforløp Jfr Tjenesteavtale 12.

3.3 Partssammensatte fagråd og fagnettverk

Det er etablert fagråd for tjenesteavtalene 2¹⁵, 6 og 7¹⁶, 8¹⁷, 9¹⁸, 10¹⁹ og 12²⁰

Partene er enige om:

- a) å videreføre fagråd og fagnettverk som er i samsvar med Samarbeidsavtalen
- b) å vurdere om det er behov for å supplere med nye fagråd og fagnettverk
- c) at alle fagråd og fagnettverk skal ha et avklart mandat i samsvar med Samarbeidsavtalen

3.4 Hospitering

Det er utarbeidet felles rutiner for hospitering²¹ med målsetting om å:

- a) Styrke kompetansen blant helsepersonell i spesialisthelsetjenesten og i kommunehelsetjenesten for å gi pasienten/brukeren tjenester på laveste effektive omsorgsnivå
- b) Bedre samhandlingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten ved at medarbeiderne får økt kunnskap om hverandres arbeidsfelt og kompetanse
- c) Bygge faglige nettverk mellom helsepersonell på ulike nivåer og mellom ulike fagprofesjoner

3.5 Andre tiltak

Partene utarbeider konkrete handlingsstrategier for arbeid med kompetanseheving og kunnskapsoverføring på ulike områder:

- a) Rekrutteringsbehov
 - Muligheter for kombinerte stillinger
 - Behov og muligheter for samarbeid mellom flere arbeidsgivere
- b) Praksiskonsulentordningen er en ordning som er nasjonalt forankret, og som har sitt virkeområde i samhandlingsrommet mellom kommunen og HNT.
- c) Partene skal utvikle en mer omforent forståelse av funksjonsvurdering for å oppnå helhetlige pasientforløp som er forsvarlige

¹⁵ [Fagråd for koordinerende enheter](#)

¹⁶ [Samarbeidsorgan mellom kommunen, HNT og Nord Universitet](#)

¹⁷ [Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barselstilbud](#)

¹⁸ [Fagråd for kommunikasjon og informasjonsteknologi](#)

¹⁹ [Fagråd for samarbeid om forebygging](#)

²⁰ [Fagråd for kvalitet og pasientsikkerhet](#)

²¹ [Informasjon om felles hospiteringsordning](#)

Tjenesteavtale 7

Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid

er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14.6.2011 § 3-5 tredje ledd, § 6-2 nr 7 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1. Formål

Hensikten med tjenesteavtalen er å legge til rette for å utvikle felles tiltak for å styrke kunnskap, kompetanseheving hos helse- og omsorgspersonell, forskning og innovasjon som understøtter samhandlingsreformens intensjoner.

2. Virkeområde

Tjenesteavtalen gjelder helse- og omsorgspersonell og annet personell ansatt hos partene.

Tjenesteavtalen gjelder partenes deltakelse i forskernettverk / samarbeidsfora for forskning og innovasjon, oppgave- og ansvarsfordeling, rapporteringssystemer, utdanningsbehov, praksis og utdanningstilbud.

3. Tiltak for samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid

3.1 Forskning

Partene er enige om:

- a) å etablere samarbeidsfora for forskning
- b) å bidra til innovasjon mellom aktuelle aktører
- c) å beskrive hvordan samarbeide om FOU tiltak skal foregå
- d) å utarbeide system for anvendelse av forskningsresultater og ny kunnskap
- e) å utvikle og samarbeide om aktuelle forskningsprosjekter
- f) å definere felles utviklings- og forskningsprosjekt
- g) å evaluere utviklings- og forskningsprosjekter
- h) å arrangere felles informasjon- og forskningsdager mv

3.2 Utdanning, praksis og læretid

Partene er enig om:

- a) å se utdanningsbehovet i kommunene og HNT i sammenheng
- b) å sikre at samhandling vektlegges i utdanning
- c) å ta i bruk ny teknologi og nye pedagogiske virkemidler for å sikre tilgang til framtidige utdanningstilbud i regionen
- d) å samarbeide om utdanningstilbud og felles etterutdanning, internopplæring og tilbud til lærlinger
- e) å utveksle kunnskap om hverandres kompetanseplaner, for å samordne forespørsler til utdanningsinstitusjonene om aktuelle etter- og videreutdanninger

Tjenesteavtale 8

Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barseltilbud

er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14.6.2011 § 3-5 tredje ledd, § 6-2 nr 8 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Formål

Formålet med tjenesteavtalen er at gravide, fødende og familien skal oppleve en helhetlig og sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg, jf "En gledelig begivenhet", St.meld. 12, 2009.

2 Virkeområde

Avtalen gjelder samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barseltilbud.

3 Kvalitetskrav i fødselsomsorgen

Ansvars- og oppgavefordelingen mellom kommunen og HNT skal videreføres på samme måte som i dag, jfr tjenesteavtale 1.

3.1 Prioriteringer

Begge parter skal videreutvikle tjenestene med basis i "helhetlig plan for svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg" med særlig vekt på følgende områder:

- a) systematisk oppfølging av gravide med risiko for psykiske, rus og sosialmedisinske problemstillinger
- b) tverrfaglig samarbeid om å gi en behovsbasert og helhetlig oppfølging
- c) felles plan for utvikling av kompetanse

3.2 Samarbeid

Partene er enige om å videreføre det partssammensatte samarbeidet gjennom etableringen av Fagråd for tjenesteavtale 8²². Tidligere kalt «Klinisk samarbeidsutvalg for svangerskap-, fødsels- og barselomsorg» i Nord-Trøndelag, jfr tjenesteavtale 6.

Partene er enig om at følgende mandat gjelder for fagrådet

- a) hvordan anbefalingene i "Kvalitetskrav til fødselsomsorgen" skal innfris
- b) hvordan tverrfaglig samarbeid og utveksling av informasjon mellom tjenestene og nivåene skal ivaretas, herunder tilgang og bruk av felles prosedyrer
- c) hvordan utviklingen av en desentralisert og differensiert svangerskaps-, fødsels og barselomsorg skal gjennomføres, herunder obligatorisk hospiteringstjeneste

²² [Fagråd for tjenesteavtale 8](#)

- d) følgetjenesten, herunder organisering av beredskap for følgetjeneste og utvikling av standarder
- e) samarbeidsarenaer, herunder faglig samarbeidsarenaer for utveksling av kompetanse og prosedyrer

3.3 Oppgave og ansvarsfordeling

HNTs oppgaver:

- a) bidra til kompetanseutvikling for kommunalt helsepersonell, herunder å legge til rette for hospitering av kommunale jordmødre ved fødeavdelingene
- b) sørge for følge- og beredskapstjenesten for kommuner som har krav på det, jf. St.Prop. nr.67 2008-2009

Kommunens oppgaver:

- a) organisere systemet for svangerskaps- og barselomsorg
- b) sørge for nødvendig opplæring av eget personell

Tjenesteavtale 9

Samarbeid om IKT-løsninger lokalt

Hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2 nr.9 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Bakgrunn

Samarbeid om informasjons-, kommunikasjons- og teknologiløsninger (IKT-løsninger) lokalt er av stor betydning for å få til god samhandling. Enkel, rask og pålitelig tilgang til pasientinformasjon kan blant annet sikres ved å ta i bruk standardiserte elektroniske meldinger mellom partene. Partene skal legge til rette for å følge opp at informasjonsutveksling foregår elektronisk over Norsk Helsenett.

All samhandling skal være i samsvar med kravene i helsepersonelloven, helseregisterloven, personopplysningsloven, kvalitets- og sikkerhetskrav i «Norm for informasjonssikkerhet»²³ i helsevesenet. Det er utarbeidet veiledende retningslinjer og sikkerhetsstandarder på flere kommunikasjons- og samhandlingsområder. Disse retningslinjene legges til grunn for lokale samhandlingsrutiner.

2 Formål

Hensikten med tjenesteavtalen er å oppnå økt bruk av lokale elektroniske systemløsninger for å sikre helhetlige pasientforløp, slik at elektronisk kommunikasjon over Norsk Helsenett blir den ordinære måten å kommunisere på mellom tjenesteytere.

Elektronisk kommunikasjon mellom tjenesteytere skal ha følgende effekter:

- a) Økt sikkerhet på forsendelse og oppbevaring av pasientdata
- b) Økt hastighet på informasjonsutvekslingen
- c) Økt kvalitet i arbeid som utføres
- d) Forenkling og effektivisering av arbeidsprosesser
- e) Bedre funksjonalitet og kompatibilitet basert på pasients/brukers behov
- f) Utveksling av kunnskap og kompetanseutvikling
- g) Sikre kostnadseffektiv drift i HNT og kommunen

²³ [Nasjonal norm for informasjonssikkerhet](#)

3 Virkeområde

Denne tjenesteavtalen gjelder:

- a) forventning til elektronisk kommunikasjon og interaktive løsninger, inkludert bruk av konferanser og samordnet kommunikasjon med tale, bilde og tekst som del av felles samhandling
- b) organisatorisk tilrettelegging og kompetanseutvikling
- c) mulighet for bruk av telestudio eller interaktive løsninger for veiledning og konsultasjoner mellom aktuelle fagmiljø
- d) fremdrift for å legge til rette for elektronisk informasjonsutveksling basert på standarder og bruk av Norsk Helsenett
- e) elektronisk melding og håndtering av avvik
- f) rutiner for drift, overvåking og oppgradering av en felles plattform for elektronisk samhandling herunder krav til responstid for feilretting

4 Sentrale plikter, oppgaver og ansvar i forhold til lov

HNT og kommunen skal i fellesskap sørge for at det legges til rette for elektronisk samhandling mellom partene, herunder plattform for bruk av fagsystemer, henvisninger, rekvisisjoner og utveksling av meldinger.²⁴

5 Forløp og videreføring av elektronisk samhandling

Partene er enige om videreføring av elektronisk samhandling som omfatter 3 faser:

- a) et forberedende arbeid
- b) iverksetting av ordningen
- c) et oppfølgende arbeid

6 Oppgaver og ansvar

6.1 Felles ansvar

I forbindelse med utbredelse av elektronisk samhandling mellom partene skal det avtales egne rutiner/prosedyrer for:

- a) akseptert responstid på meldinger og feilretting
- b) felles kontaktpunkt for avvikshåndtering
- c) driftsavtaler
- d) felles opplæringsprogram ved felles funksjonalitet
- e) felles plattform for interaktiv samhandling klinisk (videokonferansesystem, Mowi / Lync eller annet)
- f) videreutvikling av elektronisk velferdsteknologi
- g) felles meldingstjener lagt til Norsk Helsenett

6.2 HNTs ansvar

Fagsystemene skal være tilrettelagt for:

- a) Elektroniske meldinger

²⁴ [Fagråd for tjenesteavtale 9](#)

- b) epikriser, brev og notat
- c) rekvisisjoner
- d) røntgensvar
- e) laboratoriesvar
- f) generelle forespørsel og da spesielt "Melding om utskrivningsklar pasient"

HNT skal ha nødvendig kvalitets- og sikkerhetsrutiner knyttet til:

- a) tjenestelig adressering av meldinger
- b) kommunikasjon mellom partene gjennom Norsk Helsenett
- c) verifikasjon og godkjenningsrutiner i meldingstjener
- d) overvåking av meldingstrafikk med definert oppfølgingsansvar
- e) et avvikssystem for oppfølging av uønskede hendelser

6.3 Kommunens ansvar

Fagsystemene skal være tilrettelagt for:

- a) elektroniske meldinger
- b) henvisninger med vedlegg
- c) rekvisisjoner
- d) generelle forespørsler

Kommunen skal ha nødvendige kvalitets- og sikkerhetsrutiner knyttet til:

- a) tjenestelig adressering av meldinger
- b) kommunikasjon mellom partene gjennom Norsk Helsenett
- c) verifikasjon og godkjenningsrutiner i meldingstjener
- d) overvåking av meldingstrafikk med definert oppfølgingsansvar
- e) et avvikssystem for oppfølging av uønskede hendelser

Norsk Helsenett er oppdragsgiver for Værnesregionen IT gjennom prosjekt KomUT for utvikling av elektronisk samhandling. KomUT har et nasjonalt oppdrag å sikre at alle kommunene i Nord-Trøndelag iverksetter utbredelse av nye elektroniske meldinger.

Tjenesteavtale 10

Samarbeid om forebygging.

er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester av 14.6.2011 § 3-5 tredje ledd, § 6-2 nr 6 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1 Formål

Tjenesteavtalens hensikt er å fremme forebygging for å redusere behovet for helse- og omsorgstjenester.

Tjenesteavtalen skal sikre god samhandling på områder innen forebygging, hvor både kommunen og HNT har et ansvar for tiltak. Samarbeidet skal også sikre kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling, og at partene i størst mulig grad legger kunnskapsbasert praksis til grunn for egen forebyggende innsats. Dette skal danne grunnlaget for helhetlige pasientforløp som er forsvarlig.

2 Virkeområde

Tjenesteavtalen gjelder samarbeid om forebyggende aktiviteter/tiltak på definerte områder for alle befolkningsgrupper.

Tjenesteavtalen omfatter forebyggende aktivitet som skjer i regi av partene, og hvor samarbeid mellom partene vil styrke tiltakets forebyggende effekt, og mulighet for å lykkes med tiltaket.²⁵

3 Ansvars og oppgavefordeling

3.1 Samarbeidsområder

Partene skal i samarbeid forebygge sykdom, og begrense følgetilstander av sosial-, psykososial- og medisinske årsaker.

3.2 Lærings- og mestringstilbud

Kommunen og HNT skal utvikle lokale lærings- og mestringstilbud.

Kommunene og HNT skal samarbeide om lærings- og mestringstilbud på individ- og gruppenivå der dette er hensiktsmessig.

Konkrete samarbeidstiltak er:

²⁵ [Fagråd for tjenesteavtale 10](#)

- a) Bruker- og pårørende-erfaring skal trekkes inn i forbindelse med lærings- og mestringstilbud på individ- og systemnivå
- b) Samarbeide om opplæringstiltak i forhold til pasient og pårørende

3.3 Helseovervåking

Kommunene er pålagt å holde oversikt over helsetilstanden i befolkningen og positive og negative faktorer som kan påvirke denne. Oversikten er grunnlaget for folkehelsearbeid og forebyggende virksomhet. I oversikten inngår også data om forbruk av helsetjenester. Oversikten skal baseres på innhenting av informasjon fra en rekke kilder, inklusive fra spesialisthelsetjenesten. Tilsvarende trenger HNT informasjon og data fra kommunene for å kunne dimensjonere, utvikle og tilpasse tjenestene til befolkningens behov.

3.4 Råd og bistand

HNT har et særlig ansvar for å gi kommunene råd og bistand når det oppstår behov for miljø- og grupperettede tiltak som har helsemessige konsekvenser.

Tjenesteavtale 11

Samarbeid om omforente beredskapsplaner og om planer for den akuttmedisinske kjede

er hjemlet i lov 24.6.2011nr 30 om helse- og omsorgstjeneste med mer § 6-2 nr 11 og lov 2.7.1999 nr 61 om spesialisthelsetjeneste med mer § 2-1 e.

1. Parter

Avtalen er inngått mellom kommune og Helse Nord-Trøndelag HF (HNT), heretter nevnt som kommunen og HNT, i fellesskap nevnt som partene.

2. Formål

Formålet med avtalen er å verne befolkningens liv og helse og bidra til nødvendig helsehjelp og at helse og omsorgstjenesten og sosiale tjenester kan tilbys befolkningen under krig og kriser og katastrofer i fredstid. (Lov om helsemessig og sosial beredskap, Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus og Sivilbeskyttelsesloven)

Avtalen forplikter partene til i å utvikle samarbeidet innenfor omforente beredskapsplaner og planer for utvikling av den akuttmedisinske kjede.

Fylkesmannen er som sektor- og samordningsmyndighet, tillagt ansvaret for å legge til rette for samordning og koordinering.

3. Virkeområde

Avtalen omfatter partenes ansvar, oppgaver og samhandling i krise- og katastrofeberedskap herunder i den akuttmedisinske kjeden.

Beredskapsplaner skal sikre nødvendige tjenesteytelser ved:

1. Interne og eksterne hendelser som vesentlig reduserer virksomhetens evne til å yte varer og tjenester
2. Eksterne hendelser som vil innebære en ekstraordinær belastning på virksomheten og som kan kreve en generell omstilling av den ordinære driften for å kunne øke kapasiteten

Den akuttmedisinske kjede omfatter medisinsk nødmeldetjeneste, kommunal legevakt og ambulansetjenester.

4. Samarbeid om omforente beredskapsplaner

1. Beredskapsplanarbeidet skal baseres på samarbeid og samhandling mellom kommunene og HNT.
2. Aktuelle oppgaver for fagrådet:
 - a. Beredskapsplanene går gjennom i fellesskap, og gjøres tilgjengelig for alle berørte parter. Vurdere hendelser der det har vært uklarheter mht roller og ansvar.
 - b. Sikre helhetlige beredskapsplaner og krisehåndtering.
 - i. Utarbeide omforente planer for forsyning og forsyningssikkerhet for legemidler, materiell og medisinsk utstyr.
 - ii. Planlegge å gjennomføre beredskapsøvelser i fellesskap mellom partene. Hver av partene bærer egne kostnader til øvelsen.
 - iii. Utarbeide en oversikt over felles beredskapsøvelser som skal gjennomføres i en fireårs periode.
 - iv. Kompetanseoverføring skal skje gjennom at øvelsene gjennomføres i fellesskap i forhold til planlegging, gjennomføring, evaluering og korrigerende tiltak.

Punktene 4.2.b.ii-iv gjennomføres i regi av LRS øvingsforum – så lenge de består i dagens form. Fagrådet har kommunikasjonskontakt med LRS øvingsforum to ganger i året.
3. Begge parter skal informere hverandre så tidlig som mulig om situasjoner som endrer virksomhetens evne til å yte varer og tjenester, samt situasjoner som gjør det nødvendig for omstilling av ordinær drift for å kunne øke kapasiteten.

5. Samarbeid om planer for den akuttmedisinske kjede

1. Partene plikter å samarbeide om utvikling av de akuttmedisinske tjenester slik at tilbudet blir helhetlig, tilgjengelig og av god kvalitet, uavhengig av bosted.
2. Partene skal drøfte strukturelle endringer som angår den akuttmedisinske kjede før endringer besluttes.
3. Viktige rolle/oppgaveavklaringer som skal være kjent hos begge parter:
 - a) kommunen plikter å opprette pårørendesenter på anmodning fra politiet,
 - b) kommunen oppretter evakueringssenter der det er nødvendig
 - c) HNT oppretter pårørendemottak for pårørende til innlagte pasienter,
 - d) kommunene kan ved behov be om bistand fra HNT. Dette kan gjelde skadested og i det psykososiale arbeid.
4. Kommunen og HNT må ha god kommunikasjon også i det videre forløpet av krisen/katastrofen, etter at nødetatene avslutter sin deltakelse
5. Fagrådet skal utarbeide rutiner for samarbeid der det er nødvendig.

6. Fagråd

Fagrådet skal:

- a) Bistå fylkesmannen på forespørsel med å koordinere beredskapsplanene og sørge for at alle parter som er berørt av en ROS-analyse og tilhørende beredskapsplan, er kjent med denne.
- b) Bistå ved behov for utvikling av planer som berører forsyning og forsyningsikkerhet for legemidler, materiell og medisinsk utstyr.
- c) Rapportere årlig til ASU om arbeidet i fagrådet.
- d) ASU utarbeider mandat for fagrådet.

Tjenesteavtale 12

Samarbeid om kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet og rutiner for avvikshåndtering og forbedringsarbeid

(Helse- og omsorgstjenesteloven § 4-2 og spesialisthelsetjenesteloven § 3-4a og § 3-11)

1 Formål

Hensikten med tjenesteavtalen er å sikre kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet i overgangene mellom kommunen og HNT, gjennom å etablere rutiner for avvikshåndtering og forbedringsarbeid mellom partene.

2 Virkeområde

Tjenesteavtalen gjelder avvikshåndtering og forbedringsarbeid i forhold til etterlevelsen av de øvrige avtaler som partene har inngått med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven §§ 6-1 og 6-2 jf spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 e).

3 Rutiner for arbeid med kvalitetsforbedring, pasient- og brukersikkerhet, avvikshåndtering og systematisk forbedringsarbeid

3.1 Opprette fagråd

Det er opprettet fagråd²⁶ for kvalitetsforbedring og sikkerhetsarbeid, hvor også brukerne er representert, jfr tjenesteavtale 6 punkt 4.3.

3.2 Møteplasser for arbeidet med kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet

- a) Fagråd
- b) ASU
- c) Regelmessige møter mellom kommunen og HNT
- d) Årlig samhandlingskonferanse

3.3 Rutiner for kvalitetsforbedring- og sikkerhetsarbeid

Rutine for avvikshåndtering og systematisk forbedringsarbeid:

- a) uønskede samhandlingshendelser og forbedringsforslag skal meldes etter rutinebeskrivelse (vedlegg 1) og på eget meldingsskjema (vedlegg 2)
- b) fagrådet skal sikre en systematisk gjennomgang av uønskede samhandlingshendelser og forbedringsforslag, og legge dette frem i ASU for videre oppfølging
- c) medlemmene i ASU skal spre kunnskapen i egne organisasjoner gjennom referat fra ASU-møtene og annen virksomhet
- d) meldingsordningen skal evalueres i forbindelse med revisjon av denne tjenesteavtalen

Læring og spredning av kvalitetsforbedring og sikkerhetsarbeid skal foregå som:

- a) tema internt hos partene
- b) tema i faste møter mellom kommunen og HNT
- c) meldingsstatistikk som legges ut på Samhandlingssidene

²⁶ [Fagråd for tjenesteavtale 12](#)

Vedlegg til tjenesteavtale 12

Rutine for melding og håndtering av uønskede samhandlings-hendelser og forbedringsforslag mellom kommunen og HNT

1 Uønskede samhandlingshendelser

Det vises til tjenesteavtale 12, og punkt 9 i Samarbeidsavtalen mellom HNT og kommunen. Hendelser som avviker fra bestemmelsene i tjenesteavtalene, skal meldes skriftlig og sendes til kvalitetsutvalget i HNT. Kvalitetsutvalget i HNT videresender dette til det aktuelle tjenestested (kommune / HNT). Deretter behandles meldingen av leder ved det aktuelle tjenestested, og gir tilbakemelding til mottaker via HNTs kvalitetsutvalg.

Hensikten er å sikre at uønskede hendelser blir behandlet, at sårbare områder kartlegges, at gjentakelser forebygges og at antall avvik reduseres. Innsendte avvik og forbedringsforslag skal brukes i kvalitetsforbedring og sikkerhetsarbeid.

2 Hva skal meldes

Hendelser som avviker fra bestemmelsene i Samarbeidsavtalen og tjenesteavtalene skal meldes som avvik.

3 Rutiner for melding

Melding om uønsket samhandlingshendelse eller forebyggende tiltak meldes på følgende måte:

1. *Medarbeideren* fyller ut skjema
"Meldingsskjema – uønskede samhandlingshendelser mellom kommunen og HNT" finnes på Samhandlingssidene.²⁷ Utfylt skjema sendes nærmeste overordnede.
2. *Leder* gjennomgår meldingen og sender skjema videre til kvalitetsutvalget i HNT. - merk sendingen "uønsket samhandlingshendelse"
3. Kvalitetsutvalget i HNT registrerer den uønskede samhandlingshendelsen / forbedringsforslag og sender skjemaet videre til påklaget instans for behandling. Meldingene skal behandles av partene fortløpende, og skal være ferdigbehandlet i løpet av 4 uker.
4. Berørte avdelinger/enheter må sørge for å involvere ansatte i egen organisasjon slik at årsaksforhold blir klarlagt og informasjon gitt for å forebygge gjentakelse.
5. Oversikt over samhandlingsavvik og forbedringsforslag presenteres regelmessig for Administrativt samarbeidsutvalg (ASU).

²⁷ [Samhandlingsavvik og forbedringsforslag](#)

Avviksskjema – Samarbeidsavtalen

Melding av uønskede samhandlingshendelser og forbedringsforslag mellom kommunen og HNT.

Utfyllt skjema sendes til: Helse Nord-Trøndelag HF Postboks 333 7601 Levanger		☐ Brudd på samarbeidsavtale ⇒ Tjenesteavtale nr.____ Punkt:____ ⇒ Annet: _____ ☐ Forbedringsforslag
Navn på enhet som melder: (kommune/ DMS / DPS / sykehus og avdeling)		
Navn på enhet avviket skal meldes til: (kommune/ DMS / DPS / sykehus og avdeling)		
1. Fylles ut av den som melder, og leverer nærmeste leder:		
Pasientens navn:	Fødselsdato:	Dato / kl.slett for hendelsen:
Beskriv kort hendelsen og årsak:		
Forbedringsforslag:		
Dato	Navn melder:	Avsender (arbeidssted):
2. Fylles ut av nærmeste leder og sendes til HNT (adresse over)		
Leders vurdering / kommentar:		
Dato:	Navn leder:	Arbeidssted:

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	33/17	18.05.2017

Reglement ved partibytte

Rådmannens forslag til vedtak

Kommunestyret slutter seg til at følgende skal gjelde for Leka kommune ved partibytte:

1. Dersom medlemmer som har meldt seg ut av et parti og/eller meldt seg inn i et annet parti, har meldt forfall, skal det innkalles vara fra det partiet vedkommende ble valgt innfor.
2. Dersom medlemmer/varamedlemmer som har meldt seg ut av et parti og/eller inn i et annet parti, trer endelig ut eller får varig forfall, suppleres listen i hht valgresultatet for det partiet vedkommende ble valgt inn for.
3. Vararepresentant som har meldt seg ut av et parti, skal ved forfall fortsatt innkalles som vara i den nummerorden vedkommende ble valgt.
4. På "oppropsliste" vil den utmeldte og/eller innmeldte i nytt parti stå på listen til det partiet vedkommende var valgt inn for.
5. I protokollen vil den utmeldte/eller innmeldte i nytt parti stå som oppført som uavhengig.
6. Fordeling av årlig tilskudd til politiske partier beholdes i henhold til valgresultat uavhengig av ut/innmelding til annet parti i løpet av valgperioden

Hjemmel for vedtak

Saksopplysninger

Det fremgår av kommunelovens § 40 nr 1 at "den som er valgt som medlem av kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall".

Dette gjelder også om han eller hun skifter parti, eller blir partiløs.

Kommunestyretvervet er et personlig tillitsverv som den enkelte har plikt til å søke å utføre best mulig etter egen overbevisning, uavhengig av partitilknytning.

Vurdering

Resultatet av valgoppgjøret ved kommunevalget gjelder for hele valgperioden, uansett hva som skjer med hensyn til partibytte.

Dette innebærer at:

- Dersom medlemmer som har meldt seg ut av et parti og står som uavhengig eller meldt inn i et annet parti har meldt forfall, skal det innkalles vara fra det partiet vedkommende ble valgt inn for.
- Dersom medlemmer/varamedlemmer som har meldt seg inn i et annet parti, trer ut eller får varig forfall, suppleres listen i hht valgresultatet for det partiet de er valgt inn for. Dette gjelder i kommunestyret. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ trer endelig ut skal det velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem.
- Vararepresentant som har meldt seg ut av et parti, skal ved forfall fortsatt innkalles som vara i den nummerorden vedkommende ble valgt.

Kommuneloven har ingen regler om hvordan representantene skal betegnes i møteinnkalling og protokoller og lignende. Det er opp til kommunestyret selv å bestemme dette. Departementet anbefaler at kommunestyret i slike tilfeller (om nødvendig) treffer vedtak om dette.

I hht K.sak 71/08 utbetales det årlig tilskudd til politiske partier med tilsammen kr. 10.000 med slik fordeling:

- 20 % av tilskuddsbeløpet utbetales som grunnstøtte til hvert parti
- 80 % av tilskuddsbeløpet utbetales forholdsvis etter oppslutning ved valget

Det foreslås å beholde fordelingen i henhold til valgresultat uavhengig av ut/innmelding i annet parti i løpet av valgperioden.

Konklusjon / tilråding

I hht innstilling.

Leka, 10.05.2017

Solveig Slyngstad
rådmann